

مسیریابی قطار توسعه ریلی

مردودی دولت در برنامه هفتم

دکتر پویا جبل‌عاملی

اقتصاددان

اولین جلسه نظارتی مجلس شورای اسلامی درباره اجرای قانون برنامه هفتم توسعه در سال نخست، روز گذشته با حضور محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهوری و جمعی از وزرا برگزار شد. قرار است امروز نیز مسعود پزشکیان رئیس‌جمهوری در روز دوم جلسه نظارتی مجلس درباره اجرای قانون برنامه هفتم توسعه در مجلس حضور پیدا کند. این لایحه ۸ خرداد ۱۴۰۲ در دولت سیزدهم تصویب و در ۲۸ خرداد ۱۴۰۲ به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد. تا پیش از این میزان اجرا و تحقق اهداف برنامه‌های هساله پس از پایان سال پنجم هر برنامه ارزیابی می‌شد، اما به ابتکار مجلس و تعیین فرا‌پندهای نظارت یک‌ساله بر برنامه هفتم توسعه برای اولین‌بار، میزان تهدد دولت به این برنامه و تحقق اهداف آن از روز گذشته به مدت دو روز و در چهار نوبت با حضور اعضای هیات دولت در مجلس به بحث گذاشته شد.

البته مجلس از مهرماه بررسی اجرای برنامه هفتم توسعه را در دستور کار کمیسیون‌های تخصصی خود داشت و تمام وزرا با حضور در کمیسیون‌ها، گزارش‌های خود را در مورد اجرای برنامه ارائه کرده بودند. دیروز نیز در نخستین جلسه بررسی میزان اجرای سال نخست برنامه هفتم توسعه در دو جلسه صبح و عصر، معاون اول رئیس‌جمهور، عباس علی‌آبادی وزیر نیرو، فرزانه صاقی وزیر راه و شهرسازی، ستار هاشمی وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، محسن پاک‌نژاد وزیر نفت، حمید پورمحمدی رئیس سازمان برنامه‌بودجه، سیداسماعیل خطیب وزیر اطلاعات، امیر سررتیب عزیز نصیرزاده وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، امین‌حسین رحیمی وزیر دادگستری، اسکندر مومنی وزیر کشور و عباس عراقچی وزیر خارجه گزارش‌های خود را به نمایندگان ارائه کردند.

مجلس نیز ارزیابی خود را از میزان تحقق برنامه هفتم در سال اول ارائه کرد که بر اساس گزارش جمع‌بندی مجلس میزان تحقق برنامه در سال اول از ۱۰۰ درصد بیش از ۳۷ درصد برآورد شده است. این در حالی است که پیش از این و در برنامه‌های ۵ سال قبل گفته می‌شد میزان تحقق ۲۰ تا ۳۰ درصد است.

در همین ارتباط پژمان پشمچی‌زاده، معاون نظارت مجلس نیز در جریان بررسی عملکرد یک‌ساله دولت در اجرای برنامه هفتم توسعه اعلام کرد: بر اساس گزارش ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی، از مجموع ۲ هزار و ۵۱۵ حکم برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه، ۳۲۶ درصد از احکام در مهلت قانونی اجرا شده و ۷۵ درصد از احکام خارج از مهلت قانونی محقق شده و در خصوص حدود ۶۰ درصد از احکام، سهم عملکردی سال اول برنامه محقق نشده است.

همزمان محمداقفر قالیباف، رئیس مجلس تا پایان ماه جاری به دولت مهلت داد تا اشکالات برنامه هفتم را رفع کند. وی با بیان اینکه اکنون حدود یک ماه تا زمان ارائه لایحه بودجه سال آینده از سوی دولت باقی مانده است، گفت: بنابراین تا پایان آبان‌ماه اشکالات را به دولت داده تا آن را رفع کند و پیش‌بینی‌های لازم برای بودجه سال آینده را لحاظ کند؛ دولت هم یک ماه تا سال دی‌ماه زمان برای تقدیم لایحه بودجه دارد. رئیس مجلس همچنین عصر روز گذشته در پایان اولین روز بررسی عملکرد یک‌ساله دولت در اجرای برنامه هفتم توسعه، کار مفیدی نیست. قالیباف تأکید کرد: دولت و مجلس باید به سمتی روند که اشکالات موجود مجدداً تکرار نشود؛ در شیوه و روش اصلاحات انرژی نباید دوم‌تبه اشتباه کنیم.

برخی احکام برنامه قابل اجرا نیست

در جلسه صبح روز گذشته محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهوری، در سخنانش با بیسان اینکه این برنامه در شرایطی نوشته شده بود که با وضعیت دولت در سال اول اجرا کاملاً متفاوت جزی بالا رفتن هزینه خدمات و گرانی نهاده‌ها وجود ندارد. میزان گرانی با میزان ارزی که می‌دهیم و میزان افزایش خدمات با یک دیگر همخوانی ندارد. در خروجی کار که ذی‌نفع نهایی مردم هستند، اگر تأارش به مردم نرسد، کار مفیدی نیست. قالیباف تأکید کرد: دولت و مجلس باید به سمتی روند که اشکالات موجود مجدداً تکرار نشود؛ در شیوه و روش اصلاحات انرژی نباید دوم‌تبه اشتباه کنیم.

برخی احکام برنامه قابل اجرا نیست

در جلسه صبح روز گذشته محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهوری، در سخنانش با بیسان اینکه این برنامه در شرایطی نوشته شده بود که با وضعیت دولت در سال اول اجرا کاملاً متفاوت جزی بالا رفتن هزینه خدمات و گرانی نهاده‌ها وجود ندارد. میزان گرانی با میزان ارزی که می‌دهیم و میزان افزایش خدمات با یک دیگر همخوانی ندارد. در خروجی کار که ذی‌نفع نهایی مردم هستند، اگر تأارش به مردم نرسد، کار مفیدی نیست. قالیباف تأکید کرد: دولت و مجلس باید به سمتی روند که اشکالات موجود مجدداً تکرار نشود؛ در شیوه و روش اصلاحات انرژی نباید دوم‌تبه اشتباه کنیم.

جاده‌هایی که در کنار مزایا، هر ساله با هزینه‌های سنگین اقتصادی، زیست‌محیطی و انسانی همراه‌اند. تنها در سال ۱۴۰۳ بیش از ۱۹ هزار نفر در تصادفات رانندگی جان باختند و صدها هزار نفر دیگر مجروح شدند. در این میان، ریل به‌عنوان ایمن‌ترین، پاک‌ترین و به‌صرفه‌ترین شیوه جابه‌جایی، می‌تواند نقش کلیدی در باز تعادل بخشی بهنگام حمل‌ونقل کشور ایفا کند. تجربه کشورهای پیشرو نشان داده که هر واحد سرمایه‌گذاری در حمل‌ونقل ریلی، بازدهی چند برابری در کاهش ترافیک جاده‌ای، مصرف سوخت و آلودگی هوا دارد.

سفر ریلی به دلیل راحتی، ثبات نسبی هزینه و ایمنی بالا، یکی از معیارهای رفاه عمومی در جوامع مدرن محسوب می‌شود. بااین‌حال، سهم ریل از جابه‌جایی مسافر در ایران هنوز کمتر از ۱۰ درصد است. درحالی‌که نزدیک ۱۵ هزار کیلومتر شبکه ریلی در کشور وجود دارد، هزاران واگن در حال خمدانند و نیروی انسانی متخصص در این بخش فعالیت می‌کند، قطار هنوز برای بخش بزرگی از مردم، نه گزینه نخست، بلکه انتخابی محدود و گاه پرچالش است.

پرسش کلیدی این است که چرا با وجود چنین ظرفیت و مزایایی، سفر با قطار هنوز جایگاه واقعی خود را در ذهن و رفتار مردم ایران نیافته است؟ همچنین چگونه می‌توان با اصلاح سیاست‌ها، ساختارها و خدمات، ریل را از حاشیه تصمیم‌سازی به متن زندگی مردم بازگرداند؟ پاسخ به این پرسش‌ها نیازمند نگاهی چند بعدی است؛ نگاهی که از مرز تحلیل فنی عبور کرده و به رفتار اجتماعی، سیاست‌گذاری اقتصادی و ساختار مدیریتی بخش ریلی نیز توجه کند. در این گزارش، تلاش شده است دلایل کم‌قابلی مردم به سفر ریلی، چالش‌های ساختاری صنعت مسافری و مسیرهای محتمل برای تحول این بخش بررسی شود.

چالش‌های درونی و بیرونی بخش ریلی

بررسی همه‌جانبه چالش‌های درونی و بیرونی بخش ریلی بسیار حائز اهمیت است. عملکرد ضعیف شبکه مسافری تنها ناشی از کمبود سرمایه یا فرسودگی ناوگان نیست، بلکه ریشه در ساختار نهادی، تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، سیاست‌های قیمتی، محدودیت‌های فنی و حتی نوع نگاه مدیریتی به ریل دارد. در ادامه، مجموعه‌ای از چالش‌های اصلی صنعت ریلی ایران مرور می‌شود؛ چالش‌هایی که عبور از آنها نه فقط نیازمند بودجه است بلکه به اصلاح ساختار، هماهنگی نهادی، شفافیت تصمیم‌گیری و نگاه بلندمدت نیاز دارد.

فقدان رگولاتور مستقل ریلی

فقدان رگولاتور مستقل ریلی، تداخل وظایف میان بخش‌های مختلف و ضعف هماهنگی نهادی، باعث شده تصمیم‌گیری‌ها کند و بعضاً متعارض باشد.

علیرضا عجمیان، کارشناس ارشد حمل‌ونقل ریلی با اعلام این مطلب در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» توضیح داد: راهکار برطرف‌کردن این معضل تشکیل نهاد تنظیم‌گر مستقل ریلی زیر نظر وزارت راه و شهرسازی برای تفکیک وظایف حاکمیتی و اجرایی و ایجاد توازن میان منافع بخش‌های باری، مسافری و سرمایه‌گذاری است. وی افزود: تقویت جایگاه انجمن صنفی شرکت‌های مسافری ریلی در تصمیم‌سازی‌های کلان راه‌آهن ج!ا نیز می‌تواند به تصمیم‌گیری یکپارچه در این حوزه کمک کند.

چالش اقتصادی و مالی

قیمت‌گذاری دستوری بلیت، بازدهی پایین سرمایه و دشواری تامین مالی، مانع نوسازی ناوگان و ارتقای خدمات شده است. از سوی دیگر، تحریم‌های بین‌المللی واردات تجهیزات و قطعات ریلی را دشوار کرده و وابستگی به منابع داخلی را افزایش داده است. عجمیان در توضیح این مطلب گفت: یکی از راهکارهای این موضوع اجرای آزادسازی تدریجی نرخ بلیت با نظارت دولت و پرداخت یارانه مستقیم به گروه‌های هدف است. همچنین تامین مالی نوسازی ناوگان از محل صندوق توسعه ملی و بازار سرمایه نیز می‌تواند به توانمندسازی بخش ریلی کمک کند.

وی خاطر‌نشان کرد: یکی از راهکارها گسترش مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) با تضمین بخشی از بازگشت سرمایه است؛ با این کار شناسا ارشد حمل‌ونقل ریلی به‌عنوان راهکار دیگر گفت: از هدف جذب سرمایه‌گذاری و تسریع اجرای پروژه‌های زیرساختی ریلی، لازم است مدل‌های متنوع مشارکت عمومی-خصوصی توسعه‌یافته و دولت‌یارانه تضمین بخشی از بازگشت سرمایه و حداقل در آمد، ریسک سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را کاهش دهد. این رویکرد می‌تواند موجب پایداری مالی پروژه‌ها و ارتقای بهره‌وری در نگهداری و بهره‌برداری از زیرساخت‌ها شود. این کارشناس ارشد حمل‌ونقل ریلی به‌عنوان راهکار دیگر گفت: از دیگر روش‌ها، حمایت هفدمند از سازندگان داخلی تجهیزات ریلی برای کاهش اثر تحریم‌ها است؛ در شرایط تحریم و محدودیت‌های تامین خارجی، ضروری است سیاست‌های حمایتی از تولیدکنندگان داخلی تجهیزات ریلی (از جمله واگن، لکوموتیو و قطعات یدکی) به‌صورت هفدمند و مبتنی بر کیفیت و بهره‌وری طراحی شود. این حمایت‌ها می‌تواند شامل تامین مالی ترجیحی، تضمین خرید دولتی، انتقال فناوری و توسعه زنجیره تامین داخلی باشد تا اثر تحریم‌ها بر صنعت ریلی به حداقل برسد.

فرسودگی ناوگان و محدودیت ظرفیت خطوط

میانگین عمر واگن‌های مسافری کشور بیش از ۲۵ سال است و این در حالی است که استاندارد جهانی برای خروج واگن‌های مسافری از مدار بهره‌برداری معمولاً حدود ۲۰ سال است. بسیاری از این واگن‌ها با فناوری‌های قدیمی، سیستم تهویه ناکارآمد و سطح ایمنی پایین در حال فعالیت هستند و تعمیرات سنگین مکرر آنها هزینه‌های بهره‌برداری شرکت‌های ریلی را به‌شدت افزایش داده است.

عجمیان با اعلام این مطلب گفت: در کنار آن، بخش قابل‌توجهی از شبکه ریلی ایران تک‌خطه است؛ به‌ویژه در مسیرهای پر تردد شمال، شمال شرق و جنوب کشور. این مساله باعث کاهش ظرفیت عبور، ایجاد تاخیرهای متوالی و افت کیفیت خدمات مسافری می‌شود.

وی افزود: از سوی دیگر، پایین‌بودن سرعت سیر در اغلب محورهای ریلی است (در بسیاری از مسیرها کمتر از ۱۰۰ کیلومتر بر ساعت) این موضوع سبب شده زمان سفر با قطار از رقیب جاده‌ای بیشتر باشد. همین عامل، همراه با کمبود لکوموتیوهای فعال، موجب افت جذابیت سفر ریلی نزد مردم شده و تقاضای حمل‌ونقل مسافری را در این بخش محدود کرده است. این کارشناس حمل‌ونقل ریلی ضمن ارائه راهکارهای پیشنهادی برای رفع این معضل گفت: یکی از راهکارها، نوسازی واگن‌ها و لکوموتیوها با تسهیلات کهنه‌رو و بازپرداخت بلندمدت است؛ دولت و نظام بانکی می‌توانند با طراحی ابزارهای مالی خاص مانند اوراق نوسازی ناوگان یا صندوق توسعه حمل‌ونقل ریلی، زمینه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در تولید و خرید واگن‌های جدید را فراهم کنند. این اقدام ضمن کاهش هزینه‌های تعمیرات،

تجارت؛ قربانی پیچیدگی قوانین

در سال‌های اخیر، تعدد و پیچیدگی قوانین و مقررات در حوزه تجارت خارجی به یکی از مهم‌ترین…

صفحه ۴

مسیریابی قطار توسعه ریلی

کریم حسن پور – الگوی سفر در ایران، هنوز به‌شدت جاده‌محور است. حدود ۸۰ درصد سفرهای داخلی کشور از طریق جاده انجام می‌شود.

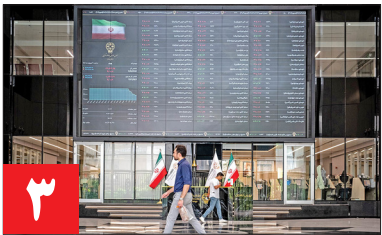
روزنامه سراسری اقتصادی ، اجتماعی

سه شنبه ۲۰آبان ۱۴۰۴

۲۰ جمادی الاول ۱۴۴۷ | ۱۱ نوامبر ۲۰۲۵

شماره ۷۹۹

۸۰۰۰ تومان

بازگشت بورس به خط تعادل

دوقطبی شدن بازار نفت

بازگشت شکوه به سیتی

به ارتقای ایمنی، آسایش مسافران و صرفه‌جویی در انرژی نیز منجر می‌شود.

وی درباره راهکار دوم گفت: احداث خطوط دوم در محورهای پر تردد پیشنهاد می‌شود؛ بسیاری از مسیرهای اصلی مانند تهران-شهرشد، تهران-تبریز و بندرعباس-یاقق نیازمند احداث خطوط دوم یا سوم هستند. توسعه این ظرفیت نه‌تنها امکان افزایش تردد قطارها را فراهم می‌کند، بلکه بهره‌وری ناوگان و نظم حرکتی را نیز بالا می‌برد.

عجمیان درباره ارتقای سیستم‌های علائم و کنترل ترافیک نیز توضیح داد: استفاده از فناوری‌های نوین علائم (سیستم‌های الکترونیکی و اتوماسیون ترافیک ریلی) به کاهش خطاهای انسانی، افزایش ایمنی و بهبود مدیریت سیر کمک می‌کند. این اقدام، یکی از الزامات ارتقای سرعت سیر و انطباق با استانداردهای بین‌المللی است.

وی درباره راهکار افزایش تعداد لکوموتیوهای فعال در سیر برای جلوگیری از کمبود توان کشش و کاهش تاخیر، گفت: در حال حاضر بخشی از لکوموتیوهای کشور به دلیل کمبود قطعات، نبود تعمیرات اساسی یا فرسودگی از مدار خارج شده‌اند. فعال‌سازی این ظرفیت‌ها با برنامه تعمیرات متمرکز و تامین قطعات راهبردی، می‌تواند توان کشش شبکه را افزایش داده و از تاخیر قطارها جلوگیری کند.

چالش‌های مدیریتی و خدماتی در بخش مسافری

عملکرد بخش مسافری راه‌آهن تنها به کیفیت زیرساخت یا عمر ناوگان وابسته نیست، بلکه تا حد زیادی تحت‌تأثیر نحوه مدیریت شبکه، هماهنگی میان واحدهای عملیاتی و نظام خدمات‌رسانی به مسافران قرار دارد. در سال‌های اخیر، مشکلاتی مانند تاخیر قطارها، ضعف در برنامه‌ریزی سفر، ناهماهنگی میان شرکت‌های بهره‌بردار و کمبود نیروی انسانی متخصص موجب شده تجربه سفر ریلی در بسیاری از مسیرها از سطح مطلوب فاصله بگیرد.

عجمیان دراین‌بسته گفت: این چالش‌ها ریشه در ساختار مدیریتی و شیوه حکمرانی در بخش ریلی دارند؛ جایی که تعدد تصمیم‌گیران، نبود ارتباط موثر میان واحدهای بهره‌برداری و فنی، و ضعف در نظام نظارت و انگیزش باعث افت بهره‌وری و کاهش کیفیت خدمات شده است. وی افزود: برای بهبود این وضعیت، راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران باید با بازنگری در فرآیندهای مدیریتی، ایجاد هماهنگی نهادی، افزایش شفافیت در تصمیم‌گیری و تقویت آموزش نیروی انسانی، رویکردی یکپارچه به توسعه خدمات مسافری اتخاذ کند.

این کارشناس حمل‌ونقل ریلی درباره عوامل موثر بر تاخیر حرکت قطارها گفت: تاخیر قطارهای مسافری در ایران تنها ناشی از کمبود مسیر یا ظرفیت خط نیست. عوامل متعددی از جمله کمبود لکوموتیوهای آماده‌به‌کار، طولانی‌بودن فرآیند تعمیرات خطوط، تداخل قطارهای باری و مسافری، ضعف در هماهنگی اعزام، ناهماهنگی زمانی بین ایستگاه‌ها و مراکز کنترل ترافیک در این مساله نقش دارند. وی افزود: تاخیرهای مکرر نه‌تنها موجب کاهش اعتماد عمومی به سفر ریلی می‌شود، بلکه بر بهره‌وری ناوگان و رضایت مسافران نیز تأثیر منفی می‌گذارد. راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران باید با مدیریت بهینه ترافیک شبکه، افزایش تعداد ناوگان فعال، تسریع در انجام تعمیرات خطوط و بازنگری در برنامه‌ریزی حرکت قطارها، یک طرح جامع کاهش تاخیر تدوین و اجرا کند. این طرح می‌تواند با بهره‌گیری از فناوری‌های هوشمند کنترل ترافیک و سامانه‌های نظارت لحظه‌ای بر سیر قطارها، اثربخش‌تر شود.

عجمیان ضمن پیشنهاد تشکیل «کارگروه هماهنگی نوسازی ناوگان و مدیریت پیک سفر» گفت: به‌منظور افزایش بهره‌وری در ایام اوج تقاضا (مانند نوروز، تابستان و اربعین) و هماهنگی در بهره‌برداری از ناوگان، پیشنهاد می‌شود کارگروهی تخصصی با محوریت معاونت مسافری راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران و با عضویت معاونت‌های ناوگان، بازرگانی و بهره‌برداری به همراه شرکت‌های مسافری، انجمن صنفی و سازندگان داخلی تشکیل شود. این کارگروه می‌تواند نقش پل ارتباطی بین مدیریت کلان راه‌آهن و شرکت‌های بهره‌بردار را ایفا کند و از موازی‌کاری، اتلاف ظرفیت و تصمیم‌های جزیره‌ای جلوگیری نماید.

وظایف این کارگروه نیز می‌تواند شامل مواردی از قبیل پایش مستمر ظرفیت ناوگان مسافری و وضعیت آماده‌به‌کاری واگن‌ها و لکوموتیوها، برنامه‌ریزی فصلی برای مدیریت پیک تقاضا در ایام خاص، استفاده از واگن‌های زorro، تعمیر شده یا اجاره‌ای در دوره‌های اوج سفر، تسریع بازگشت واگن‌های غیرفعال به مدار بهره‌برداری از طریق اولویت‌بندی تعمیرات و هماهنگی بین شرکت‌های ریلی و معاونت بهره‌برداری برای تنظیم دقیق زمان‌بندی حرکت قطارها باشد.

▼ طرح گازسوزی خودروها در آزمون استقبال عمومی

شرکت ملی بخش فرآورده‌های نفتی ایران در اطلاعیهای از آغاز طرح تبدیل رایگان خودروهای شخصی مدل ۹۴ و بالاتر خبر داد؛ یعنی خودروهایی با ۱۰سال کارکرد حالا می‌توانند به‌طور رایگان گازسوز شوند. خودروهایی که حالا گام‌به‌گام به فرسودگی نزدیکتری می‌شوند. به‌نظر می‌رسد که دولت در اجرای طرح‌های تشویقی برای گازسوزکردن خودرو یک گام جلوتر رفته‌است. اول شهرپور ماه امسال مدیرعامل شرکت ملی بخش فرآورده‌های نفتی ایران از آغاز ثبت‌نام تبدیل رایگان خودروهای شخصی زمین‌سوز به دوگانه‌سوز با مدل ۹۷ به بالا خبر داده بود. اما در طرح جدید خودروهای بالای مدل ۹۴ در نظر گرفته‌شدند که خودروهای بیشتری را شامل می‌شود. در این مورد می‌توان دو سناریو را مطرح کرد؛ یا طرح قبلی موفق بوده و دولت حالا می‌خواهد محصولات بیشتری را گازسوز کند و یا استقبال کافی از طرح قبلی انجام‌نشده و حالا سیاستگذار سعی کرده با بزرگ‌ترکردن بازه شمول طرح، خودروهای بیشتری را جذب کند. تحلیل روندها نشان می‌دهد که احتمال سناریوی دوم بیشتر است. برای قضاوت بهتر در این موضوع بهتر است معایب و مزایای دوگانه سوزکردن را برای صاحبان این خودروها بررسی کنیم تا ببینیم آیا گازسوزکردن رایگان خودروها انگیزه کافی را برای صاحبان آنها ایجاد می‌کند یا خیر.

در نگاه اول بزرگ‌ترین مزیتی که برای آنها می‌توان متصور شد استفاده از سوخت ارزان‌تر است. هر مترمکعب گاز CNG اکنون به قیمت ۵۷۰تومان فروخته می‌شود، قیمت بنزین سهمیه‌ای نیز به هزار و ۵۰۰تومان و بنزین غیرسهمیه‌ای به سه‌هزار تومان می‌رسد. گرچه از نظر درصد اختلاف، شکاف قابل‌توجهی دیده می‌شود اما در نهایت اختلاف قیمت آنها به هر لیتر هزار یا دوهزار و ۴۰۰تومان (سهمیه آزاد) می‌رسد که اساسا هزینه قابل‌توجهی به‌نظر نمی‌رسد، در واقع قیمت بنزین در ایران به دلیل یارانه سنگینی که به آن تعلق می‌گیرد، بسیار پایین است و بسیاری از افراد ترجیح می‌دهند که به‌جای گازسوزکردن خودرو و آسیب به آن از بنزین یارانه‌ای استفاده کنند.بنابراین تفاوت قیمت بین بنزین و گاز وجود دارد اما به‌قدری نیست که انگیزه زیادی برای افراد در راستای گازسوزکردن خودروی خود بدهد. اما در گازسوزکردن خودرو، مهم‌ترین ایرادی که بسیاری از مالکان تجربه کرده‌اند، کاهش فضای مفید خودرو است. نصب کپسول گاز در صندوق عقب، به‌ویژه در خودروهای سواری کوچک‌تر بخش قابل‌توجهی از فضای بار را اشغال می‌کند. برای خانواده‌ای که از خودرو در سفرهای جابجایی استفاده می‌کنند، این موضوع یک مشکل جدی است و عملا بخشی از کارکرد اصلی خودرو را از بین می‌برد. از سوی دیگر، سیستم دوگانه‌سوز معمولاً باعث افت محسوس توان موتور می‌شود. موتورهایی که برای مصرف بنزین طراحی شده‌اند، هنگام استفاده از گاز طبیعی دچار کاهش شتاب و کنشش می‌شوند. برخی رانندگان حتی پس از مدتی استفاده، ترجیح می‌دهند مجدداً از بنزین استفاده کنند، چون عملکرد خودرو با گاز رضایت‌بخش نیست.

محدودیت بعدی، کمبود ایستگاه‌های CNG در سطح شهرها و جاده‌است. با وجود گذشت بیش از دو دهه از آغاز طرح گازسوزی در ایران، هنوز زیرساخت سوخت‌رسانی متناسب با رشد تعداد خودروهای گازسوز توسعه نیافته‌است. در بسیاری از شهرها، تعداد ایستگاه‌ها انگشتشمار است و صف‌های طولانی به‌ویژه در ساعات اوج تردد دیده می‌شود. همین مشکل موجب می‌شود رانندگان برای پرکردن کپسول وقت زیادی را صرف کنند، درحالی‌که بنزین تقریباً در هر نقطه‌ای یراحتی در دسترس است. در نظر گرفتن مجموع این عوامل می‌توان گفت که تفاوت قیمت چندان کار کردی برای رشد انگیزه افراد برای گازسوزکردن خودرو ندارد.

▼ مدت گارانتی خودرو تغییر کرد

پس از چند هفته توقف در ترخیص قطعات منفصله خودرو از گمرکات کشور، سرانجام گمرک با صدور بخشنامه‌ای تازه، اجازه ترخیص موقت این قطعات را صادر کرد. بر اساس این بخشنامه که از سوی معاون فنی گمرک به گمرکات اجرایی کشور ابلاغ‌شده، ترخیص قطعات منفصله مربوط به فصل ۹۸ با اخذ تعهدنامه از صاحبان کالا به مدت دو ماه مجاز شناخته شده‌است. در این دستور تأکیدشده؛ واردکنندگان قطعات باید تعهد دهند در صورت هرگونه تغییر احتمالی در ارزش کالا یا مغایرت در محموله، مسوولیت آن را پذیرفته و مدارک لازم را در مهلت مقرر به کارگروه موضوع تبصره ۶ قانون خودرو ارسال کنند تا نسبت به صدور شناسه ارزش اقدام شود.بر اساس این ابلاغیه، ارزش نهایی تعیین‌شده توسط کارگروه مذکور، ملاک عمل گمرک در محاسبه حقوق ورودی و رفع تعهدات بانکی خواهد بود.تصمیم جدید گمرک در شرایطی اتخاذشده که چندی پیش وزارت صنعت، معدن و تجارت در نامه‌ای رسمی به گمرک اعلام کرده‌بود؛ ترخیص قطعات منفصله خودرو به‌دلیل نبود شناسه معتبر در بانک اطلاعات ارزش موسوم به TCS متوقف شده‌است.این بانک اطلاعاتی، یکی از سامانه‌های کنترلی گمرک به‌شمار می‌رود که وظیفه آن تعیین ارزش یا پایه کالاهای وارداتی از جمله قطعات خودرو بر اساس کد تعرفه و داده‌های ثبت‌شده است.در واقع گمرک از طریق این سامانه صحت ارزش‌گذاری اعلام‌شده توسط واردکنندگان را بررسی کرده و از کم‌اظهاری یا بیش‌اظهاری جلوگیری می‌کند.

برق آبی نصف شد

مریم لطفی - درحالی‌که کشور‌های همسایه به سوی انرژی‌های تجدیدپذیر می‌روند، وابستگی ایران به گاز در تولید برق بیشتر شده است. تولید برق تجدیدپذیر، به‌ویژه برق آبی، در بهار سال جاری تحت تأثیر خشکسالی گسترده ۵۷٫۵در صد کاهش یافته است.

نیروگاه خورشیدی در استان فارس، یکی از مراکز تولید برق تجدیدپذیر در ایران

در سماعه اول سال ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال گذشته، حدود ۵۷٫۲ درصد کاهش یافته است. افزون بر این، تولید برق به شیوه دیزل، اتمی و انرژی‌های پاک نیز در همین بازه زمانی حدود ۲۳٫۵ درصد کاهش یافته است. با وجود کاهش سهم انرژی‌های پاک، در مجموع تولید برق در سماعه نخست سال جاری افزایشی بوده؛ این امر به روشنی نشان می‌دهد که با کاهش نقش انرژی‌های تجدیدپذیر، سوخت‌های فسیلی نقش بیشتری در تولید برق داشته‌اند. در بهار سال ۱۴۰۴ نسبت به بهار سال گذشته، تولید برق گازی حدود ۲۴ درصد و تولید برق به روش سیکل ترکیبی حدود ۸٫۸ درصد افزایش یافته است.

به بیان دیگر، درحالی‌که بسیاری از کشورهای جهان در حال بازطراحی سبد انرژی خود و جایگزینی انرژی‌های تجدیدپذیر با سوخت‌های فسیلی هستند، اتکای ایران به سوخت های فسیلی بیش از گذشته شده است.

در سایه خاموشی‌ها، انرژی خورشیدی چگونگی می‌تواند به کمک شبکه برق بیاید؟ بنا به اعلام کارشناسان حوزه انرژی، در ساعات اوج مصرف، کشور با کمبودی معادل ۲۰هزار مگاوات کسری برق در شبکه مواجه است. از طرفی، قطعی‌های پی‌درپی برق چالش‌های زیادی برای صنایع و خانوارها ایجاد کرده است. در چنین شرایطی، ایندمنگنری در حوزه انرژی و یافتن راهکارهایی برای افزایش عرضه برق، ضرورتی انکارناپذیر به نظر می‌رسد. بررسی‌ها حاکی از آن است که ساخت نیروگاه‌های وابسته به سوخت‌های فسیلی یا نیروگاه‌های اتمی، فرآیندی زمان‌بر و پرهزینه است. از سوی دیگر، تداوم خشکسالی‌های اخیر باعث شده است که بخش قابل‌توجهی از نیروگاه‌های برقی‌آبی کشور از مدار تولید برق

کارشناسان توسعه انرژی خورشیدی را راه‌حل فوری افزایش تولید می‌دانند؛ اما قیمت‌گذاری برق مانع جذب سرمایه‌گذاران به این حوزه شده است.

سارا امیرزاده: بررسی روندهای انرژی جهان نشان می‌دهد که بسیاری از کشورها به سمت استفاده بیشتر از انرژی‌های تجدیدپذیر گام برداشته‌اند. با این حال ساختار سبد انرژی ایران از این رویه پیروی نکرده است. طبق آخرین آمارها سهم تولید برق به شیوه گازی به بالاترین مقدار خود در طی سال‌های اخیر رسیده و حدود ۲۶ درصد بوده است. از طرفی میزان تولید برق به روش‌های تجدیدپذیر کاهش‌یافته است. میزان برق تولید شده به روش آبی در بهار ۱۴۰۴، حدود ۵۷ درصد کمتر از بهار سال گذشته بوده است. افزون بر این تولید برق به روش‌های دیزل، اتمی و انرژی‌های پاک در همین بازه زمانی حدود ۲۳ درصد کاهش یافته است. این در حالی است که ایران در طی سال‌های اخیر به دلیل وابستگی شدید به گاز در تولید برق و سهم پایین انرژی‌های تجدیدپذیر، با خاموشی‌های ناخواسته در تابستان و زمستان مواجه بوده است. در چنین شرایطی کارشناسان اصلاح سبد تولید برق ایران و سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر را یک ضرورت اعلام کرده‌اند.

در دهه گذشته، بسیاری از کشورها با نگاهی راهبردی به آینده ساختار انرژی جهان، گام‌هایی در جهت افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد تولید برق خود برداشته‌اند. با این حال، آخرین آمارها نشان می‌دهد که در ایران سهم انرژی‌های پاک در سبد تولید برق کشور کاهش یافته و این کاهش بیش از همه در بخش برق آبی مشهود است. بر اساس گزارش‌های منتشر شده، میزان تولید برق به روش برق آبی تحت‌تأثیر خشکسالی‌های اخیر

رفع مشکلات کولبری و ملوانی

ناکارآمدی ابزارهای تنظیم‌گری دولت در بازار خودرو اثبات شد. با وجود صدور بخشنامه‌ها، کنترل عرضه و تقاضا و همچنین اعلام نرخ‌های رسمی از سوی سیاستگذار، میانگین قیمت خودروهای داخلی پس از فعال شدن مکانیسم‌های تازه ۱۹ آبان) بیانگتر این موضوع است که با فعال‌شدن می‌رسند سیاستگذار در تحلیل رابطه میان ابزارهای تنظیم‌گری و مداخله در بازار دچار خطای محاسباتی شده است.

سیاستگذار خودرویی در حالی همچنان از «تنظیم بازار» به‌عنوان ماموریت اصلی خود یاد می‌کند که واقعیت‌های قیمتی در بازار نشان می‌دهد؛ ابزارهای مورداستفاده در موضوع تنظیم‌گری خودرو اثرگذاری خود را از دست داده‌اند. با وجود سیاست‌های مکرره دولت برای کنترل قیمت و تنظیم بازار خودرو از جمله صدور بخشنامه، محدودیت عرضه و اعلام نرخ رسمی، بررسی آماری نشان می‌دهد که در سه‌ماهه اخیر قیمت خودروهای داخلی به‌طور میانگین ۱۹درصد افزایش یافته‌است.

این روند نشان می‌دهد ابزارهای تنظیم‌گری دولت عملاً از کار افتاده‌اند و بازار دیگر از فرمان سیاستگذار تبعیت نمی‌کند. بر این اساس بررسی روند سه‌ماهه قیمت خودروهای داخلی و وارداتی (اول شهریورماه تا ۱۹ آبان) بیانگر این موضوع است که با فعال‌شدن «مکانیسم ماشه» و به‌همراه آن رشد نرخ ارز، تشدید انتظارات تورمی و نااطمینانی نسبت به سیاستگذاری، بازار خودرو را با رشد میانگین ۱۹درصدی قیمت مواجه کرده‌است. این در حالی است که طی همین دوره، وزارت صمت مجموعه‌ای از سیاست‌ها و دستورالعمل‌های تنظیم‌گرانه را برای کنترل بازار در دستور کار قرار داده، حال آنکه هیچ‌کدام از این ابزارها نتوانستند مانع از رشد قیمت‌ها شوند.

به‌عبارت دیگر، ابزارهای تنظیم‌گری دولت از کنترل عرضه و تولید و بخشنامه‌های نظارتی گرفته تا مداخلات در فرآیند فروش و اعلام قیمت دستوری، عملاً کارایی خود را در برابر نوسانات واقعی بازار از دست داده اند. بازار خودرو اکنون بیش از آنکه از تصمیمات اداری تأثیر بگیرد، از متغیرهای کلان اقتصادی، انتظارات تورمی و روند نرخ ارز تبعیت می‌کند، موضوعی که سال‌های گذشته نیز تجربه شده بود. کارشناسان معتقدند که سیاستگذار خودرویی در تحلیل رابطه میان ابزارهای تنظیم‌گری و رفتار بازار دچار خطای محاسباتی شده‌است. تنظیم بازار نیازمند سیاست‌های هماهنگ‌شده‌ای در بخش‌های ارزی، تولیدی و تجاری است، درحالی‌که وزارت صمت اغلب تنها به صدور دستورالعمل‌های مقطعی بسنده کرده‌است. نتیجه آن، ایجاد شکاف میان سیاست اعلامی و واقعیت میدانی بازار است؛ شکافی که امروز در آمار ۱۹درصدی رشد قیمت‌ها خود را آشکار کرده‌است.

برآورد اظهارات تحلیلگران نشان می‌دهد؛ فعال‌شدن مکانیسم ماشه در سه ماهه اخیر، اثر همزمان سه متغیر را نمایان کرده‌است؛ اول، کاهش عرضه ناشی از محدودیت نقدینگی خودروسازان؛ دوم، رشد نرخ ارز که بلافاصله به بازار خودرو سرایت کرد و سوم، انتظارات تورمی که خریداران را به حفظ ارزش دارایی از طریق خودرو سوق داد. در چنین شرایطی، ابزارهای تنظیم‌گری دولت که محدود به قیمت‌گذاری دستوری و بخشنامه و غیره است، عملاً کارکردی جز نمایش ظاهری کنترل بازار ندارند. همان‌طور که عنوان شده تنظیم بازار بدون هماهنگی سیاست‌های کلان اقتصادی، صرفاً در قالب بخشنامه یا تصمیم اداری قابل‌تحقق نیست. حتی اگر وزارت صمت قیمت‌ها را محدود کند یا عرضه را به‌طور مقطعی افزایش دهد، تا زمانی‌که انتظارات تورمی در اقتصاد بالااست، بازار خودرو همچنان واکنش مستقل خود را نشان خواهد داد.

بررسی داده‌های قیمتی نشان می‌دهد که بازار خودرو دیگر به سیگنال‌های رسمی دولت پاسخ نمی‌دهد. در چنین فضای، ابزارهای تنظیم‌گری سنتی مانند دستورالعمل فروش، محدودیت عرضه یا اعلام نرخ پایه، نه‌تنها کارایی ندارند بلکه در برخی موارد به تشدید

خارج شوند. بنا بر اعلام مدیر بهره‌برداری و کنترل شبکه برق کشور، در مردادماه ظرفیت نیروگاه‌های برق آبی به‌شدت کاهش یافته و بخش قابل‌توجهی از تولید آنها متوقف شده است. به‌ویژه نیروگاه‌های کارون ۳ و ۴ که به دلیل کاهش شدید ذخایر آبی، عملاً امکان تولید برق ندارند.

در چنین شرایطی، ضرورت توجه به منابع جایگزین بیش از پیش احساس می‌شود. تولید برق به روش خورشیدی می‌تواند به عنوان یکی از گزینه‌های کارآمد مطرح شود؛ چرا که این نوع نیروگاه‌ها قابلیت اجرا در مقیاس‌های کوچک‌تر را دارند، نیازمند سرمایه‌گذاری اولیه کمتر هستند و در مدت زمان کوتاه‌تری قابل بهره‌برداری‌اند. به همین دلیل، توسعه انرژی خورشیدی می‌تواند در کوتاه‌مدت به تقویت عرضه برق کشور کمک کند و بخشی از فشار موجود بر شبکه را کاهش دهد.

با استناد به داده‌های این منبع رسمی، صنعت خودروی ایران، بوغم اهمیت استراتژیک، یک بحران‌ساز در تراز ارزی کشور محسوب می‌شود.

چرا برنامه‌های توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، موثر نبود؟

در سال‌های اخیر، وزارت نیرو و سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا) اقداماتی در جهت حمایت از توسعه نیروگاه‌های خورشیدی در کشور انجام داده‌اند. در چارچوب برنامه ملی توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، برنامه‌هایی برای افزایش ظرفیت تولید برق از منابع پاک تعریف شده است. از جمله این اهداف می‌توان به توسعه نیروگاه‌های خورشیدی خانگی، به‌ویژه در مناطق روستایی و کمتر برخوردار، و نیز احداث نیروگاه‌های خورشیدی متوسط و بزرگ‌مقیاس توسط بخش خصوصی اشاره کرد. دولت به‌منظور تسهیل مشارکت بخش خصوصی، از طریق فراخوان‌های عمومی BOO (ساخت، بهره‌برداری، مالکیت) یا BOT(ساخت، بهره‌برداری، انتقال مالکیت) سعی داشته زمینه ورود سرمایه‌گذاران به احداث نیروگاه‌های خورشیدی در مقیاس بالا را فراهم کند. همچنین، پیمانچهادهایی مبنی بر آن مطرح شده که هر واحد صنعتی یا اداری بخشی از مصرف برق خود را از طریق نصب پنل‌های خورشیدی تأمین کند. همچنین برای ایجاد انگیزه در بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر، اقدام به انعقاد قراردادهای خرید تضمینی برق (PPA) کرده است.

طبق این قرارداد، دولت متعهد می‌شود برق تولیدشده از نیروگاه‌های خورشیدی را به مدت ۲۰سال با قیمت ثابت و تضمینی خریداری کند. افزون بر این، اقداماتی همچون اعطای تسهیلات بانکی با نرخ سود پایین و اعمال معافیت‌های مالیاتی و گمرکی برای واردات تجهیزات خورشیدی نیز در دستور کار قرار گرفته است. با این حال، این اقدامات تاکنون تأثیر قابل‌توجهی در توسعه این حوزه نداشته‌اند. کارشناسان یکی از مهم‌ترین دلایل این ناکامی را این می‌دانند که در قیمت‌گذاری برق جست‌وجو می‌کنند. در این شیوه، قیمت فروش برق پایین‌تر از هزینه واقعی تولید تعیین می‌شود، اگرچه این سیاست در نگاه نخست به‌منزله حمایت از مصرف‌کننده تلقی می‌شود، اما در عمل پیامدهای منفی قابل‌توجهی بر زنجیره تولید و مصرف برق بر جای گذاشته است. زیرا از یکسو، پایین بودن قیمت برق موجب کاهش انگیزه مصرف‌کنندگان و صنایع برای استفاده از تجهیزات پهنه و استاندارد شده است و از سوی دیگر، سرمایه‌گذاران تمایلی به ورود به حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر ندارند. این در حالی است که پروژه‌های خورشیدی تنها در صورتی برای سرمایه‌گذاران جذاب خواهند بود که بازگشت سرمایه در یک بازه زمانی و با نرخ سود مشخص قابل پیش‌بینی باشد. اما زمانی که دولت قیمت خرید برق را پایین نگه می‌دارد، درآمد تولیدکننده به اندازه‌ای نیست که هزینه‌های سرمایه‌گذاری، تعمیر و نگهداری و بازپرداخت منابع مالی را پوشش دهد. در نتیجه، سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر از منظر اقتصادی فاقد توجیهی می‌شود و بخش خصوصی ناگزیر از این عرصه فاصله می‌گیرد.

تحول در سبد انرژی کشور‌های همسایه

کشور‌های همسایه، به‌ویژه ترکیه و امارات متحده عربی، در سال‌های اخیر گام‌های موثری در رابطه با سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر برداشته‌اند. اماراها نشان می‌دهد که ترکیه در سال ۲۰۲۴ حدود ۵۴ درصد از برق تولیدی خود را از منابع گازی و زغال‌سنگ تأمین کرده و مابقی برق مورد نیاز از طریق نیروگاه‌های برقی آبی، بادی، خورشیدی و زمین‌گرمایی تولید شده است. با افزایش ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر، سهم گاز طبیعی و زغال‌سنگ در تأمین برق تا ژوئن سال جاری به حدود ۴۹ درصد کاهش یافته و در مقابل، سهم انرژی‌های پاک در ترکیب تولید برق این کشور روندی افزایشی یافته است.

در امارات متحده عربی نیز، طی سال‌های اخیر تحولات قابل‌توجهی در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر رقم خورده است. این کشور که در سال ۲۰۱۵ کمتر از یک درصد از انرژی مورد نیاز خود را از منابع تجدیدپذیر تأمین می‌کرد، توانسته است این سهم را تا سال ۲۰۲۳ به حدود ۸٫۲درصد افزایش دهد. برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و سرمایه‌گذاری گسترده در این حوزه از جمله عوامل موثر در افزایش سهم انرژی‌های پاک در این کشور بوده است.

به گزارش روابط عمومی سازمان توسعه تجارت ایران، رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران و معاون وزیر در دهمین جلسه کارگروه ماده ۴ قانون ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی با اشاره به ضرورت اجرایی شدن قانون ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی(کولبری و ملوانی) تأکید کرد: این فرآیند جایگزینی برای قاچاق کالا است. همه ما به عنوان افرادی که در این کشور زندگی می‌کنیم از مسوولان انتظار داریم ا سلامت مردم محافظت کنند، اما بسیاری از کالاهای همچون کالاهای آرایشی و بهداشتی به صورت قاچاق وارد کشور می‌شوند و هیچ نظارتی در این روند وجود ندارد، اگر بتوانیم در یک روند قانونی این موضوع را ساماندهی کنیم به نفع همه ما خواهد بود. نهادهای مربوطه از جمله سازمان غذا و دارو باید از این منظر به این قانون نگاه کنند. در واقع این قانون موجب می‌شود که از نظارت صفر بر ورود این محصولات جلوگیری و در یک روند قانونی این موضوع ساماندهی شود.

دهقان دهنوی با تأکید بر همکاری همه نهادهای مربوطه برای پیگیری قانون ساماندهی و نظارت بر تجارت مرزی تصریح کرد: این قانون باید اجرایی شود و نهادهای باید دستورالعمل‌های خود را در این زمینه با دیدگاه اجابانه نه سلبی ارائه دهند تا بتوانیم دستورالعمل‌های لازم را برای جلسات بعدی این کارگروه داشته باشیم. اگر به این نقطه نرسیدیم، باید از نمایندگان مجلس بخواهیم بر اساس وظایف قانونی خود و نظارت خود در این کارگروه این موضوع را در مجلس شورای اسلامی پیگیری کنند.

ماشه‌کشی در صنعت خودرو

خودروساز از این موضوع استفاده کرده و قیمت‌ها افسارگسیخته افزایش پیدا می‌کنند که این موضوع به ضرر مصرف‌کنندگان تمام می‌شود. به این ترتیب حفظ قیمت دستوری از نگاه سیاستگذاران، حتی اگر به بازار سایه دارد، این پیام را مخبره می‌کند که دولت «حامی مصرف‌کننده» است و اجازه نمی‌دهد قیمت‌ها به‌طور کامل افسارگسیخته شوند. با این اوصاف، اصرار دولت بر ابزارهای تنظیم‌گری، تلاشی است برای مدیریت تبعات تورم کلان، نه مدیریت واقعی قیمت‌ها. سیاستگذار می‌خواهد بر این باور عمومی پافشاری کند که «ما کنترل اوضاع را در دست داریم»، حتی اگر آمارها نشان دهد که بازار از قوانین متغیرهای کلان اقتصادی پیروی می‌کند. این رویکرد، در تضاد با ماهیت بازار است و مادامی که اصلاحات در اقتصاد کلان صورت نگیرد، سیاست تنظیم‌گری در خودرو صرفاً «مایش کنترل» خواهد بود.

نقاط اوج قیمت خودرو در یک دهه اخیر

اما روند تغییرات قیمت خودرو در یک دهه اخیر در ایران از سال ۹۳ تا ۱۴۰۴ پرفراز و نشیب بوده و اوج‌های قیمتی متعددی را در بازار پشت‌سر گذاشته که با شوک‌های اقتصادی هم‌زمان بوده‌است. می‌توان گفت افزایش نرخ ارز، انتظارات تورمی در نتیجه تحریم‌های سختگیرانه و محدودیت در عرضه و محدودیت واردات این محصولات نقش کلیدی در افزایش قیمت‌ها داشته‌اند. به‌عنوان نمونه در پسابرجام یعنی در دوره زمانی ۹۷ تا ۹۸ که شوک قیمتی شدید در بازار خودرو اتفاق می‌افتد که اولین اوج بزرگ محسوب می‌شود. از جمله دلایل این امر نیز می‌توان به خروج آمریکا از برجام، جهش شدید نرخ ارز در نتیجه تشدید تحریم‌ها و کاهش شدید واردات اشاره کرد.

از سال ۹۹ تا ۱۴۰۰ هم رشد تصاعدی را در بازار خودرو شاهد بودیم که آن‌هم نتیجه تداوم اثرات شوک ارزی، افزایش نقدینگی، اثرات رکود اقتصادی و محدودیت‌های شدید عرضه ناشی از توقف یا کندی واردات و تولید بود. در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به‌دلیل مواردی از قبیل نوسانات شدیدتر در بازار ارز، افزایش مداوم تورم عمومی و افزایش شکاف بین قیمت دستوری و قیمت بازار شاهد اوج‌های متوالی در بازار خودرو هستیم. در دوره زمانی ۱۴۰۳ تا ۱۴۰۴ با ادامه تنظیم‌گری دستوری در کنار فشارهای تورمی شاهد تثبیت نسبی و سپس افزایش قیمت‌ها در سایه تحولات سیاسی هستیم.

بدین‌ترتیب تحولات اخیر در بازار خودروی ایران نشان می‌دهد؛ همچنان که سیاستگذار بر تنظیم بازار به سبک خود اصرار دارد، بازار مسیر خود را طی می‌کند. بر این نمونه، بررسی قیمتی انواع خودروهای داخلی و وارداتی در ابتدای شهریور یعنی قبل از فعال‌شدن مکانیسم ماشه در ششم مهر ماه در مقایسه با روز گذشته نشان می‌دهد که آنچه دولت از آن دم می‌زند، با واقعیات بازار فاصله معناداری دارد. برای مثال خودروی کوئیک‌پلاس اتومات که از ابتدای شهریورماه ۳۰۰میلیون تومان قیمت خورده بود، روز گذشته بهای آن در بازار آزاد به ۷۹۰میلیون تومان رسید که این یعنی قیمت این خودرو در بازه زمانی بررسی‌شده با افزایش ۱۶۰میلیونی معادل ۲۵٫۴درصدی مواجه شده‌است.

از سوی دیگر، خودروی شاهین اتومات آپشنال هم که قیمت آن در روز نخست شهریورماه یک‌میلیارد و ۲۲۰میلیون تومان بود، با رشد ۳۰۵میلیونی دیروز به یک‌میلیارد و ۵۲۵میلیون تومان رسید. در بازار خودروهای وارداتی هم وضع به همین منوال است؛ به‌گونه‌ای که قیمت انواع خودرو به‌طور میانگین با رشد ۹۸درصدی در مدت نزدیک به سه ماه مواجه شده‌است. در این بین، خودروی سوزوکی بالو، رشد ۵۰۰میلیون تومانی معادل ۲۵درصد را تجربه کرده‌است. افزایش قیمت خودروی قیامت هم مثال‌زدنی است. این خودرو که در روز نخست سومین ماه تابستان به بهای سه‌میلیارد و ۲۰۰میلیون تومان داووستد می‌شد، بهای آن روز گذشته به چهارمیلیارد تومان رسید که این یعنی رشد قیمت ۷۰۰میلیون توفانی.

بی‌اعتمادی در بازار منجر می‌شوند. در نهایت، روند سه‌ماهه اخیر نشان داد که «بازار خودرو تنظیم نمی‌شود؛ مگر آنکه اقتصاد کلان تنظیم شود». رشد سرسام‌آور قیمت‌ها در برابر سیاست‌های کنترل‌گرانه دولت طی ۵B۶ سال گذشته نشانه‌ای روشن از پایان دوره کارآمدی ابزارهای تنظیم‌گری سنتی است؛ وضعیتی که به‌نظر می‌رسد برای اصلاح آن قیمت‌گذاری دستوری یا ابلاغ بخشنامه و غیره دیگر کارایی ندارد. با این اوصاف پرسش اساسی که مطرح می‌شود این است که چرا سیاستگذار کماکان بر ادامه ابزارهای تنظیم‌گری در بازار خودرو اصرار دارد و از این موضع عقب‌نشینی نمی‌کند؟

علت اصرار دولت بر سیاست‌های تنظیم‌گری

اصرار سیاستگذار بر ابزارهای تنظیم‌گری ناکارآمد در بازار خودرو مانند قیمت دستوری، محدودیت‌های فروش و صدور بخشنامه‌های مقطعی، در حالی‌که آمارها نشان‌دهنده ناکارآمدی آنها در برابر عوامل کلان اقتصادی است، در چند محور اصلی ریشه دارد. به‌نظر می‌رسد مهم‌ترین دلیل اصرار، نیاز به حفظ وجهه عمومی و مدیریت انتظارات است. عقب‌نشینی کامل از سیاست‌های «تنظیم بازار» به‌منزله پذیرش این است که دولت کنترلی بر یکی از بزرگ‌ترین بازارهای کالاهای مصرفی –سرمایه‌ای کشور ندارد. در نگاه عمومی، این موضوع به‌معنای بی‌کفایتی است.

اگر دولت ابزارهای دستوری را رها کند و قیمت‌ها آزادانه تحت‌تأثیر نرخ ارز و تورم رشد کنند، آمار رسمی تورم و هزینه‌های زندگی به‌شدت صعودی خواهد شد. سیاست‌های تنظیم‌گری، هرچند در قیمت‌های واقعی بازار موثر نیستند، اما پایه و اساس قیمت‌های اعلامی و فروش کارخانه‌ای را کنترل می‌کنند و این امر به دولت اجازه می‌دهد تا تورم رسمی را در سطح پایین‌تری نگه دارد. در ضمن ادامه مداخلات، به سیاستگذار این امکان را می‌دهد که از اهرم‌های نظارتی برای وادار کردن خودروسازان به انجام برخی تعهدات مانند ارتقای کیفیت در قبال قیمت‌گذاری یا تخصیص سهمیه‌ها استفاده کند، حتی اگر این مداخلات به کاهش سودآوری منجر شود.

از سوی دیگر سیاستگذار بر کارایی بخشنامه‌ها باور دارد؛ یعنی دستگاه‌های نظارتی به‌جای تمرکز بر اصلاح ساختارهای ریشه‌ای مانند سیاست‌های ارزی و نقدینگی، ترجیح می‌دهند با صدور بخشنامه، یک «توقف موقت» در بازار ایجاد کنند. آنها تصور می‌کنند که اگر بخشنامه درست تنظیم شود، بازار باید اطاعت کند. همچنین یک مشکل اصلی، نبود هماهنگی سیاست‌های ارزی، پولی و صنعتی است. سیاستگذار خودرویی اغلب در یک جزیره عمل می‌کند و نمی‌تواند یا نمی‌خواهد اهرم‌های قدرتمندتری چون بانک‌مرکزی یا سازمان برنامه و بودجه را با خود همراه کند و یک هماهنگی ایجاد کند. در بخش ملاحظات اجتماعی نیز سیاستگذار بر این باور است که اگر قیمت‌های کارخانه‌ای کاملاً رها شوند،

♥ سال درخشش شوینده‌ها

صنعت شوینده در سال جاری برخلاف سال‌های گذشته وضعیت پایدارتر و همین‌طور بهتری را منظر رشد سودآوری و درآمد پشتر گذاشته است. از منظر تولیدات طی هفت ماه نخست امسال، میزان تولیدات شوینده‌ها ۱۷درصد نسبت به مدت مشابه افزایش یافته و نزول تولیدات سال گذشته این صنعت جبران شده‌است.

از منظر درآمدی نیز ۸۴درصد به فروش صنعت شوینده طی هفت ماهه ابتدای امسال افزوده شده‌است، باین حال سه‌دلایل نرخ‌گذاری دستوری حاشیه سود صنعت شوینده به‌رغم رشد قابل‌توجه مقادیر تولید و درآمد طی سال جاری همچون میانگین تاریخی در سطح ۲۲درصد ثابت باقی‌مانده‌است. ماهیت مصرفی و همیشگی این محصولات باعث شده‌است تقاضا نسبتاً ثابت باقی بماند و این صنعت در میان نوسانات شدید صنایع دیگر مانند پتروشیمی و فلزات، عملکردی مقاوم‌تر از خود نشان دهد. اصلی‌ترین چالش‌های صنعت شوینده تامین ارز ماده‌اولیه این صنعت است. از آنجا که نرخ‌گذاری این صنعت در سایه دستوری صورت می‌گیرد، وارداتی بودن بخشی از ماده‌اولیه صنعت موجب می‌شود تا افزایش نرخ ارز مستقیماً بر درآمد و سودآوری صنعت اثر بگذارد.

جبران عقب‌ماندگی تولیدی

بررسی مقادیر تولیدی شرکت‌های شوینده بازار سرمایه نشان می‌دهد که در ۱۳سال گذشته به‌طور میانگین در هر سال ۲۵هزار و ۵۸۵تن محصول از طریق تولیدکنندگان این حوزه به چرخه تولید درآمده‌است و میانگین در هر سال ۴درصد به تولیدات در هر سال افزوده شده‌است. در سال ۱۴۰۲ میزان تولیدات این گروه روند نزولی به خود گرفته‌است. در این سال مجموع تولیدات شرکت‌های شوینده بورس تهران با کاهش ۶درصدی نسبت به سال ماقبل به ۷۵۲هزار تن نزول یافته‌است.

در سال جاری خصوصاً سه‌ماهه دوم سال وضعیت تولیدات صنعت شوینده اوضاع بهتری را تجربه کرده‌است. طی تابستان امسال میزان تولیدات این گروه با رشد ۳۶درصدی نسبت به سال ماقبل به ۲۳۷هزار تن افزایش یافته‌است. در هفت ماهه نخست امسال تولیدات شرکت‌های شوینده بورسی ۴۹۶هزار و ۴۴۶تن به ثبت رسید که در قیاس با هفت ماه ابتدای سال گذشته ۱۷درصد بهبود یافته‌است. بیشترین میزان رشد رقابتی تولیدیان این صنعت مربوط به شرکت «پاکشو» است. این شرکت در هفت ماهه اول سال مجموعاً ۴۷درصد به تولیدات خود افزود و ۱۸۵ هزار و ۷۷۱تن محصول به چرخه تولید درآورد.

چالش بزرگ صنعت شوینده

نوسانات نرخ ارز در سال‌های اخیر به مهم‌ترین عامل فشار بر صنعت شوینده تبدیل شده‌است. وابستگی بالای این صنعت به واردات مواد اولیه‌ای مانند سورفکتانت‌ها، اسانس‌ها و افزودنی‌های شیمیایی، باعث شده هر تغییر در قیمت دلار مستقیماً هزینه تولید را افزایش دهد. رشد بهای ارز، به‌ویژه برای شرکت‌های کوچک‌تر که توان مالی و نقدینگی محدودی دارند، حاشیه سود را به‌شدت کاهش داده است. در مقابل، شرکت‌های بزرگ‌تری همچون پاکسان و شیاکسا با استفاده از قراردادهای بلندمدت تأمین مواد اولیه، تنوع‌بخشی به سبد محصولات و افزایش بهره‌وری در خطوط تولید، تا حدودی از اثر نوسانات ارزی کاسته‌اند. همچنین بخشی از شرکت‌ها با تمرکز بر صادرات و درآمدهای ارزی تلاش کرده‌اند فشار افزایش هزینه‌ها را جبران کنند، اما چالش ارزی تنها به واردات مواد اولیه محدود نمی‌شود.

سیاست‌های قیمتی دولت و تورم داخلی نیز شرایط را برای تولیدکنندگان دشوارتر کرده‌است. درحالی‌که هزینه‌های انرژی، حمل‌ونقل و نیروی کار افزایش یافته، کنترل‌های قیمتی اجازه انتقال کامل این هزینه‌ها به مصرف‌کننده را نمی‌دهد، به‌همین دلیل، بسیاری از تولیدکنندگان برای حفظ سودآوری ناچار به افزایش بهرموری، کاهش هزینه‌های غیرضروری و بازطراحی ساختار تولید خود شده‌اند. در مجموع، بی‌ثباتی ارزی همچنان تهدیدی جدی برای صنعت شوینده محسوب می‌شود. ثبات نرخ ارز، دسترسی آسان‌تر به منابع ارزی برای واردکنندگان و شفافیت در سیاست‌گذاری قیمتی، از دید کارشناسان بازار، مهم‌ترین پیش‌شرط‌های تداوم رشد و سودآوری این صنعت به‌شمار می‌روند.

درپچای نو به بازارهای منطقه‌ای

در سال‌های اخیر، بازارهای منطقه‌ای به یکی از محورهای اصلی رشد صنعت شوینده ایران تبدیل شده‌اند. شرکت‌های این حوزه با درک محدودیت‌های تقاضای داخلی و تأثیر سیاست‌های کنترل‌ی دولت بر قیمت‌گذاری، نگاه خود را به سمت کشورهای همسایه معطوف کرده‌اند. کشورهای که هم از نظر فرهنگی و الگوی مصرف، نزدیکی قابل‌توجهی به بازار ایران دارند و هم ظرفیت بالایی برای جذب محصولات شوینده ایرانی از خود نشان داده‌اند. رشد تقاضا در بازارهایی چون عراق، افغانستان، سوریه و کشورهای خلیج فارس فرصت‌نازایی برای توسعه صادرات فراهم کرده‌است. برندهایی مانند شیاکسا و پاکسان طی دو سال گذشته با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های صادراتی، افزایش تولید محصولات باکیفیت متناسب با استانداردهای منطقه و حضور فعال در نمایشگاه‌های بین‌المللی، توانسته‌اند سهم خود را در بازارهای هدف گسترش دهند.

نکته مثبت این روز، بازگشت ارزش معاملات خرد به بالای سطح ۱۰ همت بود؛ موضوعی که نشان از حضور مجدد خریداران در رینگ معاملات داشت. هرچند شاخص‌ها منفی بودند، اما بازار در وضعیت متعادل‌تری نسبت به روزهای قبل قرار گرفت و خبری از قفل شدن گسترده صف‌های فروش نبود. شتاب افت نماگرها نسبت به روز یکشنبه کاهش یافت و ارزش سفارش‌های خرید با رقم هزار و ۲۳۶میلیارد تومان از ارزش سفارش‌های فروش که حدود ۷۴۰میلیارد تومان بود، پیشی گرفت. این برتری نسبی تقاضا از نگاه برخی تحلیلگران نشانه‌ای از واکنش بازار به کف حمایتی ۳۰۱میلیون واحدی است. بر این اساس، حتی اگر امروز شاهد بازاری صعودی نباشیم، احتمال کاهش شت فشار فروش و تثبیت بازار در سطوح فعلی وجود دارد.

ارزش معاملات دیروز به ۱۲ هزار و ۱۱۹میلیارد تومان رسید که رشد ۵۱درصدی را نسبت به روز یکشنبه نشان می‌دهد؛ هرچند خروج پول حقیقی به میزان هزار و ۳۵میلیارد تومان همچنان تداوم یافت. بررسی ترکیب معاملات نیز حاکی از جدالی پایاپای میان دو سمت بازار بود. در جریان معاملات، ۷۷ درصد نمادها از مثبت به منفی و ۷۵ درصد از منفی به مثبت تغییر وضعیت دادند؛ رقابتی فشرده که در نهایت به برتری نسبی فروشندگان انجامید. در پایان روز، ۱۲۵ صف فروش در برابر ۷۷ صف خرید شکل گرفت و حدود ۲۶۳ نماد همچنان در صف فروش قفل ماندند. این آمار بیانگر آن است که فشار عرضه هنوز در بازار وجود دارد و انتظار چرخشی ناگهانی در روند کلی شاخص چندان واقع‌بینانه نیست.

با این حال، بررسی صنایع از زاویه ورود و خروج پول نکات قابل‌توجهی را آشکار می‌سازد. گروه فلزات اساسی که روز یکشنبه در میان صنایع با بیشترین خروج نقدینگی قرار داشت، در دادوستدهای دوشنبه ورق را برگرداند و با جذب ۸۶میلیارد تومان سرمایه، در صدر فهرست ورود پول حقیقی ایستاد. تحلیلگران علت این چرخش را در انتشار شایعاتی صنعت‌وجو می‌کنند که از توافق جدید میان وزارت صنعت و بانک مرکزی برای عرضه ارز حاصل از صادرات زنجیره معدن و صنایع معدنی در تالار دوم مرکز مبادله خبر می‌دهد.

پس از فلزات، گروه کانه‌های فلزی با جذب ۵۴میلیارد تومان نقدینگی در جایگاه دوم و گروه اطلاعات و ارتباطات با ۱۰میلیارد تومان در رتبه سوم قرار گرفتند. در مقابل، خودروسازان از ابتدای معاملات روز گذشته شرایط مناسبی نداشتند، در نهایت با خروج ۴۲۸میلیارد تومان نقدینگی در صدر صنایع با بیشترین خروج پول ایستادند. پس از آن، گروه بانکی‌ها با خروج ۱۶۰میلیارد تومان و پالایشی‌ها با ۱۲۷میلیارد تومان در جایگاه‌های بعدی قرار گرفتند. در میان صندوق‌های سرمایه‌گذاری، صندوق‌های طلا با ورود ۳۹۳میلیارد تومان نقدینگی بیشترین جذب پول را تجربه کردند. پس از آن، صندوق‌های مختلط با ۷۰میلیسارد تومان و اهرمی‌ها با ۴۸میلیارد تومان در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. در سمت مقابل، صندوق‌های بخشی با خروج ۲۵۱میلیارد تومان، سهامی با ۲۲۳میلیارد تومان و درآمد ثابت با حدود ۵۳میلیارد تومان، بیشترین خروج سرمایه را ثبت کردند. این داده‌ها نشان می‌دهد که بخشی از سرمایه‌گذاران به دنبال پناه‌گرفتن در دارایی‌های امن‌تر هستند، درحالی‌که گروهی دیگر ترجیح می‌دهند در صندوق‌های مبتنی بر طلا یا صندوق‌های ترکیبی بمانند تا از نوسانات تومری جا نمانند.

اما یکی از خبرهای جذاب بازار در روز گذشته خبر رونمایی از شاخص‌های جدید تا پایان سال بود. مدیرعامل شرکت بورس اوراق بهادار تهران در این باره به رسانه‌ها گفته بود که این شاخص‌ها مبنای طراحی صندوق‌های سرمایه‌گذاری تازه و معیار ارزیابی بازدهی شرکت‌های کوچک، متوسط و بزرگ خواهند بود.

طراحی شاخص‌های جدید و ارزیابی واقع‌بینانه بازار

حسام‌الدین درمیشی، کارشناس بازار سرمایه، به ارزیابی تصمیم اخیر بورس تهران درباره طراحی شاخص‌های جدید پرداخت و گفت: «این اقدام از آن جهت که معیارهای دقیق‌تر و واقع‌گرایانه‌تری در اختیار فعالان بازار قرار می‌دهد، تصمیم قابل‌قبولی است و می‌توان از آن استقبال کرد. شاخص کل در سال‌های اخیر دیگر معیار مناسبی برای سنجش وضعیت بازار نیست و بسیاری از کارشناسان نسبت به کارکرد آن انتقاد دارند. در مقابل، شاخص هموزن شرایط واقعی‌تری را نشان می‌دهد، اما همچنان نیاز به یک نمای جامع‌تر و معتبرتر از وضعیت بازار احساس می‌شود؛ شاخص کل چنین تصویری را ارائه نمی‌کند.»

او در ادامه افزود: «با این حال، نباید تصور کرد که ایجاد شاخص‌های جدید به‌خودی‌خود موجب رونق بازار خواهد شد. به نظر می‌رسد هدف اصلی از این طرح آن است که شاخص‌های تازه، مبنای طراحی صندوق‌های شاخص‌محور جدید قرار گیرند. با این وجود، هم‌اکنون نیز حدود هفت صندوق شاخصی در بازار فعال‌اند که اغلب بر پایه شاخص کل معامله می‌شوند و تنها یکی از آنها بر مبنای شاخص هموزن است. بررسی آمارها نشان می‌دهد که این صندوق‌ها هنوز نتوانسته‌اند سرمایه قابل‌توجهی جذب کنند؛ به‌عنوان نمونه، درحالی‌که ارزش معاملات سهام حدود ۵۰۰میلیارد تومان و صندوق‌های درآمد ثابت حدود ۱۰۳ همت بوده، معاملات صندوق‌های شاخصی تنها به حدود ۱۰میلیارد تومان رسیده است. بنابراین، ظرفیت فعلی بازار برای جذب سرمایه عمده از این مسیر چندان بالا نیست.»

درمیشی با تأکید بر جنبه تحلیلی طرح گفت: «با وجود این، مزیت مهم شاخص‌های جدید آن است که به سرمایه‌گذاران امکان می‌دهد تصویری دقیق‌تر از وضعیت صنایع مختلف داشته باشند. بسیاری از سرمایه‌گذاران خرد هنگام ورود به سهام شرکت‌های کوچک یا متوسط، به دلیل نداشتن شناخت کافی دچار تردید می‌شوند و همین موضوع ممکن است باعث خروج آنها از بازار شود. ابزار شاخص‌های تفکیک‌شده می‌تواند به این گروه کمک کند تا از طریق صندوق‌های مبتنی بر شاخص، سرمایه‌گذاری هدفمندتری داشته باشند و ریسک خطای انتخاب کاهش یابد. بنابراین، این طرح می‌تواند در جذب بخشی از سرمایه‌گذاران خرد موثر واقع شود، هرچند نباید از آن انتظار رونق فوری داشت.»

کاهش ارزش دلار آزاد با افت همراه شد، مرکز مبادله ارزی شاهد رشد کم‌سابقه ۰.۸ درصدی در نرخ توافقی دلار و رسیدن آن به ۷۳ هزار و ۸۱ تومان بود؛ جهشی که از ابتدای سال تاکنون بی‌سابقه است و نشان می‌دهد سیاستگذار پولی با هدف کاهش شکاف میان نرخ‌های رسمی و آزاد، گام تازماری در مسیر تحقق نظام تک‌نرخ‌ی ارز برداشته است.

در شرایطی که بازار آزاد ارز در روز جاری با کاهش ۳۳۰ تومانی نرخ دلار همراه بود و از ۱۰۷ هزار و ۹۵۰ تومان به ۱۰۷ هزار و ۶۵۰ تومان مقبض‌نشینی کرد، مرکز مبادله ارزی شاهد اتفاقی متفاوت و کم‌سابقه بود. نرخ توافقی دلار در این مرکز با رشد ۰.۸ درصدی به ۷۳ هزار و ۸۱ تومان رسید که بالاترین سطح از ابتدای سال است؛ رشدی که در مقایسه با میانگین روزانه ۰.۰۲ درصدی، یک جهش قابل‌توجه محسوب می‌شود و نشانه‌ای از تغییر جهت سیاست ارزی دولت در مسیر تک‌نرخ‌ی شدن ارز تلقی می‌گردد.

بر اساس داده‌های رسمی بانک مرکزی، از ابتدای سال ۱۴۰۴، بیش از ۳۵.۷میلیارد دلار ارز برای واردات کالا و خدمات تأمین شده است که از این میزان، حدود ۲۵.۶میلیارد دلار به بخش تجارت و بازرگانی تخصیص یافته است. تمرکز بیش عمده این ارزها در صنایع حمل‌ونقل و خودرو (با ۵.۳میلیارد دلار)، تجهیزات برق و الکترونیک (۳.۳میلیارد دلار) و ماشین‌آلات تولیدی (۳میلیارد دلار) نشان می‌دهد که دولت با اولویت‌دهی به بخش‌های مولد و پیشران، در حال هدایت منابع ارزی به سوی توسعه صنعتی است.

همچنین داده‌های اخیر بانک مرکزی نشان می‌دهد که تمرکز بر بخش حمل‌ونقل و خودرو می‌تواند زمینه‌ساز احیای بخشی از ظرفیت‌های تولیدی در صنایع وابسته به واردات قطعات و تجهیزات باشد.

در حالی که نرخ دلار آزاد با افت همراه شد، مرکز مبادله ارزی شاهد رشد کم‌سابقه ۰.۸ درصدی در نرخ توافقی دلار و رسیدن آن به ۷۳ هزار و ۸۱ تومان بود؛ جهشی که از ابتدای سال تاکنون بی‌سابقه است و نشان می‌دهد سیاستگذار پولی با هدف کاهش شکاف میان نرخ‌های رسمی و آزاد، گام تازماری در مسیر تحقق نظام تک‌نرخ‌ی ارز برداشته است.

در شرایطی که بازار آزاد ارز در روز جاری با کاهش ۳۳۰ تومانی نرخ دلار همراه بود و از ۱۰۷ هزار و ۹۵۰ تومان به ۱۰۷ هزار و ۶۵۰ تومان مقبض‌نشینی کرد، مرکز مبادله ارزی شاهد اتفاقی متفاوت و کم‌سابقه بود. نرخ توافقی دلار در این مرکز با رشد ۰.۸ درصدی به ۷۳ هزار و ۸۱ تومان رسید که بالاترین سطح از ابتدای سال است؛ رشدی که در مقایسه با میانگین روزانه ۰.۰۲ درصدی، یک جهش قابل‌توجه محسوب می‌شود و نشانه‌ای از تغییر جهت سیاست ارزی دولت در مسیر تک‌نرخ‌ی شدن ارز تلقی می‌گردد. بر اساس داده‌های رسمی بانک مرکزی، از ابتدای سال ۱۴۰۴، بیش از ۳۵.۷میلیارد دلار ارز برای واردات کالا و خدمات تأمین شده است که از این میزان، حدود ۲۵.۶میلیارد دلار به بخش تجارت و بازرگانی تخصیص یافته است. تمرکز بیش عمده این ارزها در صنایع حمل‌ونقل و خودرو (با ۵.۳میلیارد دلار)، تجهیزات برق و الکترونیک (۳.۳میلیارد دلار) و ماشین‌آلات تولیدی (۳میلیارد دلار) نشان می‌دهد که دولت با اولویت‌دهی به بخش‌های مولد و پیشران، در حال هدایت منابع ارزی به سوی توسعه صنعتی است.

همچنین داده‌های اخیر بانک مرکزی نشان می‌دهد که تمرکز بر بخش حمل‌ونقل و خودرو می‌تواند زمینه‌ساز احیای بخشی از ظرفیت‌های تولیدی در صنایع وابسته به واردات قطعات و تجهیزات باشد.

کوچک‌های بیگانه بورس

در مقابل، شرکت‌های بزرگ صادرات‌محور یا نمادهای وابسته به کالاهای جهانی، از چنین شرایطی کمتر آسیب می‌بینند یا حتی گاهی منتفع می‌شوند. در دوره‌های افزایش تنش سیاسی، معمولاً نرخ ارز تمایل به صعود پیدا می‌کند و همین امر باعث بهبود درآمدهای ریالی شرکت‌های صادراتی می‌شود. این گروه از نمادها، که وزن بالایی در شاخص کل دارند، توانسته‌اند رشد شاخص را رقم بزنند و در عین حال، تصویری خوش‌رنگ از کلیت بازار ارائه دهند؛ تصویری که در واقعیت، با وضعیت اکثریت نمادها همخوانی ندارد.

جدایی شاخص از بازار

در ظاهر، رشد شاخص کل می‌تواند نشانه‌ای از بهبود عمومی بازار تلقی شود، اما وقتی فقط ۲۰درصد از شرکت‌ها بهتر از شاخص عمل کرده‌اند، معنای دقیق‌تر این شاخص تغییر می‌کند. در واقع، شاخص کل بیشتر از آنکه بازتاب‌دهنده «میانگین عملکرد بازار» باشد، نشان‌دهندهی وضعیت چند شرکت بزرگ است. این موضوع از سال‌ها پیش در بورس تهران مورد انتقاد فعالان بازار بوده، اما در مقطع فعلی که دامنه نوسان و محدودیت‌های معاملاتی شدت یافته، این شکاف بیش از همیشه آشکار شده است.

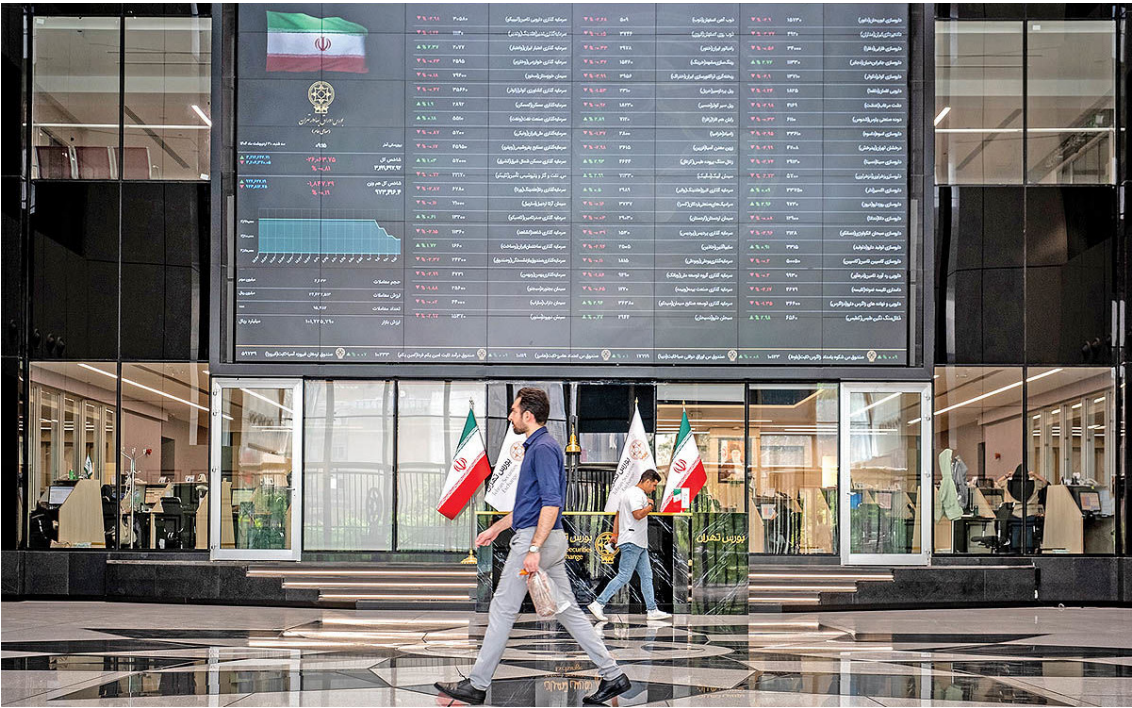
به زبان ساده‌تر، رشد شاخص به معنای سودآوری همگانی نیست. بسیاری از سرمایه‌گذاران خرد که در سبب خود سهم متوسط یا کوچک دارند، در حالی شاهد رشد روزانه‌ی شاخص هستند که برتفوی آنها یا ثابت مانده یا حتی کاهش یافته است. این تضاد میان شاخص و تجربه‌ی واقعی سرمایه‌گذاران، یکی از عوامل اصلی بی‌اعتمادی کنونی به بازار به شمار می‌رود. اخیراً بورس تهران اعلام کرده، که احتمالاً شاخص‌های جدیدی را برای صندوق‌ها و نمادهای کوچک یا شاخص سهامداران خرد را طراحی خواهد کرد که احتمالاً این نوع از شاخص‌ها معیار بهتری را برای سنجش عملکرد بازار ارائه خواهند کرد.

هزینه‌های پنهان احتیاط

کاهش دامنه نوسان و سایر محدودیت‌های معاملاتی اگرچه در ظاهر با هدف کاهش نوسان و حفظ ثبات بازار اعمال می‌شوند، اما در باطن هزینه‌هایی سنگین به همراه دارند. یکی از مهم‌ترین این هزینه‌ها، کاهش عمق بازار و تضعیف نقش کشف قیمت است. در بازاری که قیمت‌ها به سختی می‌توانند تغییر کنند، انگیزه‌ی معامله‌گران برای خرید و فروش نیز کاهش می‌یابد. در نتیجه، حجم معاملات پایین می‌آید و ارزش معاملات روزانه به سطحی می‌رسد که نمی‌تواند مبنای تحلیلی برای روند کلی بازار باشد. به طوری که با وجود رشد بازار، همچنان ارزش معاملات در سطوح ۱۲ تا ۱۵همتی قرار دارند. در صورتی که با بازگشایی دامنه نوسان این اعداد می‌توانند به بالای ۳۰همت در روزهای خوب بازار افزایش یابد. در چنین فضایی، سرمایه‌گذاران حقوقی و صندوق‌های بزرگ که قدرت نقدشوندگی بالاتری دارند، می‌توانند با حجم‌های محدود، روند قیمتی را در نمادهای سنگین‌تر هدایت کنند. نتیجه این موضوع، پدیدآمدن بازاری است که ظاهر آن مثبت است، اما بدنه‌ی آن در رکود فرو رفته است. ادامه‌ی این وضعیت در میان‌مدت می‌تواند به از بین رفتن اعتماد عمومی و خروج سرمایه‌گذاران حقیقی از بازار منجر شود؛ رخدادی که پیش‌تر نیز در مقاطع مشابه تجربه شده است.

احتیاط و انتظار

بازگشت بورس به خط تعادل

❏ فر حناز نعمتی – بازار سرمایه در سومین هفته از آبان شرایط متفاوتی را نسبت به هفته صعودی گذشته تجربه می‌کند. نوسان نماگرها در حالت منفی و حرکت مجدد به سمت تعادل نشان می‌دهد که این بازار سر بازگشت به روند منفی و رکودی ندارد. بازگشت خریداران به رینگ معاملات در روز گذشته، با وجود اینکه یکشنبه حضور کم‌رنگی از آنان را شاهد بودیم، نشان داد که نماگر اصلی بورس به کف حمایتی ۳۰۱میلیون واحد واکنش نشان می‌دهد و درصدد حفظ آن است. این سطح اکنون به عنوان مرز روانی مهمی در ذهن فعالان بازار نقش بسته و تداوم واکنش مثبت به آن، می‌تواند به عنوان سیگنالی از پایان فاز اصلاحی اخیر تلقی شود.

اگرچه به باور تحلیلگران، بورس برای یک رشد قوی و قرار گرفتن در روند بایثبات صعودی نیاز به «سوختن قوی» دارد – سوختی از جنس تصمیمات سیاستگذار، بهبود انتظارات و رشد جریان نقدینگی حقیقی – اما بازار در محدوده فعلی نیز افتان و خیزان پیش می‌رود و نشان می‌دهد که حتی اگر این سوخت فعلاً نرسد، توان حرکت آهسته و پیوسته را دارد. در واقع، رفتار محتاطانه خریداران و فروشندگان به نوعی از تغییر فاز هیجانی به سمت واقع‌گرایی حکایت دارد؛ بازاری که می‌کوشد بدون تکیه بر موج‌های خبری کوتاه‌مدت، مسیر خود را با تکیه بر متغیرهای بنیادی بیابد.

دنبال کردن روند معاملات در روز دوشنبه صحنه یک جدال واقعی بین خریداران و فروشندگان را به نمایش گذاشت. در مقاطع مختلف، تعداد سفارش‌های خرید و فروش بارها از یکدیگر پیشی گرفت و ارزش معاملات توانست به بالای ۱۰ همت بازگردد؛ سطحی که در روزهای گذشته کمتر دیده شده بود. اگرچه جریان خروج پول حقیقی برای دومین روز متوالی تداوم یافت، اما دست بالای ارزش سفارش‌های خرید و افزایش تقاضا در

خروج ارز تجاری از رخوت

بازار سهام در ماه‌های اخیر چهره‌ای دوگانه از خود به نمایش گذاشته است؛ از یک سو شاخص کل بورس با نشتایی نسبتاً قابل‌توجه از کف شهریورماه فاصله گرفته و بازدهی ۳۶درصدی را تا سقف ۱۱۲آبان امسال به ثبت رسانده، اما در سوی دیگر بخش عمده‌ای از سهام حاضر در بازار همچنان با عقب‌ماندگی، ضعف نقدشوندگی و بی‌اعتمادی سرمایه‌گذاران مواجه‌اند.

داده‌های آماری تازه نشان می‌دهد که تنها حدود ۲۰درصد از نمادهای بورسی توانسته‌اند عملکردی بهتر از شاخص کل داشته باشند، در حالی که ۴۵درصد از نمادها بازدهی کمتر از شاخص ثبت کرده و حدود ۵۵درصد از کل شرکت‌ها از ابتدای موج جدید رشد بازار، بازدهی منفی داشته‌اند. این آمار در حالی منتشر شده که بیش از نیمی از ارزش بازار، یعنی حدود ۵۶درصد، در اختیار همان اقلیت نمادهایی است که عملکرد بهتری نسبت به شاخص کل داشته‌اند.

به بیان دیگر، گرچه تنها ۲۰ شرکت رشد قابل‌قبولی تجربه کرده‌اند، اما همین گروه کوچک به‌دلیل وزن سنگین خود در شاخص، بخش عمده‌ی رشد ظاهری بازار را رقم زده‌اند. این وضعیت را می‌توان مصداقی روشن از تمرکز رشد در نمادهای بزرگ دانست؛ وضعیتی که به‌ویژه در دوره‌های رکود عمومی و بی‌اعتمادی به بازار، بارها در بورس تهران تکرار شده است.

شکاف نقدشوندگی

یکی از متغیرهای کلیدی که در شکل‌گیری این تمرکز تأثیر بسزایی داشته، محدود شدن دامنه نوسان قیمت سهام به حدود سه درصد است. اگرچه سیاستگذار بورسی هدف از این اقدام را کنترل هیجانات و جلوگیری از ریزش‌های سنگین اعلام کرده است، اما در عمل، کاهش دامنه نوسان باعث شده تا جریان نقدینگی از سهام کوچک‌تر که به‌طور سنتی نوسانات بیشتری دارند، خارج شود. در شرایطی که خروج از صف‌های فروش دشوار و زمان‌بر شده، سرمایه‌گذاران حقیقی ترجیح داده‌اند دارایی خود را در نمادهایی با نقدشوندگی بالاتر و وزن سنگین‌تر متمرکز کنند.

دامنه نوسان محدود همچنین به ایجاد صف‌های پایدار در بازار منجر شده است؛ پدیده‌ای که در نمادهای کوچک‌تر شدت بیشتری دارد. در هفته‌های اخیر، به‌ویژه پس از بالا گرفتن تنش‌های نظامی میان ایران و اسرائیل، بسیاری از این نمادها وارد صف فروش شده و عملاً امکان معامله پیدا نکرده‌اند. در چنین شرایطی، نقدشوندگی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اعتماد در بازار سهام، به‌شدت آسیب دیده است. سرمایه‌گذارانی که تجربه‌ی قفل شدن سرمایه در صف‌های فروش را دارند، به‌سختی حاضر می‌شوند دوباره به سهام کوچک ورود کنند، حتی اگر نسبت‌های بنیادی آنها جذاب به نظر برسد.

افزایش تنش‌های منطقه‌ای و درگیری‌های مستقیم یا غیرمستقیم ایران با اسرائیل نیز به این وضعیت دامن زده است. بازار سرمایه، به‌ویژه در ایران که به‌طور تاریخی به متغیرهای غیراقتصادی حساس است، نسبت به نااطمینانی‌های ژئوپلیتیک و اوضاع سریع نشان می‌دهد. در روزهایی که خبر از تبادل آتش یا تهدیدهای متقابل منتشر می‌شود، معمولاً نخستین واکنش بازار خروج نقدینگی از سهم‌های کوچک و پرریسک است. سرمایه‌گذاران خرد که بخش عمده‌ای از معاملات روزانه را تشکیل می‌دهند، به‌صورت غریزی به سمت سهامی حرکت می‌کنند که پشتوانه‌ی بنیادی و مالی قوی‌تری دارند یا به لحاظ روانی، امن‌تر تلقی می‌شوند.

❖ رویا بافی یا واقعیت؟

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات روز گذشته در جلسه بررسی اجرای سال اول برنامه پنج ساله هفتم در مجلس، از رشد قابل توجه پوشش شبکه فیبر نوری خبر داد و اعلام کرد که تاکنون حدود ۸ میلیون خانوار تحت پوشش این شبکه قرار گرفته‌اند و هدف‌گذاری شده تا پایان سال ۱۴۰۰ ۱۰ میلیون خانوار به فیبر نوری متصل شوند.

این حال کارشناسان شبکه تاکید دارند که تحقق این وعده‌ها تا حد زیادی به اجرای پروژه سیم‌کشی و جایگزینی کابل‌های مسی با فیبر نوری بستگی دارد و بدون آن فاصله زیادی میان وعده‌های اعلام شده و اتصال واقعی کاربران وجود خواهد داشت.

وعددهای روی زمین مانده

سناتور ششمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات اخیراً در جلسه بررسی و نحوه اجرای اسال اول قانون برنامه ۵ ساله هفتم در مجلس، از رشد قابل توجه در پوشش شبکه فیبر نوری خبر داد؛ با این حال بررسی‌های نشان می‌دهد که شکاف معاداری میان پوشش زیرساختی و اتصال واقعی کاربران همچنان وجود دارد. بر اساس گزارش‌های رسمی تاکنون حدود ۸ میلیون و ۶۹ هزار خانوار تحت پوشش شبکه فیبر نوری قرار گرفته‌اند. اما در مقابل سهم کاربران متصل به سرویس فیبر نوری بسیار پایین است؛ برای نمونه گزارش شده است که کمتر از ۵ درصد از کل مشترکان اینترنت ثابت کشور از خدمات FTTH (فایبر تا خانه) استفاده می‌کنند. گزارش‌های رسمی در این باره نیز نشان می‌دهد که کشور تا رسیدن به برنامه توسعه فاصله زیادی دارد؛ بر اساس اهداف برنامه هفتم باید از سال ۱۴۰۳ تا ۱۴۰۸ تا ۱۴ میلیون و ۳۰۰ هزار خانوار تحت پوشش قرار گیرد؛ در حالی است که مطابق آخرین گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس در ابتدای سال ۱۴۰۲، شروع برنامه هفتم پیشرفت حدود ۳۱۷ هزار سرویس گیرنده فیبر نوری وجود داشته است؛ این میزان تا اواسط اردیبهشت ۱۴۰۲ به حدود ۳۹۱ هزار سرویس گیرنده رسیده است؛ روندی که نشان می‌دهد در طول ۹ ماهه سال اول اجرای برنامه هفتم توسعه کمتر از ۷۴ هزار اتصال جدید شکل گرفته است.

این وضعیت نشان می‌دهد که اگر چه زیرساخت‌ها به سرعت در حال گسترش هستند، اما تبدیل آنها به سرویس واقعی برای کاربران نیاز به چالش‌هایی جدی مواجه است. به عنوان مثال گزارش‌ها نشان می‌دهند که در برخی شهرها پوشش فیبر نوری بالا است، اما کاربران با موانعی مثل هزینه بالا، دشواری نصب یا نبود انگیزه اپراتورها برای تعقیب کارهای مواجه‌اند. در مناطق روستایی نیز وضعیت چندان متفاوت نیست، در حالی که اعلام شده است روزانه «بیش از پنج روستا» به شبکه ملی ارتباطات متصل می‌شوند، اما هنوز بسیاری از روستاها از دسترسی پایدار به اینترنت پرسرعت برخوردار نیستند و بخش اعظمی از توجهی از پوشش اعلام‌شده صرفاً به نام اسمی درآمده است. سوزنگر، کارشناس شبکه، در خصوص اظهارات وزیر ارتباطات به «ندای اقتصاد» می‌گوید: «مسئله سوآپ اگر واقعاً اتفاق بیفتد می‌توان گفت زیرساخت زیادی از آنچه در ارتباطات ادعا می‌شود قابل تحقق خواهد بود، اما فاصله زیادی میان ایده و اجرا واقعی پروژه وجود دارد. به‌ویژه پروژه‌های قرار است کابل‌های مسی جمع‌آوری و شبکه به فیبر نوری تبدیل شود. به جز اجرای این پروژه راه دیگری وجود ندارد که بتوان حتی به نزدیکی عدد اعلام‌شده رسید.» او معتقد است که در حال حاضر بیش از یک میلیون مشترک روی شبکه فیبر برای رفع مشکلات و اینکه بخواهند این رقم را طرف چپ‌ها یا پنج ماه باقی‌مانده از سال، هشت تا نهمین آذر به دست آورند، در دولت قبلی در دوره وزارت پیمان تمرکز بیشتر بر توسعه پوشش منطقه‌ای بود، یعنی تلاش می‌شد مناطق بیشتری از نظر فزونی پوشش قرار بگیرند و شران‌های اصلی شبکه شناسایی شوند، اما در عمل اشتراک‌فروشی انجام نمی‌شد و سرویس به کاربر نهایی ارائه نمی‌شد. در آن زمان اپراتورها و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات به ازای هر پورت پارانهای از دولت دریافت می‌کردند، اما برای پرداختن به چالش‌های اقتصادی کافی برای اپراتورها ایجاد نمی‌کرد تا همان مناطق تحت پوشش را به سرویس واقعی برای کاربران تبدیل کنند.» سوزنگر توضیح می‌دهد که در نهایت تجهیزات کاربری نت‌های FTTB (فیبر به ساختمان) یا FTTH برای مشترک‌ها به اجرا درنمی‌آید و سرویس واقعی ارائه نمی‌شود. در نتیجه اکثر شرکت‌های سرویس‌دهنده در بسیاری از مناطق پوشش داشتند، اما وقتی با آنها تماس می‌گرفتیم، می‌گفتند نه صرف‌نمی‌کنند مگر اینکه به یک ساختمان واحد یا واحدها باشند تا بتوانند فیبر بکشند. هر موادی هم گفته نمی‌شد تا زمانی که فیبر نوری آماده نشود نباید فعل‌از سرویس اینترنت بی‌سیم یا مودم استفاده کنید. یعنی به جای اتصال واقعی سرویس مودم ارائه می‌شد. بنابراین اگر وزارت ارتباطات روی پروژه سوآپ حساب باز کرده باشد ممکن است به نحوی به تحقق اعلام‌شده نزدیک شود، اما در غیر این صورت عدد این امر بیشتر شبیه یک شوخی است تا واقعیت. کارشناسان همچنین تأکید می‌کنند که تحقق وعده‌های وزارت ارتباطات تنها در صورتی واقعی می‌گردد که مراکز سرمایه‌گذاری‌های دولتی، انجام و اجرای اقتصادی برای سرمایه‌گذاران و کاربران رفع شود. در غیر این صورت اختلاف میان پوشش زیرساختی و اتصال واقعی کاربران همچنان به عنوان چالش‌های جدی در مسیر توسعه شبکه فیبر نوری باقی خواهد ماند.

شکاف علم و تولید

۴ بیتا حسن پور - صنایع به منظور کاهش هزینه‌های تولید، ارتقا، نوآوری و جذب نیروی کار ماهر نیازمند ارتباط با دانشگاه هستند. تولید دانش و تربیت نیروی ماهر هم‌بر عهده دانشگاه است.

تعیین به سرمایه‌گذاری در این بخش را دارند و این کار بسته و گریخته انجام شده است، اما آنها انتظار دارند که خروجی قابل قبولی مشاهده کنند. وی افزود: مطالعات و تحقیقات در دانشگاه سبب ارتقای کیفیت، کاهش هزینه تولید و ایجاد نوآوری جدید در صنایع می‌شود. در بخش معدن ارتباط با دانشگاه باعث جلوگیری از تخریب معدن، به کارگیری اصول فناوریانه در انفجارها، استفاده کمتر از مواد نایره و بهره‌برداری بیشتر از تولید می‌شود. این ارتباط در تمام بخش‌ها مستقیم است و باعث تولید محصولات جدید می‌شود. استخدام این مواد، برای مثال امروزه با بهره‌گیری از دانش، گه‌گاهی ضد آب و ضد حریق تولید می‌شود که قبلاً وجود نداشته است. عضو هیات نمایندگان اتاق ایران تصریح کرد: صنایع که ارتباط با بهره‌برداری از تقویت کرده‌اند، موفق‌تر بوده‌اند. از جمله این صنایع، صنایع غذایی، صنایع لوازم خانگی، صنایع غیرفلزی تا حدودی صنایع فلزی هستند.

جمعه‌ای گفت: برای تقویت رابطه صنعت و دانشگاه باید ساختار آموزشی تغییر کند. مبنای تحصیل در دانشگاه‌ها سنتش نیاز جامعه و تدبیر همزمان دروس تئوری و انجام کار عملی از زمان دانشجویی باشد. دانشجو نباید به دنبال دریافت مدرک و دانشگاه هم نباید صرفاً در فکر صدور مدرک باشد. بلکه باید هر روز نوآوری داشته باشند و در سطح دانشگاه‌ها جهان عمل کنند. این فعال اقتصادی تأکید کرد: تغییر رویکردها بسیار اهمیت دارد. بخش صنعت و دانشگاه باید نسبت به یکدیگر باور داشته باشند. برخی استادان در بخش صنعت حضور پیدا کرده‌اند و بعد از آن حتی نحوه تدریس آنها در دانشگاه‌ها تغییر کرده است.

سال‌هاست که از ارتباط دانشگاه و صنعت صحبت می‌شود، اما در عمل این رابطه تقویت نشده است. صنعتگران می‌گویند ارتباط قاعده‌مندی بین دانشگاه و صنعت وجود ندارد و وضعیت فعلی مطلوب نیست. آنها می‌گویند دانشگاه‌ها خروجی قابل قبولی ارائه دهند حاضر به صرف هزینه برای تقویت این پیوند هستند.

فعالان اقتصادی با اشاره به صنایعی که ارتباط خوبی با دانشگاه برقرار نداشته، از لزوم تغییر رویکردها صحبت می‌کنند و می‌گویند دانشگاه‌ها صنعت باید بیشتر به دیگران یاد بدهد. ایشان اضافه می‌کنند که استاد دانشگاهانی که روزی در وضعیت فعلی و واقعیت‌های صنایع و دانشگاه‌ها در کشور، ساختار خود بخاطر عامل شکاف بین آنها می‌دانند و می‌گویند تا زمانی که تحول‌آفرین‌های زیادی در دهه‌ها، در هر همین رشته‌های می‌چرخد و بخش صنعت و دانشگاه‌ها در کنار چالانگه‌ها، روزگاری خود ادامه می‌دهند.

در همین رابطه، علی اصغر جمعی، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران و گفتگو با «دنیای اقتصاد» گفت: رابطه سیاستمداری بین دانشگاه و صنعت وجود ندارد. هرچند رابطه عملیاتی چندانی هم وجود ندارد، با این درجه ارتباط صنعت و دانشگاه نسبت به سال‌های گذشته بسیار نفوذ کرده است. این ارتباط بهتر و بیشتر شده است. این روند حتی در حوزه گردشگری و کشاورزی نیز مشهود است. جمعی تأکید کرد: استان دانشگاه با صنایع این ارتباط پیدا می‌کند. اما هنوز ارتباط بین صنایع و دانشگاه‌ها در قالب تفاهتنامه‌ها، قراردادها و ایجاد نهادهای مشترک، به اندازه کافی پیشرفت نداشته است. با وجود اینکه ارتباط بین این دو بخش تقویت شده است، اما رابطه این دانشگاه و صنعت همچنان مطلوب نیست. فعال اقتصادی دیگری افزود: اگرچه در سطح ملی و استانی تلاش‌هایی برای تقویت

ازبکستان؛ حلقه اتصال
ایران به آسیای میانه

مراسم افتتاحیه دوازدهمین نمایشگاه بین‌المللی بورس، بانک‌یکمه، خصوصی‌سازی و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری کشور «یکش اینوسک ۲۰۲۵»، روز دوشنبه در مرکز نمایش‌های مالی بین‌المللی برای حضور جمعی از مقام‌های اقتصادی، فعالان بازار سرمایه، مدیران شرکت‌های بزرگ و نمایندگان بخش خصوصی برگزار شد. در این مراسم، محمدرضا یونس، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، با تأکید بر اهمیت برپا شدن بازارهای مالی و بورس تولید، گفت: «نمایشگاه‌های مالی با شعار «تأکید بر آینده و سرمایه‌های کشور» محور «سرمایه‌گذاری برای تولید» نهاده شده، فرصتی استراتژیک برای بازتعریف نقش بازارهای مالی در تأمین مالی پروژه‌های تولیدی و زیربنایی، ترویج سرمایه‌های نوین سرمایه‌گذاری، و هم‌افزایی میان نهادهای مالی، شرکت‌های فناوری و فعالان بازارهای مالی فراهم می‌آورد. این رویداد با قرار داد نمایش فرساخته‌ها و خدمات باشد؛ باید به‌طور تبدیل ایده به سرمایه، و سرمایه به تولید و اشتغال پایدار تبدیل شود».

بهرآن ادامه داد: «امروز در برهه‌ای حساس قرار داریم؛ نرخ‌های تورم، نوسانات ارزی و محدودیت‌های منابع، کار کردهای سیاستگذاری را پیچیده‌تر کرده است. در چنین وضعیتی، نیاز به راهکارهای عملی، شفافیت بیشتر، حکمرانی شرکده قوی‌تر و پیش‌بینی‌های قابل اطمینان، بسیار مهم است. ما باید منابع مالی تسهیل کرد، بیش از پیش احساس می‌شود... او تأکید کرد: «کیش اینوکس باید محلی باشد برای عرضه و تکمیل‌های قابل اجرا، نه صرفاً تئوری‌های جذاب. این رویداد باید پل میان نوآوری داخلی و بین‌المللی باشد. سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان، و میان‌بازگاران داخلی-خارجی منطقه‌ای برقرار کنند».

بهرمان با اشاره به نقش محوری اتاق ایران در این میان به‌نصوان عالی‌ترین نهاد مایندگی بخش خصوصی، اظهار کرد: «اتاق ایران باید صدای منسجم فعالان اقتصادی به میزهای تصمیم‌گیری ببرد، موانع عملیاتی سرمایه‌گذاری را شناسایی و با نهادهای

هوای تهران آلوده است، ساکنان پایتخت هر صبح که برای رفتن به سر کار به سمت شمال شهر نگاه می‌کنند اثری از کوه‌ها نمی‌بینند؛ آنها در میان انبوهی از دود و آلودگی گم شده‌اند. خبری از بارش‌های پاییزی هم نیست و مسوولان از وخیم شدن وضعیت سدها و شروع جیره‌بندی آب می‌گویند.

در این شرایط سفر به منطقه‌ای که هوای پاک دارد می‌تواند در تغییر روحیه ساکنان این شهر اثرگذار باشد. با این حال در آبان تعطیلات مناسبی نداریم و خبری از به سرانجام رسیدن تعطیلات دو روزه هم نیست. در این شرایط پیشنهاد ما سفری یک‌روزه در آخر هفته است. این سفر می‌تواند در بازایی انرژی برای شروع هفته کاری و تغییر روحیه خانواده‌ها موثر باشد.

خوشبختانه آژانس‌های گردشگری در سال‌های اخیر، این ریزه بار خوبی تشخیص داده و انواع و اقسام تورهای یک‌روزه را در برنامه‌های سفرشان گنجانده‌اند. هزینه این تورها از یک میلیون و ۴۰۰ هزار تومان به ازای هر گردشگر شروع شده و تا ۲ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان افزایش می‌یابد. به این ترتیب یک خانواده سه نفره بین ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار تا ۶ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان بایستی برای این سفر خرج کنند.

استان اصفهان یکی از مقاصد این تورهای یک‌روزه است. این تور به ازای هر گردشگر ۱۰۰ هزار تومان هزینه دارد و حمل‌ونقل آن با اتوبوس ۴۴ نفره انجام می‌شود. گشت‌زنی در کویر ابوزید آباد، پیاده‌روی بر روی تپه‌های شن روان ابوزیدآباد، دیدن کردن از شهر زیر زمینی «وپی»، ورود عده صیقله و یک وعده ناهار جزو برنامه‌های این تور است.

ایران نیز در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: ارتباط دانشگاه و صنعت یک یافته نوآوری و تحقیقات از طرف دانشگاه ارائه می‌شود و صنعت آن را تبدیل به غنیمت افزود؛ ارتباط بین دانشگاه و صنعت در کشور سال‌هاست وجود دارد، اما نارساست. در بعضی موارد مشکل ایجاد می‌شود و برخی پروژه‌ها نیمه تمام و ناقص می‌مانند. سیاست‌های بین دانشگاه و صنعت وجود ندارد و شاید دانشگاه به وظایف خود ای‌تی‌قیوت این ارتباط هزینه کند، سرمایه‌گذاری نکرده و به یک هزینه از دست باعث شکل‌گیری وضعیت فعلی شده است.

از: ارتباط بین صنعت و دانشگاه به رشد و توسعه صنعت در کشور منجر می‌شود. هند ساختار و هدفمندی است و باید از حالت‌های نامدین فاصله گرفت. در این حوزه الگوبرداری کرد و با توجه به مزیت‌های نسبی که ما در کشور داریم بسیار

پیش‌نیاز رشد و توسعه صنعتی

ایران نیز در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» گفت: ارتباط دانشگاه و صنعت یک رابطه ناپایدار و ناپویز است. تحقیقات از طرف دانشگاه ارائه می‌شود و صنعت آن را تبدیل به یک منبع نوآوری و ارتباط بین دانشگاه و صنعت در کشور سال‌ها وجود دارد، اما تبدیل به یک منبع درآمدی برای صنعت نشده است. در بعضی موارد مشکل ایجاد می‌شود و برخی پروژه‌ها نیمه تمام و ناقص به سیستم‌های بین دانشگاه و صنعت وجود ندارد و شاید دانشگاه به وظایف خود ای تقویت این ارتباط هزینه کند، سرمایه‌گذاری کرده و به یک هزینه از دست رفته دست بگیرد و وضعیت فعلی شد است.

ازتباط بین صنعت و دانشگاه به رشد و توسعه صنعت در کشور منجر می‌شود. در کشور ما ساختار و هدف‌گذاری است و باید از حالت‌های نامدین فاصله گرفت. در این حوزه الگوبرداری کرد و با توجه به صنعت‌های نسبی که ما در کشور ایران بسیار

لزوم تغییر ساختار دانشگاه

علمی دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» می‌گوید: دانشگاه‌ها با اراده‌ام می‌دهند. هنوز این اتفاق رخ نداده که نهاد دانشگاه در کشور ما به‌واسطه این نهاد عمل کند. نظام دانشگاهی ما مبتنی بر حفظیات، تمرین و مدرک‌گرایی است. درحالی‌که نظام علمی دانشگاهی باید خود را با انقلاب صنعتی سوم و چهارم، لابلاب ژئیتیک و تحولات صنعتی نوینی که در حال رخ دادن است هم‌راستا کند. مدرک‌گرایی است باید عبور کنیم. نظام دانشگاهی باید مهارت و اندیشه‌ورزی وولات روز فناوری عمل کند. تحقق این موضوع نیازمند یک دگرگونی اساسی درهای کنونی نمی‌تواند خودش را با صنعت ما رستا کند.

نظام صنعتی کھنہ و فرسودہ

نباید یکطرفه به این موضوع نگاه کرد، یک جاده دوطرفه است، از یک طرف درختان و یک طرفه باغی که به آنجا می‌آید. از طرف دیگر متأسفانه ساختار صنعتی ما به انقلاب صنعتی سوم و چهارم فاصله زیادی دارد. بخش مهم صنعتی دولتی و شبه دولتی و غیرقرارداتی هستیم. عضو هیات علمی دانشگاه سراسری نیابند داریم و نهادهای دانشگاه هم فرسوده شده است. هیچ گونه ارتباط و رابطه‌ای شکل نگرفته است.

[illegible]

ارتباط اجباری

صنعتی کشورهای پیشرفته، تیم تحقیق و توسعه آنها مداوم کار می‌کند. اگر یک شرکت است موفق شود، آن صنعت عقب می‌افتد. آنها باید به طور مستمر همراه با نظام رقابت جهانی باقی بمانند. به همین دلیل ناپار هستند که به دنبال دانش و غیر رقابتی است، مدیران طالب دیدگاه روز دانش جهانی نیستند. غرض ندارند و صنایع با نگرش کهنه خود پیش می‌روند. بنابراین دانش‌آگاه و هم می‌گیرد. حتی اگر این ارتباط شکل بگیرد، به اجبار است.

هم نظام علمی منسوخ شده هم نظام صنعتی مبتنی بر بخش خصوصی و رقابت
تحت صحبت می‌کنند، صحبت‌های شعارگونه و نمادین مطرح می‌کنند. ۴۰ سال
در عمل اقدامی انجام نمی‌شود. باید هر دو بخش طالب هم باشند و محصولات و
بند. در حال حاضر نه دانشگاه می‌تواند خدمات خوبی ارائه کند و نه نظام صنعتی

رای اقتصادی و صنعتی و نیز دستیابی به توافق‌های جدید تعرفه‌ای، رفع موانع اقتصادی این کشور، در صدد است زمینه توافق‌های جدید تعرفه‌ای، رفع موانع

ضمن بررسی مسائل و مشکلات تجار و بازرگانان گفت: خوشبختانه تلاش‌های

در شدد ۵۸ درصدی در حجم مبادلات بین ایران و ازبکستان بودیم.

منجر به افزایش مبادلات تجاری و بازرگانی شده است، اما این کافی نیست و باید

تجربه با این کشور، جهش قابل ملاحظه‌ای در روابط دو کشور ایجاد کنیم.

انتظارات تولید از «کیش اینوکس ۲۰۲۵»

استدکارسدنیال کند و تضمین دهد که مصوبات و پیشنهادها مطرح شده در جلسات رویداد، مسیر اجرایی و پیگیری مشخصی پیدا کنند. او اظهار کرد: «تاثق اقی تانمد تاملای موثر در اروج مشارک عمومی خصوصی (PPP)، تقویت شفافیت مالی، ناشد نه رکتی، و فراهم آوردن ایزارهای تامین مالی مناسب برای پروژههای تولیدی باشد. ناشد نه برای اعلام حضور، بلکه تهداد عملی برای تحقق آنچه امروز مطرح می کشیم».

در تشریح اثاق ایزار انانیمیت تبدیل شفافیت را و اقیعت را در جریان تامین مالی و جذب سرمایه، بهر سه رساتر کرد و گفت: «اول، دفععه تولید باید در مرکز تصمیم ها قرار گیرد. تامین ایزار، صرفا یکی هدف نیست؛ ایزاری است انا تولید قابلیت رقابت و مقیاس پذیری پیدا ید، انا و شفافیت و حاکمیت شرکتی ایزار است. سرمایه گذار باید با خارجی به اطلاعات انا، انا و آینده پذیری نیاز دارد. سوم، دسترسری SME ها به داری بدهی و سرمایه یادی یدار نشود و طراحی سازوکارهای عملی برای کاهش هزینه تامین مالی بنگاههای

تور نجات از آلودگی

نفره و مینی بوس انجام می‌شود. ششمین تور به مقصد مازندران به ازای هر میلیون و ۵۰۰ هزار تومان هزینه دارد و با اتوبوس ۴۴ نفره انجام می‌شود. داب زیبای هسل، جنگل پیمایی در جنگل مشعل، تماشای جنگل‌های ثبت نی و یک وعده صبحانه از برنامه‌های این تور است.

گر مقصد تورهای یک‌روزه است، هزینه این تور به ازای هر توریست به ۵۰۰ هزار تومان می‌رسد و با اتوبوس ۴۴ نفره انجام می‌شود. گشت‌زنی در میدان شهرداری، مشاهده نمای عمارت تاریخی شهرامادی، پهلوی در بازار، مشاهده مراد سراج و جای و عده صبحانه جزو برنامه‌های این تور است. این هم مقصدی جذاب برای یک تور یک‌روزه به حساب می‌آید. این تور به ۴۴ نفره است یک میلیون و ۴۰۰ هزار تومان هزینه دارد. این تور با اتوبوس ۴۴ نفره و در آن برنامه‌های نظیر گشت در قزوین، پایتخت شاه بهمنشاه صفوی، سیسیه، دیدن کردن از حمام قیج، سردر عالی قاپو، دروازه تهران، عمارت موزه خوشنویسی قزوین، حسینه امینی،ها گشت‌زنی در مجموعه تاریخی و عبدالسلطنه و جای و عده صبحانه گنجانده شده است.

مرکزی و شهر تفرش دیگر مقصد تورهای یک‌روزه هستند. هزینه این تور به سنگر به یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان می‌رسد و حمل‌ونقل آن با اتوبوس می‌شود. گشت کوچه باغ‌های روستای طاد، دیدن کردن اشهر زیرزمینی، ع. تاریخی شش‌ناو، آتشکده کبوران و یک وعده صبحانه جزو برنامه‌های

♥ **شرکت ملی صنایع پتروشیمی آماده حمایت از سرمایه‌گذاران است**

امروز با نفوذ روزافزون هوش مصنوعی در تمام ارکان زندگی انسان‌ها بحث داغی در عرصه روزنامه‌نگاری به وجود آمده است. هوش مصنوعی در فضای روزنامه‌نگاری، سرعت تولید محتوا را به شکل چشمگیری افزایش داده است. امروز ابزارهای هوش مصنوعی قادرند خبرها و مقالات کوتاه یا بلند را در کوتاه‌ترین زمان ممکن و ظرف چند دقیقه تولید کنند و حتی تحلیل‌های اولیه را به مخاطب ارائه دهند. با این حال مساله امروز مدیران مسوول و سردبیران روزنامه‌ها این است که آیا استفاده از هوش مصنوعی در نوشتن مقالات فضايلت است یا ردیلت؟

هوش مصنوعی توانایی تولید محتوا دارد، اما هنوز محدودیت‌های مشخصی دارد. یکی از مهم‌ترین این محدودیت‌ها، دقت و صحت اطلاعات است. الگوریتم‌ها گاهی اطلاعات ناقص یا حتی اشتباه ارائه می‌دهند و تشخیص خطاهای احتمالی نیازمند مهارت و تجربه نیروی انسانی متخصص است. علاوه بر این، «سبک» و «صدای» رسانه نیز عاملی است که هوش مصنوعی به سختی می‌تواند آن را بازآفرینی کند. هر رسانه برای خود سبک خاصی دارد و متن باید با سیاست‌های کلی، لحن و چارچوب آن هماهنگ باشد.

در این میان سرعت و راحتی کار با هوش مصنوعی نه‌تنها نقش خبرنگاران و روزنامه‌نگاران را کم‌رنگ نمی‌کند، بلکه آنها به عنوان ناظر و طیفی‌ها در محیط پست‌تر و حیاتی‌تر دارند. البته پیش از این هم داده‌های اطلاعاتی گوگل یا دیگر ابزارهای جست‌وجو به عنوان منبعی برای تحقیقات و گزارش‌های تحلیلی مورد استفاده قرار می‌گرفت که حالا با ظهور «AI» این نقش به «ا» سپرده شده، اما با سرعت بالاتر و دقت بیشتر. بنابراین استفاده از هوش‌مصنوعی نه تنها خط و خطا نیست، بلکه به عنوان یک دستیار هوشمند بسیار کاربردی و حیاتی است. البته در کشورمان ابتدا باید زیرساخت‌های اینترنت و سرعت آن به سطح جهانی برسد و سپس چگونگی استفاده از هوش مصنوعی مورد بررسی قرار گیرد. بر این اساس، آخرین گزارش خاکنستری فراهم می‌کند، با این‌حال رشد اینترنت جهانی تا سپتامبر ۲۰۲۵ نشان می‌دهد شکاف دیجیتال میان کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه همچنان در حال گسترش است. درحالی‌که امارات و سنگاپور رکورد سرعت‌های چند صد مگابیتی را ثبت کرده‌اند، ایران با میانگین سرعت ۱۹ مگابیت در اینترنت ثابت و ۵۵ مگابیت در اینترنت همراه، از نظر کیفیت در میان پایین‌ترین کشورهای جهان قرار گرفته است. این موضوع بیانگر این مساله است که ما در حوزه زیرساخت‌های لازم برای توسعه هوش مصنوعی کارهای بسیاری برای انجام داریم.

مقاومت در برابر تغییر
مقاومت در برابر تغییر در شرکت‌ها و سازمان‌ها به‌خصوص از جانب مدیران و نیروهای قدیمی‌تر همیشه وجود داشته است و با ظهور تکنولوژی‌ها و فناوری‌های جدید این مقاومت بیشتر هم می‌شود، اما ایستادن در برابر این موج نه تنها مانع آن نمی‌شود، بلکه موجب جاماندن و در نهایت شکست است. بهتر است استفاده درست از آن را آموخت، خود را با آن وفق داد و از آن برای بهره‌وری و تعالی سازمانی استفاده برد. بدیهی است در روزگاری که هر روز و هر ساعت تکنولوژی و فناوری با سرعت تمام در حال پیشرفت است، لحظه‌ای درنگ می‌تواند شما را از بازی کنار بگذارد .

نقش ویراستاران در روزنامه‌نگاری عصر هوش مصنوعی
در این میان ویراستاران مطبوعات در روزگار هوش مصنوعی نقش پررنگی دارند. آنها صحت اطلاعات را بررسی می‌کنند و متن را روان و قابل فهم می‌سازند. همچنین، حساسیت‌های فرهنگی و اخلاقی را رعایت می‌کنند تا مخاطب تجربه‌ای دلپزیر و معتبر داشته باشد. به عبارت دیگر، هوش مصنوعی ابزار قدرتمندی برای تولید محتواست، اما ویراستاران نگهبان کیفیت، انسجام و جذابیت متن هستند. ترکیب سرعت هوش مصنوعی و مهارت آنها، راهی مطمئن برای ارائه محتوای دقیق و جذاب به مخاطب است. در روزگاری که جوانان و نوجوانان به اصطلاح نسل زدِرها کمتر علاقه‌ای به خواندن و مطالعه دارند و به اصطلاح سه‌خطی(یعنی حوصله خواندن متن‌ها و مطالب بالای سه خط را ندارند) شده‌اند، این روزنامه‌نگاران و ویراستاران هستند که باید با کوهانه کردن و موج‌گویی، مطالب را خواندنی‌تر کنند. همچنین، انسجام و روانی متن از دیگر نکاتی است که ویراستاران به آن توجه دارند. هوش مصنوعی ممکن است جملاتی تولید کند که منطقی باشند، اما جریان متن را مختل کند. ویراستاران با بازنویسی و اصلاح جمله‌بندی‌ها، متن را قابل فهم و جذاب می‌کنند.

از سوی دیگر، مسائل فرهنگی و اخلاقی نیز نیازمند حساسیت انسانی است؛ برخی جملات ممکن است از نظر مخاطب نامناسب یا با احساس باشند که ویراستار آنها را اصلاح می‌کند تا مخاطب تجربه‌ای دقیق و دلپذیر از محتوای تولیدی داشته باشد. کلمات از قدرت بسیاری برخوردار هستند و برای استفاده از آنها باید نهایت دقت و ظرافت را به کار برد. به همین دلیل، در واقع نقش روزنامه‌نگاران و ویراستاران پررنگ‌تر از قبل شده، چون باید از درستی، جذابیت و هماهنگی متن با مخاطب اطمینان حاصل کنند.

مصرف سوخت در سال جدید میلادی امیدوار شوند.

با وجود این، برخی نگرانی‌ها نیز در دل همین قطب مثبت دیده می‌شود. برای نمونه، لغو بیش از ۲۸۰۰ پرواز در آمریکا در پی تعطیلی دولت، تقاضای سوخت جت را تحت‌فشار قرارداد و نشان‌داد هرگونه اختلال داخلی می‌تواند اثر فوری بر بازار داشته‌باشد، با این حال تحلیلگران معتقدند اثر این نوع نوسان‌ها کوتاه‌مدت و بازگشت فعالیت‌های اقتصادی آمریکا می‌تواند وزن بیشتری در معادله داشته‌باشد.

قطب دوم: سایه سنگین عرضه

در مقابل، قطب نزولی بازار بسیار پررنگ‌تر و پیچیده‌تر است. اوپک پلاس در نشست اخیر خود با وجود نگرانی‌های موجود، تصمیم گرفت تولید را در دسامبر اندکی افزایش دهد؛ هرچند که برای سه‌ماهه نخست سال‌آینده روند افزایش را متوقف کرد. این تصمیم نتوانست نگرانی‌ها درباره مازاد عرضه را از بین ببرد، زیرا روسیه و برخی اعضا همچنان بر حفظ یا افزایش سهم خود از بازار پافشاری می‌کنند. از سوی دیگر، تولیدکنندگان غیراوپکی (خصوصا ایالات‌متحده) به‌طرز چشمگیری تولید خود را افزایش داده‌اند.

بازگشت دکل‌های حفاری و رشد شیل باعث‌شده آمریکا در قیمت‌های کنونی هم توان رقابتی‌اش را از دست ندهد. همین پیشروی تولید شیل است که بخش بزرگی از فشار نزولی اخیر بازار را توضیح می‌دهد. در کنار رشد تولید، افزایش ذخایر نفت‌خام آمریکا نیز نشانه هشداردهنده‌ای برای بازار است. ذخایر بالا معمولاً از ضعف تقاضا یا افزایش عرضه حکایت دارد و همین داده‌ها موجب شد معامله‌گران در هفته گذشته محتاط‌تر رفتار کنند. در آسیا نیز نشانه‌هایی از تعدیل خرید نفت دیده می‌شود. انبارش نفتکش‌ها در آب‌های آسیایی طی چند هفته اخیر دو برابر شده‌است، اتفاقی که معمولاً در زمان کاهش جذب محموله‌ها توسط پالایشگاه‌ها و نگرانی از کندشدن تقاضا رخ می‌دهد. کاهش سهمیه واردات پالایشگاه‌های مستقل چین (تی‌پات‌ها) یکی از دلایل اصلی این انباشت است.

عامل سوم: سیاست تحریمی

یکی از متغیرهای کلیدی که به پیچیدگی بازار نفت افزوده، سیاست‌های تحریمی آمریکاست. واشنگتن در ماه‌های اخیر تحریم‌های جدیدی علیه دو غول نفتی روسیه (روسیفت و لوک‌ویل) اعمال کرده؛ اقدامی که جریان سسننی نفت روسیه را در بازار جهانی مختل کرده‌است. مشتریان اصلی روسیه مانند چین و هند مجبور شده‌اند به‌دنبال منابع جایگزین باشند و همین موضوع جریان‌های تجاری را به‌طور قابل‌توجهی تغییر داده‌است. در همین حال، ضرب‌الاجل آمریکا برای قطع کامل همکاری شرکت‌ها با لوک‌ویل در ۲۱نوامبر نزدیک می‌شود و این موضوع فشارها بر این شرکت روسی را مضاعف کرده‌است. ناگامی فروش دارایی‌های لوک‌ویل به شرکت بازرگانی کالای سوئیسی گانور نیز این عدم‌قطعیت را تشدید کرده‌است. از سوی دیگر، تصمیم ناگهانی ترامپ برای اعطای معافیت یک‌ساله به مجارستان برای واردات نفت روسیه، بازار را با پیام متناقضی مواجه کرده‌است؛ از یک‌سو تحریم‌های سختگیرانه بر روسیه و از سوی دیگر معافیت‌هایی که برخی کشورها را از این محدودیت‌ها کنار می‌گذارد. این تناقض‌ها خود به سردرگمی بازار و افزایش نوسان دامن زده است.

نتیجه کشمکش

ترکیب همه این عوامل تصویر روشنی ارائه می‌دهد: بازار نفت در حال‌حاضر نه به سمت سقوط شدید سوق پیدا می‌کند و نه توان جهش چشمگیر دارد. مجموعه‌ای از نیروهای متضاد (افزایش امید به تقاضا در آمریکا، رشد تولید در کشورهای مختلف، افزایش ذخایر، بازاریابی جریان‌های تجاری و تنش‌های ژئوپلیتیک) در حال کشیدن بازار به دو طرف هستند. نتیجه این وضعیت، شکل‌گیری یک روند نوسانی و شکننده است؛ بازاری که برای حرکت قاطع به یک‌سو، به یک عامل قوی‌تر از آنچه اکنون وجود دارد، نیاز دارد. گزارش‌های جدید اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی نیز احتمالاً بتوانند جهت حرکت کوتاه‌مدت بازار را مشخص‌تر کنند، اما تا زمانی‌که شکاف میان نیروهای صعودی و نزولی چنین عمیق است، قیمت نفت نیز در همین سطوح با نوسان محدود حرکت خواهد کرد.

پیامدهای چنگدانه برای ایران

تحولات اخیر بازار جهانی نفت برای ایران نیز پیامدهای چنگدانه‌ای دارد. از یک‌سو، نوسان قیمت‌ها در محدوده ۶۰ تا ۶۵ دلار، با توجه به ساختار بودجه و اتکای سالانه دولت به درآمدهای نفتی، می‌تواند بر برنامه‌ریزی مالی کشور اثرگذار باشد، به‌ویژه در شرایطی که صادرات نفت ایران زیر فشار تحریم‌هاست و هر دلار افزایش قیمت می‌تواند حاشیه تنفسی بیشتری ایجاد کند. از سوی دیگر، تغییر جریان‌های تجاری و کاهش دسترسی چین و هند به نفت روسیه، به‌صورت بالقوه فضای بیشتری برای عرضه نفت ایران در بازارهای خاکستری فراهم می‌کند، با این‌حال رشد تولید آمریکا و افزایش ذخایر جهانی، توان ایران را در اثرگذاری بر بازار محدود کرده و نشان می‌دهد سیاستگذاری نفتی کشور باید بیش از گذشته بر مدیریت ریسک، تنوع مسیرهای صادراتی و تقویت ظرفیت پالایشی متمرکز شود.

 به گزارش توانیر، مصطفی رجبی مشهدی افزود: این اقدام در جهت اجرای مصوبه وزیر نیرو و به‌منظور ارتقای بهره‌وری و حفظ پایداری شبکه برق کشور در ایام اوج مصرف صورت می‌گیرد. وی ادامه داد: صنایع مشمول ماده ۴ قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق که هنوز نیروگاههای خود را به مدار نیاورده‌اند، می‌توانند از طریق مشارکت در طرح‌های بهینه‌سازی، از جمله تعویض کولرهای گازی بنجرهای و جایگزینی موتور کولرهای آبی قدیمی با موتورهای کم‌مصرف BLDC، در این برنامه مشارکت کنند و از مزایای افزایش سقف مجاز مصرف برق بهره‌مند شوند. مدیرعامل توانیر خاطرنشان کرد: صنایعی که از این فرصت استفاده نکنند یا در انجام تکالیف قانونی کوتاهی کنند، در اولویت برنامه‌های مدیریت بار و محدودیت برق در تابستان آینده قرار خواهند گرفت. مدیرعامل شرکت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق(توانیر) از اجرای طرح ملی «بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنایع انرژی‌بر» خبر داد. مصطفی رجبی مشهدی افزود: این اقدام در جهت اجرای مصوبه وزیر نیرو و به‌منظور ارتقای بهره‌وری و حفظ پایداری شبکه برق کشور در ایام اوج مصرف صورت می‌گیرد. وی ادامه داد: صنایع مشمول ماده ۴ قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق که هنوز نیروگاههای خود را به مدار نیاورده‌اند.

خلأ سرمایه‌گذاری در نفت

در صنعت نفت به‌کارگیری شده‌است، طبق برآوردها این رقم تا پایان سال به حدود ۹۰هزار میلیاردتومان می‌رسد.

معرفی ۲۴ میدان نفتی و ۲۴ میدان گازی به سرمایه‌گذاران

وزیر نفت با اشاره به اجرای حکم بند «ب» ماده۱۵ قانون برنامه هفتم توسعه تصریح کرد: به‌منظور جبران اترازی و تأمین کارکنان صنعت نفت در کشور، در مجموع ۲۴ میدان نفتی و ۲۴ میدان گازی به شرکت‌های متقاضی و سرمایه‌گذاران معرفی شده‌است.

پاکنژاد افزود: در مورد تأمین گاز صنایع انرژی‌بر، پس از تصویب آیین‌نامه اجرایی تبصره۳ بند «ب» ماده۱۵ قانون برنامه هفتم توسعه، تعداد حدود ۳۲میلیون مترمکعب گاز خام (معادل ۳درصد توان تولید گاز خام کشور) و ۷۸هزار بشکه نفت‌خام (معادل حدود ۰۴درصد توان تولید نفت‌خام کشور) امضا شده‌است.

وی محور دوم گزارش خود را شاخص‌های کمی حوزه تولید عنوان کرد و گفت: در نتیجه فعالیت بی‌وقفه کارکنان صنعت نفت در حوزه «توسعه و تولید»، «جمع‌آوری گازهای مشعل» و «تأمین پایدار سوخت»، با وجود محدودیت منابع مالی، اهداف کمی سال‌نخست برنامه به‌طور کامل محقق شده‌است. بر این اساس مقدار تولید نفت‌خام و گاز خام در سال۱۴۰۳ نسبت به سال‌پایه به‌ترتیب ۸درصد و ۳درصد افزایش داشته‌است.

گذشتن ظرفیت تولید نفت‌خام کشور از مرز ۵میلیون بشکه در روز

وزیر نفت با بیان اینکه ظرفیت تولید نفت‌خام سال‌گذشته به‌طور میانگین حدود ۴میلیون و ۱۵۲هزار بشکه در روز، توان تولید نفت‌خام ۳میلیون و ۹۵۴هزار بشکه و توان تولید میعانات گازی نیز حدود ۷۵۰هزار بشکه بوده‌است، افزود: توان تولید گاز خام کشور بر اساس رکورد

 اجرای طرح ملی بهینه‌سازی مصرف انرژی
--

طبق گزارش وزیر نفت در مجلس «تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه نیازمند تأمین حدود ۱۹۰میلیارد دلار منابع مالی است.» محسن پاکنژاد اعلام کرد در سال‌نخست اجرای این برنامه (۱۴۰۳)، تنها ۵۵میلیارد دلار تأمین شده که این رقم فقط معادل ۲۲درصد از ۲۷میلیارد دلار پیش‌بینی شده‌است.

با این حال به گفته وی رشد ارزش‌افزوده استخراج نفت و گاز کشور طبق اعلام مرکز آمار، ۲۰درصد بود که فراتر از رشد اقتصادی ۳درصد کشور در سال۱۴۰۳ بوده‌است. روز گذشته نتسنی علنی در مجلس شورایاسلامی به‌منظور بررسی و ارزیابی نحوه اجرای سال‌اول قانون برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه برگزار شد. وزیر نفت در این نشست به ارائه گزارش عملکرد وزارت نفت در اجرای قانون برنامه هفتم توسعه پرداخت. محسن پاکنژاد اظهار کرد: در راستای اجرای این برنامه، با همکاری و هماهنگی کامل ناظران اجرایی و مالی که از سوی شورای‌عالی راهبری برنامه و بخش‌های تخصصی سازمان برنامه‌بودجه معرفی شد،میبودند، برنامه عملیاتی و برش سالانه اهداف کمی تدوین و تکالیف مربوطه در قالب ۲۶کلان‌پروژه طبقه‌بندی و به مجریان آنها در بدنه عملیاتی و ستادی وزارتخانه ابلاغ شد. وی با اشاره به تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی مربوط به تکالیف وزارت نفت طبق برنامه هفتم توسعه تصریح کرد: مسوولیت تدوین ۱۸آیین‌نامه اجرایی بر عهده وزارت نفت بود که همه آنها در زمان‌بندی لازم تهیه و به تصویب هیات‌وزیران رسید. درخصوص تهیه ۱۴ آیین‌نامه دیگر نیز با همکاری سایر دستگاه‌ها در دست اقدام و در فرایند اخذ تصویب‌نامه هیات‌وزیران هستند.

افزایش معنادر صادرات نفت‌خام و میعانات در نیمه نخست ۱۴۰۴

وزیر نفت با بیان اینکه در اجرای ماده قانون برنامه هفتم توسعه که دستیابی به رشد سالانه ۹درصدی را برای بخش نفت در نظر گرفته‌است، با وجود محقق‌شدن تنها ۲۲درصد منابع مالی در سال۱۴۰۳، رشد ارزش‌افزوده استخراج نفت و گاز کشور بر اساس اعلام مرکز آمار در این سال ۶۲درصد بود که فراتر از رشد اقتصادی ۳درصدی کل کشور بوده‌است، افزود: در ۶ماهه نخست سال۱۴۰۴، کمیت و مقدار صادرات نفت‌خام و میعانات گازی کشور، رشد معناداری نسبت به مدت مشابه پارسال (۱۴۰۳) داشته‌است. پاکنژاد با اشاره به اینکه طبق تکلیف بند «ب» ماده۱۴ برنامه هفتم توسعه، حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز ایجاد و در سال۱۴۰۲، بیش از ۴۹هزار میلیاردتومان از سوی شرکت‌های ملی نفت و گاز ایران به آن واریز شد، گفت: تمام مبالغ واریزی به این حساب به اجرای طرح‌های صنعت نفت اختصاص یافته که البته بسیار کم‌تر از نیازمندی این صنعت است. وی با بیان اینکه بخشی از این منابع، قبل از واریز به‌حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز، از سوی سازمان امور مالیاتی با سازمان هدفمندسازی برای تأمین بارانه برداشت شده که چیزی حدود ۵۱هزار میلیاردتومان بوده‌است، بیان کرد: اسسال نیز تاکنون ۵۶هزار میلیارد به‌حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز واریز و در طرح‌های اولویت‌دار سرمایه‌گذاری

 ضرب بازپافت، به‌عنوان یکی از حیاتی‌ترین شاخص‌های مدیریت مخازن، نشان دهنده درصد نفتی است که به‌صورت فنی و اقتصادی قابل‌استحصال است. داده‌ها نشان می‌دهند که عملکرد ایران در این حوزه، با فاصله‌ای نگران‌کننده از استانداردهای جهانی قرار گرفته و به‌طور خاص از رویکرد مدیریت فعال دارایی توسط شرکت سعودی آرامکو عقب مانده‌است. شکاف موجود، بیش از آنکه ریشه در محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر زمین‌شناختی داشته باشد، نتیجه مستقیم دهه‌ها کمبود سرمایه‌گذاری مزمن، انزوای فناوریانه در حوزه‌های کلیدی ازدیاد برداشت(EOR) و اتخاذ رویکردی منفعلانه در مدیریت مخازن است. ارزیابی داده‌های پایه و مقایسه عملکرد (۱۴۰۴–۱۴۰۰)

داده‌های موجود از منابع فنی داخلی، تصویری واضح از وضعیت نامطلوب ایران ارائه

حذف فقرا از شبکه‌های خانگی

با رشد اینترنت پرسرعت و نفوذ گوشی‌های هوشمند وی‌اودی‌ها به یکی از شاخص‌های مهم دسترسی دیجیتال و تفریح خانوارها تبدیل‌شده‌اند. بررسی هزینه اشتراک نسبت به درآمد کاربران، حجم تولید محتوا و مدل‌های درآمدی پلتفرم‌ها نشان می‌دهد درحالی‌که بازار ایران در مسیر توسعه تولید محتوای اختصاصی قرار دارد، فاصله قابل‌توجهی با استانداردهای جهانی و منطقه‌ای مانند ترکیه و انگلیس وجود دارد و موفقیت بلندمدت نیازمند سرمایه‌گذاری و سیاست‌های حمایتی هدفمند است.

تناسب خرید اشتراک

در سال‌های اخیر مصرف سرویس‌های ویدئو (VOD) به یکی از شاخص‌های مهم دسترسی دیجیتال و تغییر الگوی تفریح خانوارها تبدیل شده است. در این بین همزمان با رشد اینترنت پرسرعت و افزایش نفوذ گوشی‌های هوشمند پلتفرم‌های داخلی و خارجی تلاش می‌کنند با ارائه محتواهای متنوع و تولید اختصاصی کاربران بیشتری جذب کنند. بررسی نسبت هزینه اشتراک این سرویس‌ها به درآمد ماهانه کاربران به ویژه در میان گروه‌های با حداقل درآمد نشان‌دهنده میزان دسترسی و توان مالی کاربران برای بهره‌گیری از خدمات دیجیتال است و می‌تواند به عنوان معیاری برای تحلیل فشار اقتصادی و ظرفیت تولید محتوای بومی مورد استفاده قرار گیرد.

در این راستا بر اساس داده‌های موجود هزینه اشتراک سرویس‌های ویدئو در ایران با میانگین حدود ۱۹۰ هزار تومان در ماه معادل تقریبی ۱.۶ درصد از حداقل حقوق ۱۲ میلیون تومانی کارگران است. در آمریکا نیز با فرض حداقل دستمزد فدرال ۷٫۲۵دلار در ساعت و اشتراک استاندارد نتفلیکس به قیمت ۱۷.۹۹ دلار، این نسبت به حدود ۱.۴ درصد از درآمد ماهانه می‌رسد. از منظر عددی سهم هزینه اشتراک از درآمد در دو کشور نزدیک به نظر می‌رسد، اما تفاوت سطح دستمزد، قدرت خرید و هزینه‌های پایه زندگی باعث می‌شود پرداخت این سهم برای کاربران ایرانی فشار اقتصادی بیشتری ایجاد کند.

درحالی‌که در آمریکا تماشای استریمینگ بخشی از سبب تفریحات دیجیتال خانوار است، در ایران اشتراک VOD همچنان کالایی نیمه‌لوکس محسوب می‌شود و بسیاری از کاربران برای کاهش هزینه از اشتراک‌های گروهی یا تخفیف‌های فصلی استفاده می‌کنند. اما حالا سوال اینجاست که تولید محتوای وی‌اودی‌های داخلی در چه وضعیتی نسبت به پلتفرم‌های جهانی مانند نتفلیکس قرار دارد؟ این سبب تولید محتوا نتفلیکس به‌عنوان بزرگ‌ترین سرویس وی‌اودی جهان سالانه میلیاردها دلار برای تولید و خرید محتوا هزینه می‌کند و بیش از ۴ هزار عنوان تولید داخلی در فهرست خود دارد.

تنها در سال ۲۰۲۳ بیش از ۸۰۰ عنوان جدید شامل سریال، مستند و فیلم سینمایی منتشر شد و این پلتفرم در بیش از ۱۹۰ کشور فعالیت می‌کند و بیش از ۲۷۰ میلیون مشترک پرداختی دارد. در مقایسه پلتفرم‌های ایرانی با آرشویو بالغ بر ۹۵ هزار عنوان عمداً از طریق خرید حقوق پخش خارجی و تولید محدود داخلی فعالیت می‌کنند؛ بر اساس گزارش‌ها یکی از پلتفرم های اصلی در سال ۱۴۰۰ تنها حدود ۳۰ سریال جدید تولید کرده و سهم آن از بازار داخلی حدود ۶۵ درصد تخمین زده شده است. این آمار نشان می‌دهد بازار ایران در حال گذار از مرحله پخش‌کننده محتوا به تولیدکننده فعال است، اما فاصله قابل‌توجهی با استانداردهای جهانی دارد.

همچنین در این بین دسترسی به سرویس‌هایی مانند نتفلیکس با سرمایه‌گذاری‌های چندمیلیارد دلاری سالانه به تولید سریال‌ها و فیلم‌های اختصاصی می‌پردازد. پلتفرم‌های داخلی ایرانی عمدتاً بر تولید محتواهای کم‌هزینه‌تر متمرکز دارند. بخش قابل‌توجهی از تولیدات داخلی شامل رئالیتی‌شوها، برنامه‌های سرگرمی کوتاه و محتواهای سبک شبکه‌های اجتماعی است که هزینه تولید پایین‌تری دارند و امکان جذب سریع مخاطب را فراهم می‌کنند. این رویکرد به پلتفرم‌ها اجازه می‌دهد ضمن مدیریت محدودیت‌های مالی و زیرساختی همزمان محتوای متنوع ارائه کنند و بازار خود را توسعه دهند، اما فاصله آنها با استانداردهای جهانی در زمینه سریال‌ها و فیلم‌های بلند اختصاصی همچنان مشهود است.

البته علاوه بر تولید و عرضه محتوا پلتفرم‌های وی‌اودی برای تأمین منابع مالی و حفظ پایداری کسب و کار از مدل‌های متنوع درآمدی استفاده می‌کنند. مهم‌ترین این روش‌ها شامل دریافت اشتراک ماهانه یا سالانه از کاربران است که بخش عمده درآمد پلتفرم‌های جهانی و داخلی را تشکیل می‌دهد. برخی سرویس‌ها با همکاری با ارائه‌دهندگان اینترنت و SPها قرارداد می‌بندند تا اشتراک‌های خود را به‌صورت بسته‌های ویژه همراه با اینترنت ارائه کنند این روش علاوه بر جذب کاربران جدید هزینه دسترسی را برای آنها کاهش می‌دهد. در کنار آن برخی پلتفرم‌ها درآمد قابل‌توجهی از فروش ترافیک مصرفی و پهنای باند دارند.

تجارت؛ قربانی پیچیدگی قوانین

عز شی‌ا حسن پور – پیچیدگی مقررات، سیاست‌های سخت‌گیرانه ارزی و تعدد بخشنامه‌ها، تجارت رسمی را زمان‌بر و پربیسک کرده است. این شرایط موجب شده بخشی از تجار به مسیرهای غیررسمی گرایش پیدا کنند. کارشناسان معتقدند بازنگری در سیاستگذاری و اعتماد به بخش خصوصی، شرط بهبود وضعیت تجارت خارجی است.

هر روز یک آیین‌نامه

این فعال بخش خصوصی با اشاره به تعداد آیین‌نامه‌های مرتبط با این حوزه تصریح کرد: بررسی‌ها نشان می‌دهد بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌هایی که از سوی نهادهای تصمیم‌گیر در حوزه تجارت خارجی تدوین و ابلاغ می‌شوند، به‌قدری زیاد هستند که تقریباً هر یک تا دو روز یک بخشنامه جدید صادر می‌شود. قطعاً یک فعال اقتصادی نمی‌تواند روزانه برنامه‌ها و فعالیت‌های خود را مطابق با این بخشنامه‌ها تنظیم کند. بنابراین، فعال اقتصادی مجبور به خروج از چارچوب قانون می‌شود. در صورتی که چنین فعالانی صرفاً در تلاش هستند تا از عرصه تجارت خارج شوند.

فروزانفرد در پاسخ به این پرسش که برای کاهش انگیزه قاچاق و تجارت غیررسمی، قانون باید در کدام بخش‌ها بازنگری شود، گفت: باید پذیرفت که افزایش بیش از حد مقررات الزاماً به بهبود شرایط منجر نمی‌شود. هر حوزه‌ای نیاز به سطحی بهینه از تنظیم‌گری دارد و عبور از این حد، به مانعی برای فعالیت اقتصادی و حتی زمینه‌ساز بی‌قانونی تبدیل می‌شود. تا جایی می‌توان با قانون افراد را هدایت و کنترل کرد؛ اما از نقطه‌ای به بعد، تعدد بخشنامه‌ها و سخت‌گیری‌های بی‌مورد، فعالان اقتصادی را از مسیر رسمی دور می‌کند. در چنین شرایطی، اعتماد به بخش خصوصی و استفاده از نظام‌های معتبر اعتبارسنجی بسیار موثر است. مشکل اصلی آنجاست که در کشور ما سازوکار اعتبارسنجی موثر شخص ثالث وجود ندارد و دستگاه‌های اجرایی برای جلوگیری از خطای معدودی از فعالان، مقرراتی سخت‌گیرانه وضع می‌کنند که همه فعالان را درگیر می‌سازد. این رویکرد، روند تجارت خارجی را کند می‌کند.

تغییر مسیر تجارت خارجی پس از تحریم‌ها

مرتضی حاجی‌آقامیری، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد» با اشاره به قوانینی که بیشترین مانع را برای تجارت خارجی ایجاد می‌کنند، توضیح داد: در سال‌های اخیر، سیاست‌های نادرست ارزی و تجاری باعث شده بخشی از فعالان اقتصادی به ناچار به سمت فعالیت‌های غیررسمی بروند. نمونه آن، اجرای قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و الزام رفع تعهد ارزی است. ریشه این وضعیت را باید در نگاه محدودکننده سیاست‌گذاران به تجارت دانست. از سال ۱۳۹۷ و با تشدید تحریم‌ها، کنترل تجارت به بانک مرکزی سپرده شد. تصمیمی موقت که مسیر سیاستگذاری را از توسعه و تسهیل مبادلات به سمت نظارت و کنترل تغییر داد. به‌تدریج مقررات موقتی حالت دائمی یافتند و در قالب قانون قاچاق کالا و ارز تثبیت شدند. تداوم این رویکرد باعث شد برخی فعالیت‌های معمول تجاری غیرقانونی تلقی شوند و فعالان اقتصادی به ناچار در فضای غیرشفاف فعالیت کنند.

افزایش هزینه تجارت خارجی

این فعال بخش خصوصی با اشاره به اینکه پیچیدگی در اخذ مجوزها، تعرفه‌ها یا مقررات باعث شده است تجارت رسمی زمان‌بر و پرهزینه شود، تصریح کرد: در حوزه واردات، صف‌های تخصیص ارز به‌شدت طولانی شده و در سال جاری نیز میزان ارز تخصیص‌یافته برای واردات نسبت به سال‌های

گذشته کاهش یافته است. بخش عمده این تخصیص‌ها نیز مربوط به درخواست‌های معوق سال گذشته است و بعضی از تاجر حتی تا هشت یا ۹ ماه در انتظار دریافت ارز مانده‌اند. این روند طولانی و فرسایشی به مانعی جدی در مسیر واردات تبدیل شده است. بدیهی است زمانی که فرآیند واردات با تأخیر مواجه شود، تداوم فعالیت‌های اقتصادی ازجمله تولید نیز دچار اختلال می‌شود. هر چند، بخش قابل‌توجهی از این مشکلات ناشی از کمبود منابع ارزی در کشور است.

حاجی‌آقامیری درباره تأثیر پیچیدگی قوانین بر سوق پیدا کردن تجار شناسنامه‌دار به سمت فعالیت‌های غیررسمی اظهار کرد: در برخی موارد، پیچیدگی و تعدد قوانین می‌تواند زمینه‌ساز گرایش تجار به فعالیت‌های غیررسمی شود. به‌عنوان نمونه، در واردات برخی کالاهای مصرفی که سهم چندانی در تجارت خارجی ندارند، احتمال تمایل تجار به مسیرهای غیررسمی یا حتی قاچاق افزایش می‌یابد. از سوی دیگر، ممنوعیت‌های وارداتی که معمولاً با هدف حمایت از تولید داخلی اعمال می‌شوند، در عمل باعث می‌شوند کالاهایی که نیاز واقعی آنها در کشور وجود دارند، از طریق قاچاق تأمین شوند. به‌طور معمول، واردات رسمی عمدتاً به تأمین مواد اولیه و کالاهای اساسی اختصاص دارد و در این بخش کمتر شاهد بروز پدیده قاچاق هستیم. در حوزه صادرات نیز مهم‌ترین چالش، موضوع بازگشت ارز حاصل از صادرات است که آمار و روند آن به‌صورت کامل قابل ردیابی است.

این عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران با اشاره به افزایش ریسک تجارت خارجی گفت: مسائل مربوط به سیاست‌های ارزی، گمرکی و فرآیند تخصیص ارز از جمله عواملی هستند که هزینه‌های تولید در تجارت را افزایش می‌دهند و زمان انجام امور را طولانی‌تر می‌کنند. افزایش زمان در واقع به معنای افزایش هزینه است که علاوه بر بالا بردن ریسک فعالیت‌های اقتصادی، باعث کاهش رقابت‌پذیری بنگاه‌های ایرانی در بازارهای جهانی و ایجاد اختلال در روند تولید می‌شود. از سوی دیگر، زمانی که به‌دلیل الزام به بازگشت ارز صادراتی میزان صادرات کاهش می‌یابد، طبیعی است که ازز کمتری برای واردات کمتر شاهر بروز پدیده قاچاق هستیم. در شرایطی که ارز کافی برای واردات مواد اولیه تخصیص داده نشود، تولید نیز با مشکل مواجه می‌شود. در ادامه این چرخه معیوب، کاهش تولید به افت صادرات منجر می‌شود و این روند ناپایدار در نهایت کل نظام تولید و تجارت کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

حاجی‌آقامیری با اشاره به بحث اصلاح قوانین تأکید کرد: نوع نگاه سیاست‌گذاران، به‌ویژه در حوزه حکمرانی اقتصادی، نیازمند تغییر بنیادین است. مشکلات موجود با اصلاحات جزئی در قوانین و مقررات برطرف نمی‌شوند؛ چراکه هر گونه اصلاح موردی در شرایط فعلی تنها نقش مسکن را ایفا می‌کند. در گام نخست، باید روابط بین‌الملل کشور بهبود یابد و پس از آن، مسیر کاهش تصدی‌گری دولت، فاصله گرفتن از نظام قیمت‌گذاری دستوری و اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در پیش گرفته شود. همچنین، سیاستگذاری در حوزه تجارت باید به‌طور کامل در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار گیرد تا تصمیم‌گیری‌ها از تمرکز و انسجام لازم برخوردار باشند.

عامل رشد قاچاق

ندیر پورجم، نایبرئیس کمیسیون گمرک اتاق بازرگانی ایران، با اشاره به قوانین و مقرراتی که تجار را به مسیرهای غیررسمی سوق داده است، گفت: زمانی که قوانین انقباضی و سخت‌گیرانه وضع می‌شوند، بسیاری از تجار و بازرگانان از مسیر رسمی تجارت فاصله می‌گیرند. به‌عنوان نمونه، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز یکی از عواملی است که باعث شده است برخی فعالان اقتصادی مسیرهای غیررسمی را ترجیح دهند. بر اساس بند «ز» ماده ۳ این قانون، اگر میزان تلواریس وزن کالای اظهارشده با کالای موجود در گمرک بیش از ۳ درصد باشد، آن کالا قاچاق محسوب می‌شود. این در حالی است که در اغلب کشورهای جهان، تلواریس مجاز برای کالاهای کشاورزی تا ۱۵درصد و برای سایر کالاها تا ۱۰درصد تعیین شده است. علاوه بر این، مقررات ارزی صادره از سوی اداره مقررات و سیاست‌های ارزی بانک مرکزی از سال ۱۳۹۷ تاکنون، به‌دلیل محدودیت‌های ارزی، فشار مضاعفی بر فعالان تجاری وارد کرده است. در نتیجه، قوانینی از این دست باعث شده‌اند تا بخشی از تجار برای ادامه فعالیت به سمت رویه‌های غیررسمی نظیر کالای به‌جهت ملوان (تئلنجی) روی آورند. درحالی‌که بسیاری از آنان پیش‌تر از مسیرهای قانونی و شفاف به تجارت می‌پرداختند.

او افزود: وضع قوانین سخت‌گیرانه که موجب رسوب طولانی‌مدت کالاهای وارداتی در گمرکات کشور می‌شوند، در کنار عواملی مانند عدم تخصیص به‌موقع ارز و محدودیت در ویرایش چهار رقم ابتدایی کد HS، تجار و بازرگانان را ناخواسته به سمت قاچاق سوق داده است. به‌طور کلی، قاچاق به چند دلیل رخ می‌دهد که از جمله این دلایل می‌توان به بالا بودن حقوق ورودی گمرکی و وجود محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های متعدد در مسیر واردات اشاره کرد.

این فعال بخش خصوصی درباره وضعیت حقوق گمرکی ایران نسبت به سایر کشورها عنوان کرد: ۶کشور شامل سنگاپور، هنگ‌کنگ، امارات، اندونزی، استرالیا و نیوزیلند بهترین خدمات گمرکی را ارائه می‌کنند و میانگین حقوق گمرکی آنها بین صفر تا ۶ درصد است. در مقابل، ایران با میانگین ۲۶ درصد، در جایگاه پنجم از نظر بالاترین میزان حقوق گمرکی قرار دارد. از طرفی، در شاخص عملکرد لجستیک، در سال ۲۰۱۸، ایران رتبه ۶۸ را در میان ۱۶۰ کشور کسب کرد. اما طبق آمار بانک جهانی در سال ۲۰۲۳، شاخص عملکرد لجستیک ایران ۵۹پله سقوط کرده و اکنون ایران در جایگاه ۱۲۳ میان ۱۳۲ کشور قرار دارد. علت کسب این جایگاه توسط ایران، وضع مقررات ارزی و اعمال سیاست‌های انقباضی ارزی است. زمانی‌که شاخص عملکرد لجستیک در بنادر ایران کاهش می‌یابد، آمار قاچاق افزایش پیدا می‌کند. نایبرئیس کمیسیون گمرک اتاق بازرگانی ایران درباره نقش بانک مرکزی در ایجاد قوانین سخت‌گیرانه تصریح کرد: از سال ۱۳۹۷ که محدودیت‌های ارزی ایجاد شد، همراه که اداره مقررات و سیاست‌های ارزی یک مقررات جدید وضع می‌کند، شرایط سخت‌تر می‌شود. بانک مرکزی نقش موثری در ایجاد این شرایط دارد.

واردات بدون انتقال ارز

پورجم با اشاره به راهکارهای بهبود قوانین و مقررات تجارت خارجی اظهار کرد: اجرای بعضی سیاست‌های ساده و موثر در حوزه تجارت خارجی بارها مطرح شده، اما هنوز به مرحله عمل نرسیده است. به‌عنوان مثال، موضوع واردات بدون انتقال ارز بارها از سوی فعالان اقتصادی پیشنهاد شده تا واردکنندگان مشمول صف‌های طولانی تخصیص ارز، تخفیف ارزی یا محدودیت‌های بهینه‌سازی مصرف ارز نباشند. با این حال، این سیاست‌ها همچنان اجرا نمی‌شود و توجیه آن معمولاً کنترل تورم عنوان می‌شود؛ درحالی‌که ماندن کالاها به‌مدت ۸ تا ۹ ماه در گمرکات کشور و پرداخت هزینه‌های سنگین دموارز و انبارداری، خود موجب افزایش چندبرابری قیمت تمام‌شده و در نتیجه، تشدید تورم می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ریشه گرایش تجار به مسیرهای غیررسمی را باید در ساختار معیوب سیاستگذاری تجارت خارجی جست‌وجو کرد. واگذاری اختیارات تجاری به نهادهای پولی، تعدد بخشنامه‌ها، سخت‌گیری‌های ارزی و گمرکی و قوانین مبهمی همچون قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، فضای فعالیت رسمی را تنگ و پربیسک کرده است. نتیجه چنین رویکردی، کاهش انگیزه فعالیت شفاف، افزایش هزینه تجارت و رشد مسیرهای غیررسمی است. در چنین شرایطی، بازگشت به مسیر درست تنها با اصلاح گترش حاکمیت اقتصادی، واگذاری تصمیم‌گیری به نهادهای تخصصی، ثبات مقررات و اعتماد به بخش خصوصی امکان‌پذیر است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌هایی که از سوی نهادهای تصمیم‌گیر در حوزه تجارت خارجی تدوین و ابلاغ می‌شوند.

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران از واردات ۷۴هزار تن برنج به کشور خبر داد. به گزارش شرکت بازرگانی دولتی ایران، سیدسعید راد با اعلام حمل و انتقال برنج‌های وارداتی از مبادی بنادر کشور به اقصی نقاط کشور افزود: برنج واردشده به زودی در چرخه توزیع سراسری قرار می‌گیرد تا تقاضای این محصول پرمصرف به تعادل برسد.

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران قیمت مصوب برنج هندی را بسته به نوع آن از هر کیلوگرم ۵۰هزار تومان تا حداکثر ۵۹هزار و ۸۰۰ تومان برای مصرف‌کننده اعلام کرد و افزود: محموله‌های برنج پاکستانی نیز در انواع مختلف، طی روزهای آتی وارد کشور می‌شود که با نرخ مصوب از هر کیلوگرم ۵۰هزار تومان تا حداکثر ۶۶هزار تومان در اختیار مصرف‌کنندگان قرار خواهد گرفت.وی تصریح کرد: برنج‌های تنظیم بازار از طریق فروشگاه‌های زنجیره‌ای، بنکداران و سوپرمارکت‌ها در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد و نظارت بر روند آن در استان‌ها بر عهده ستاد تنظیم بازار استانی است.

راد خاطر‌نشان کرد: میزان تخصیص برنج برای هر استان به سازمان تعزیرات حکومتی، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و بازرسی‌های وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، اعلام خواهد شد.

حذف ارز ترجیحی گوشت قرمز

۱۴۰۳ تفاوت معنادار چندانی نداشته است. وی درباره واردات دام زنده نیز عنوان کرد: در ۶ماه نخست سال ۱۴۰۴ اجازه واردات ۲۲ هزار تن وزن دام زنده اعم از پای کشتار و پای پرور برای فعال‌سازی واحدهای پروراندی غیرفعال در کشور داده شده که به طور مستمر در حال انجام است.

مدیر کل دفتر بازرگانی داخلی وزارت جهاد کشاورزی درباره فراز و نشیب‌های مربوط به ارزهای تعلق گرفته به واردات گوشت قرمز در ۶ماه نخست سال ۱۴۰۴ توضیح داد: گوشت گرم تا پایان سال ۱۴۰۳ با ارز ترجیحی وارد کشور می‌شد و از ابتدای سال ۱۴۰۴ پس از مذاکرات میان وزارت جهاد کشاورزی، ستاد تنظیم بازار کالاهای اساسی، بانک مرکزی و

واردات ۷۴هزار تن برنج برای تنظیم بازار

مدیرکل دفتر بازرگانی داخلی وزارت جهاد از واردات بیش از ۲۷هزار تن گوشت قرمز در ۶ ماه نخست امسال خبر داد.

به گزارش خبرگزاری مهر، مجید حسینی‌مقدم، مدیرکل دفتر بازرگانی داخلی وزارت جهاد کشاورزی با بیان اینکه ۲۷ هزار و ۵۰۰ تن گوشت قرمز با هدف تنظیم بازار از ابتدای سال ۱۴۰۴ تا پایان شهریور ماه به کشور وارد و توزیع شده است، گفت: از ۲۷ هزار و ۵۰۰ تن گوشت قرمز وارداتی در ۶ ماه نخست امسال، ۱۸ هزار و ۱۰۰ تن گوشت گوساله و ۹۴۰۰ تن گوشت گوسفندی است. وی ادامه داد: از ۱۸ هزار و ۱۰۰ تن گوشت گوساله وارداتی تنظیم بازاری، ۱۳ هزار و ۴۰۰ تن به صورت منجمد و ۴۷۰۰ تن گوشت گرم بوده است. وی اظهار کرد: از ۹۴۰۰تن گوشت گوسفندی وارداتی نیز ۴۴۰۰ تن منجمد و ۵ هزار تن به صورت گرم بوده است. مدیرکل دفتر بازرگانی داخلی ضمن بررسی و مقایسه فرآیند واردات گوشت قرمز در ۶ماه امسال نسبت به مدت مشابه سال‌های گذشته، تصریح کرد: واردات گوشت قرمز در ۶ماه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۹ حدود ۲۰ درصد افزایش، سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۶۶ درصد افزایش، سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۲۲ درصد افزایش، سال ۱۴۰۲ حدود ۱۶درصد کاهش‌یافته و نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۳ یکسوم شده است.

وی افزود: در ۶ماه نخست سال ۱۴۰۳ حدود ۱۲۷ هزار تن گوشت قرمز تنظیم بازاری وارد کشور و سپس در شبکه رسمی و تحت نظارت توزیع شد. حسینی‌مقدم در همین حال میزان واردات گوشت قرمز در ۶ماه نخست سال را از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ به ترتیب ۲۲ هزار تن، ۹۴۰۰ تن، ۲۱ هزار تن و ۳۲ هزار تن عنوان کرد و گفت: واردات گوشت قرمز در ۶ماه نخست سال ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال‌های گذشته به استثنای سال

♥ **مهدی روی دور خوشبختی**

در آتن، جایی که ورزشگاه «کارایسکاکیس» هر هفته با شور قرمز هواداران می‌لرزد، حالا نامی تازه روی لب‌هاست؛ مهدی طارمی. شنبه‌شب در دیداری که المپیاکوس برای حفظ جایگاهش در صدر جدول به چپیزی جز برد نمی‌اندیشید، ستاره ایرانی تیم با درخشش خود آتش حمله‌های سرخ‌پوشان را شعلهور کرد. دقیقه ۶۰، طارمی از میان مدافعان آریس عبور کرد و با ضربای دقیق دروازه حریف را گشود؛ گلی که نه‌تنها سه امتیاز حیاتی برای تیم مندیلیپار به همراه داشت، بلکه موجب شد دوران تازه‌ای در خط حمله المپیاکوس برای مهدی آغاز شود.

اما درخشش مقابل آریس، تنها یک گل ساده نبود. آمار طارمی نشان می‌دهد که او به مرز آمادگی کامل رسیده است: ۸۹ درصد پاس سالم (۱۷ از ۱۹)، ۸۳ درصد دقت پاس در زمین حریف، یک شوت در چهارچوب، دو دوتل زمینی و یک پیروزی در نبرد هوایی، طارمی با نمره ۷.۲ در جمع بهترین بازیکنان میدان قرار گرفت و پس از پوندسه، کاشتینیا و نزولاکیس چهارمین بازیکن برتر دیدار بود.

این دومین هفته متوالی است که طارمی در ترکیب اصلی المپیاکوس قرار می‌گیرد و دومین هفته‌ای که نام او در فهرست گلزنان می‌درخشد. در واقع، از زمانی که خوزه لوئیس مندیلیپار تصمیم گرفت نقشی متفاوت به مهاجم ایرانی بدهد، مسیر فنی تیم یونانی دستخوش تغییر مثبت شده است. مندیلیپار سرمربی باتجربه اسپانیایی، در ابتدا طارمی را به عنوان بازیکنی مکمل برای ایوب الکعبی جذب کرده بود؛ مهاجمی مراکشی که در سال‌های اخیر به یکی از محبوب‌ترین چهره‌های المپیاکوس تبدیل شده است. الکعبی با ساقهای پرپار در گلزنی، چنان جایگاهی بین هواداران دارد که نیمکت‌نشینی‌اش تقریباً غیرقابل تصور است. از همین رو، مأموریت اولیه طارمی هشوار به نظر می‌رسید: درخشش در تیمی که یک ستاره باثبات در نوک حمله دارد.

اما مندیلیپار خیلی زود متوجه شد که راهکارش برای بهره‌برداری از توانایی‌های طارمی، تغییر در نقش اوست؛ نه تغییر در سیستم تیم او بدون دست‌زدن به ساختار همیشگی ۴-۲-۳-۱ المپیاکوس، طارمی را از نوک حمله به پست هافبک نفوذی منتقل کرد؛ جایی درست پشت سر ایوب الکعبی. این تغییر، نتیجه‌ای فوق‌العاده داشت. در دیدار سنتی برابر ا.ک.آتن، طارمی نخستین‌بار در این پست جدید به میدان رفت و بلافاصله درخشید. او با یک گل تماشایی و نمایش هوشمندانه، نمره عالی ۸.۳ را از کارشناسان گرفت و عنوان بهترین بازیکن زمین را از آن خود کرد. همین عملکرد کلفی بود تا مندیلیپار در بازی بعدی مقابل آریس نیز دوباره به ترکیب منبانه اعتماد کند. طارمی باز هم پاسخ اعتماد سرمربی‌اش را با گل و دوندگی مثال‌زدنی داد. نکته جالب اینجاست که در فاصله کوتاهی، طارمی از بازیکنی ذخیره به یکی از عناصر اصلی ترکیب المپیاکوس تبدیل شده است. آماژین گونای «همه چیز است: در شش خط» در سوپرلیگ یونان، که تنها دو بازی آن فیکس بوده، او موفق شده ۴ گل بزند و یک پاس گل بدهد. یعنی به طور میانگین، هر ۳۸ دقیقه یک تأثیر مستقیم روی گل‌های تیمش دارد؛ آماری در سطح مهاجمان تراز اول اروپا.

در سوی دیگر، ایوب الکعبی با ۹ بازی، ۶ گل و یک پاس گل عملکردی ثابت و قابل‌اتکا دارد. اما تفاوت میان دو مهاجم، نه در تعداد گل‌ها، بلکه در نحوه اثرگذاری بر تیم است. الکعبی همچنان تمام‌کننده اول تیم به شمار می‌رود، اما طارمی در نقش جدید خود تبدیل به مغز متفکر خط حمله شده است؛ بازیکنی که هم می‌سازد، هم پاس می‌دهد و هم در موقعیت‌های کلیدی، با هوش بالا گل می‌زند. این روزها در آتن، صحبت از یک زوج تازه است؛ زوجی ایرانی – مراکشی که در مقابل‌ی در زمین دارند. الکعبی در نقش تمام‌کننده و طارمی در نقش بازیساز هجومی، ترکیبی شگفت‌انگیز که مدافعان یونانی به سختی می‌توانند متوقفش کنند. هواداران المپیاکوس حالا دیگر طارمی را نه به عنوان «جاشین الکعبی» بلکه به عنوان مکملی ارزشمند در ستاره‌های تازه در قلب تیمشان می‌شناسند. این روند ادامه پیدا کند، شاید خیلی زود نام مهدی طارمی همان‌قدر که در پورتو بر سر زبان‌ها بود، در آتن هم با شور و افتخار فریاد زده شود.

♥ **ستارگان کلبا روی نوار ناکامی**

برای نخستین‌بار در تاریخ فوتبال، یک باشگاه خارج از ایران پنج بازیکن ایرانی را هم‌زمان در ترکیب خود دارد، اما نتیجه آن، چیزی جز ناکامی و سرخوردگی نبوده است. الاتحاد کلبا که در ابتدای فصل با هزینه‌ای سنگین سراغ ستاره‌های لیگ برتر ایران رفت و جمعی از ملی‌پوشان را به امارات آورد، حالا پس از گذشت ده هفته از لیگ ادنوک، در میانه‌های جدول سرگردان است و نشانی از تیمی مدعی ندارد. روز شنبه در ورزشگاه شیخ حمدان بن‌زاید، تیم الظفره با نمایشی برتر، میزبان خود الاتحاد کلبا را با نتیجه ۳ بر صفر شکست داد؛ شکستی سنگین و ناامیدکننده برای تیمی که با حضور بازیکنانی چون احمد نوراللهی، سامان قدوس و ششپار مائلو وارد بازی شد. تغییر سرنوشتش داشت. در این مسابقه که با حضور بیش از ۱۴۰۰ تماشاگر برگزار شد، قدوس مثل همیشه در ترکیب اصلی حضور داشت اما در دقیقه ۷۰ تعویض شد؛

روز به یادماندنی دوکو

ششگی در این موضوع وجود ندارد که عملکرد دوکو مقابل لیورپول، یکی از بهترین نمایش‌های فردی یک بازیکن در سال‌های اخیر لیگ برتر انگلیس بوده است. در روزی که جرمی دوکو توانست برای نخستین بار از ژانویه ۲۰۲۵ در لیگ برتر انگلیس گلزنی کند، این وینگر بلژیکی به یک دستاورد بزرگ در این مسابقه رسید و چشم همه بینندگان را به خود معطوف کرده بود. جرمی دوکو در این مسابقه آماری فوق‌العاده را در زمینه دربیل، خلق موقعیت، شوت‌زنی و گلزنی ثبت کرد که آخرین بار توسط ادن هازارد مقابل وستهم در سال ۲۰۱۹ رقم خورده بود. او در این بازی به نخستین بازیکن لیگ در شش سال اخیر تبدیل شد که بیش از ۱۰ دوتل برنده می‌شود (۱۱)، حداقل ۷ دربیل موفق دارد، حداقل ۳ موقعیت خلق می‌کند، حداقل ۳ شوت در چهارچوب می‌زند و در همان بازی موفق به گلزنی می‌شود. بنا بر همین آمار، عملکرد جرمی دوکو مقابل لیورپول را باید از نمایش‌های درخشان سال‌های اخیر لیگ برتر انگلیس دانست. در روزهای ابتدایی سومین فصل این وینگر بلژیکی در انگلیس، اعتماد به نفس و کیفیت این بازیکن در تصمیمات نهایی افزایش پیدا کرده و حالا بالا رفتن کیفیت دوکو، می‌تواند سبیتی را از خطر تبدیل شدن به «تیم ارلینگ هالند» نجات دهد.

لیورپول: ناتوانی اعتماد به نفس و بی‌خطر

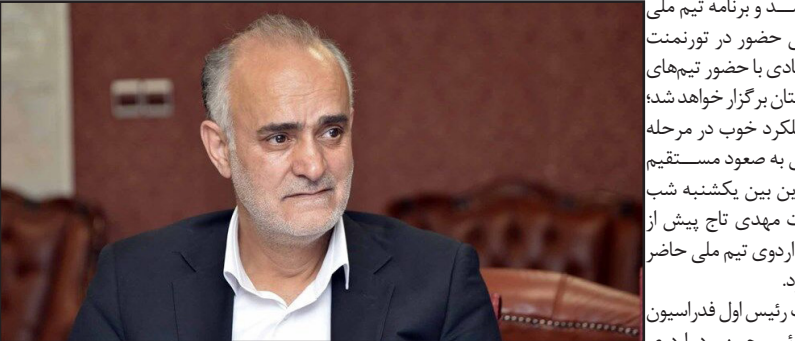
پنجمین شکست در هفته یازدهم برای لیورپول به این معناست که آنها حالا بیش از تمام باخت‌های فصل گذشته خود در لیگ برتر انگلیس متحمل شکست شده‌اند. تیم اسلوت، برای اولین بار از سال ۲۰۱۲ در چهار بازی خارج از خانه متوالی در لیگ برتر باخته و روند گلزنی‌های متوالی این تیم در لیگ نیز قطع شده است. تفاوت کیفیت دو تیم در زمین با توجه به اختلاف سه گله و مهار پنالتی هالند توسط ممرداشوبلی کاملاً مشهود بود و شاید خود هواداران لیورپول هم ایمان دارند که اگر گل فن‌دایک هم پذیرفته می‌شد، خبری از تغییرات در جریان بازی به سود لیورپولی‌ها نبود. با تکرار ایده حضور ویرتز در سمت چپ خط میانی پس از برد مقابل رئال مادرید، به نظر می‌رسید که مسأله تعادل در خط میانی لیورپول از بین رفته باشد اما تقابل با یک تیم آماده و فنی، بار دیگر نشان داد که لیورپول تا چه اندازه از ششمالی یک تیم مدعی برای قهرمانی فاصله دارد. هنوز ۲۷ بازی از این فصل باقی مانده اما با شرایط فعلی، می‌توان با اطمینان گفت که این تیم لیورپول که به رده هشتم لیگ رسیده و حتی پایین‌تر از منچستر یونایتد قرار دارد، به هیچ عنوان نمی‌تواند فصل را بالای آرسنال یا حتی سبیتی به پایان برساند؛ مگر اسلوت پس از بازی‌های ملی، انقلابی تاکتیکی در تیم خود ایجاد کند.

بحث و جدل برای آفساید سختگیرانه آیا رابرتسون مزاحم دوناروما شده بود؟

در حالی که بازی با نتیجه یک بر صفر به سود سبیتی و با تسلط این تیم در جریان بود، لیورپول گمان می‌کرد با ضربه سر دقیق و قدرتمند ویرجیل فن‌دایک، گل تسلاوی را به ثمر رسانده است؛ سانتری تند و زمینی از محمد صلاح، با ضربای حساب‌شده از مدافع هلندی همراه شد و توپ به گوشه دروازه رفت. اما شادی سرخ‌ها دیری نپایید، زیرا پرچم کمک داور بالا رفت و گل مردود اعلام شد. دلیل تصمیم داور، حضور اندرو رابرتسون در موقعیت آفساید عنوان شد. طبق گزارش «مرکز مسابقات لیگ برتر» در شبکه IL، داور صحنه را بررسی و با تأیید VAR اعلام کرد که رابرتسون در موقعیت آفساید بوده و با «قدامی آشکار در مقابل دروازه‌بان» در روند بازی تأثیر گذاشته است. با این حال، همین عبارت «در مقابل دروازه‌بان» باعث اعتراض شدید لیورپولی‌ها شد، چرا که در تصاویر مشخص بود رابرتسون در مسیر دید جیان‌لوییجی دوناروما قرار نداشت. طبق قوانین لیگ برتر، بازیکن آفساید زمانی جریمه می‌شود که دید دروازه‌بان را مسدود کند، برای توپ چالش ایجاد کند، یا حرکتی انجام دهد که به وضوح بر توانایی حریف برای بازی با توپ تأثیر بگذارد. رابرتسون نه برای توپ رفت، نه دید دروازه‌بان را گرفت، بلکه تنها سرش را پایین آورد تا توپ عبور کند. با این وجود، دوناروما به سمت توپ شیرجه زد اما به دلیل دقت بالای ضربه، شانسسی برای مهار نداشت. جالب اینکه فصل گذشته در دیدار منچسترستی و ولورهمپتون، صحنه‌ای مشابه رخ داد؛ برناردو سیلوا در موقعیت آفساید بود، اما پس از بازیبنی VAR، گل به دلیل بی‌تأثیر بودن او و روند بازی تأیید شد. نکته عجیب‌تر اینکه داور هر دو بازی کریس کائونا بود. به همین دلیل، هواداران و کارشناسان فوتبال انگلیس تصمیم اخیر را غیرمنسجم و متناقض دانستند و بار دیگر بحث درباره تفسیر نادرست قانون آفساید در لیگ برتر داغ شد.

با آغاز فیفادی، استقلال به یکی از پرملی‌پوش‌ترین تیم‌های لیگ برتر تبدیل شده است. آبی‌پوشان در مجموع ۹ بازیکن در اردوهای ملی دارند؛ موضوعی که از یک سو نشان‌دهنده کیفیت بالای بازیکنان این تیم است و از سوی دیگر، کار را برای ریکاردو ساینپتو در تمرینات روزهای اخیر دشوار کرده است. در فهرست جدید تیم‌های ملی؛ صالح کردانی و علیرضا شوشکی به تیم ملی بزرگسالان ایران دعوت شده‌اند. سعید سحرخیزان، امیرمحمد رزاقی‌نیا و اسماعیل قلی‌زاده در اردوی تیم ملی امید حضور دارند و در مسابقات و اردوهای تدارکاتی این تیم شرکت می‌کنند. علاوه بر بازیکنان داخلی، چهار بازیکن خارجی استقلال نیز به تیم‌های ملی کشور‌های خود فراخوانده شده‌اند؛ داکتر نازون با تیم ملی هائیتی، یاسر آسانی با تیم ملی آلبانی، دیدیده اندونگ با تیم ملی گابن و رستم آشورماثوف با تیم ملی ازبکستان در روزهای آینده به میدان خواهند رفت. به این ترتیب، استقلال در این مقطع ۹ بازیکن ملی‌پوش دارد که غیبت همزمان آنها باعث شده ترکیب تمرینی تیم به شکل محسوسی تغییر کند. باشگاه استقلال در بیانیه‌ای رسمی برای همه این بازیکنان آرزوی موفقیت کرده است، اما واقعیت این است که غیبت این تعداد بازیکن، چالش بزرگی برای ساینپتو و دستیارانش در تمرینات ایجاد کرده است. سرمربی پرتغالی استقلال در روزهای فیفادی عملاً تیمی از ترکیب اصلی خود را در اختیار ندارد و این مسأله باعث شده تا تمرینات تیم از حالت تاکتیکی خارج شود و بیشتر جنبه بدنسازی و حفظ آمادگی پیدا کند. ساینپتو مجبور است برنامه‌های فنی و هماهنگی تیم را تا بازگشت ملی‌پوشان به تعویق بیندازد و از بازیکنان ذخیره و جوان برای حفظ ریتم تمرینی تیم استفاده کند.

نبی: ترکیب نهایی در امارات مشخص می‌شود

فیفادی آبان ماه آغاز شد و برنامه تیم ملی در سومین اردوی تیم ملی حضور در تورنمنت العین امارات است. این فیفادی با حضور تیم‌های ملی کپور، مصر و ازبکستان برگزار خواهد شد؛ سه تیمی که با ارائه عملکرد خوب در مرحله مقدماتی جام‌جهانی، موفق به صعود مستقیم به جام جهانی شدند. در این بین کشنیه شب مسعود پزشکیان به شرکت فعال در برنامه‌های تمرینی بود که موجب شد تا جوسپار خوب و صمیمانه‌ای بر اردوی تیم ملی حاکم شود. اعزام تیم ملی به امارات در اردوی تیم ملی حاضر شد و با بازیکنان دیدار کرد.

مهدی محمد نبی، نایب رئیس اول فدراسیون فوتبال در خصوص حضور رئیس‌جمهور در اردوی

تیم‌های ملی به «بران‌ورزشی» گفت: «رئیس‌جمهور از تمرینات تیم‌های ملی بزرگسالان، امید و بانوان بازدید کرد و در این دیدار صحبت‌هایی بدون واسطه با رئیس‌جمهور، مربیان و بازیکنان رد و بدل و شد. نقطه نظرات رئیس‌جمهور مطلوب بود و او بر وفاق و حمایت مردم و دولت از تیم ملی فوتبال کشورمان جهت حضور در مسابقات جام جهانی ۲۰۲۶ تأکید ویژه‌ای داشت و اعلام کرد که دولت حمایت بسیار خوبی از تیم ملی خواهد داشت.»

او این گونه به صحبت‌های خود ادامه داد: «حضور رئیس‌جمهور در جمع بازیکنان تیم ملی فراتر از یک بازدید رسمی بود. می‌توان گفت حضور او در تمرینات تیم‌های ملی بسیار ارزشمند بود و مدیران و بازیکنان تیم‌های ملی از این حضور خرسند بودند. در این جام جهانی شاهد وفاق ملی و حمایت همه جانبه مردم خواهیم بود تا بتوانیم نتایجی در خور تیم ملی فوتبال کشورمان کسب کنیم، نکته قابل توجه نحوه حضور او با لباس تیم ملی و شرکت فعال در برنامه‌های تمرینی بود که موجب شد تا جوسپار خوب و صمیمانه‌ای بر اردوی تیم ملی حاکم شود.» مدیر تیم ملی در خصوص اردوی پیش رو و اعزام تیم ملی به امارات این گونه صحبت کرد: «ما پنجشنبه با تیم ملی کپور دیدار داریم و ان‌شاءالله بتوانیم این تیم را شکست دهیم و در فینال این تورنمنت حاضر شویم. در صورت پیروزی در این دیدار با برنده دیدار مصر و ازبکستان بازی خواهیم داشت. این اردوی تیم ملی به دلیل سنجش بازیکنان توسط کادر فنی تیم ملی اهمیت ویژه‌ای دارد چرا که در این اردو چهار حقیقی تیم ملی را برای حضور در جام جهانی خواهیم شناخت و در واقع ترکیب نهایی تیم ملی مشخص خواهد شد. در این اردو نتایج برای ما اهمیتی ندارد بلکه به دنبال ترکیب نهایی تیم ملی هستیم.»

نبی در خصوص بازیکنان مصدوم تیم ملی بیان داشت: «البته ما بازیکنان مصدومی داریم که تلاش می‌کنند هر چه زودتر مصدومیت‌شان به پایان برسد و به تمرینات گروهی تیم ملی اضافه شوند. سردار آزمون، مهدی قایدی، کسری طاهری و علی قلی‌زاده جزو نفراتی هستند که با مصدومیت مواجه شدند که قطعاً با رف مصدومیت به اردوهای تیم ملی اضافه خواهند شد.»

شمسایی: باید از فوتسال عربستان ترسید

جزو ۴ تیم برتر مسابقات می‌شد البته فرانسه هم می‌تواند یک پدیده در فوتسال دنیا باشد که در

جام جهانی گذشته جزو ۴ تیم برتر جهان بود.

پیش از حضور در مسابقات کشورهای اسلامی پیش‌بینی می‌کردید به فینال صعود کنید؟

مهم‌ترین موضوع این است که ما باید بدانیم که به دنبال چه چیزی هستیم، تا اینجا هدفگذاری ما در بازی‌های کشورهای اسلامی این بود که فینال داشته باشیم، حتی قبل از مشخص شدن حریفان‌مان در این مسابقات هم خودمان را در فینال می‌دیدیم، در جلسه‌ای که با مسئولان کمیته المپیک داشتیم گفتیم که در مراحل ابتدایی با هر تیمی روبه‌رو شویم برنده خواهیم بود و به فینال مسابقات صعود خواهیم کرد. در واقع قول ما این بود که فینال را ببینیم که خدا را شکر این اتفاق افتاد. جام ملتها نزدیک‌ترین مسابقات است، با این شرایط می‌توان به آقایی تیم ملی در این مسابقات امیدوار بود؟

مسابقات جام ملتها آسیا را در پیش داریم که کمتر از ۵۰ روز یعنی اوایل بهمن ماه در اندونزی برگزار می‌شود. اگر ما بخوایم در آسیا دوباره سلطه داشته باشیم باید با فکر و تلاش بیشتر برای موفقیت‌ان قدم برداریم. اما موضوع عجیب بیماری‌مان در تورنمنت‌های مختلف است. در جام جهانی و جام ملت‌های آسیا این بود که فینال داشتیم که دچار تب و لرز شده بودند. حالا هم ستاره جوان‌مان مسعود یوسف به دلیل بیماری غش کرد و مسلم اولادقباد و باقر محمدی هم با حال خراب بازی کردند و ملتی بازیکن‌ها بر تمام وجودشان برای پیروزی تیم ملی تلاش کردند. حالا باید ببینیم که در فینال چه اتفاقی رقم خواهد خورد.

✎ **عرفان حمیدی** - هزارمین بازی پپ گواردیولا به عنوان سرمربی در دوران حرفه‌ای این نابغه اسپانیایی در ست به همان شکلی پیش رفت که او می‌خواست.

می‌شد. ریتم بالای بازی سبیتی و خلق موقعیت از روی حرکات ترکیبی و ایجاد

مثلت در کناره‌ها، هواداران سبیتی را به بازگشت شکوه گذشته امیدوار کرد؛

هرچند که این تیم لیورپول و خط دفاعی آن را باید یکی از تیم‌های آسیب‌پذیر

لیگ در مقطع فعلی قلمداد کرد. در صحنه گل اول سبیتی با ضربه سر دقیق

هالند، هر ۱۰ بازیکن داخل زمین تیم روی صحنه منجر به گل اثرگذار بودند و

در پروسه بازی‌سازی نقش داشتند؛ درست همان چیزی که گواردیولا می‌خواهد.

تداوم این روند و تکرار دوباره این کیفیت از بازی، سبیتی را بار دیگر به مدعی

جدی قهرمانی تبدیل خواهد کرد اما آیا واقعاً این را باید یک شروع تازه برای سبیتی در نظر گرفت؟

هزارمین بازی پپ گواردیولا به عنوان سرمربی در دوران حرفه‌ای این نابغه اسپانیایی درست به همان شکلی پیش رفت که او می‌خواست، عملکردی مسلط، درخشان، دقیق و بی‌نقص از تیمی که دیگر متکی به رودری نیست و حالا همه سنختی‌های فصل گذشته را به یاد فراموشی سپرده و جدی‌ترین رقیب آرسنال برای کسب عنوان قهرمانی خواهد بود. در شرایطی که لیگ برتر انگلیس در این فصل با ضربات شروع مجدد، پرتاب‌های اوت و تغییرات تاکتیکی گسترده مربیان از جمله خود گواردیولا عجین شده، عملکرد فوق‌العاده سبیتی در تقابل با لیورپول بسار دیگر یاد روزهای خوش این تیم را زنده کرد. یک بازی منطقی، ترکیبی، تهاجمی و مسلط مقابل تیمی که یک دهه، بزرگترین رقیب سبیتی محسوب

فیفادی سخت ساینپتو

نشست هیأت مدیره باشگاه استقلال که

صبح دیروز در محل این باشگاه برگزار شد،

بدون هیچ‌گونه نتیجه مشخصی درباره انتخاب

مدیرعامل به پایان رسید. هرچند یکی از

اعضای هیأت مدیره در پایان جلسه مدعی

شد که اساساً بحثی درباره انتخاب مدیرعامل

جدید صورت نگرفته، اما این ادعا به‌سختی

باورپذیر است. از مدت‌ها پیش اعلام شده بود

که در همین هفته، موضوع انتخاب مدیرعامل

به‌صورت رسمی در دستور کار هیأت مدیره

قرار دارد. با این حال، جلسه روز گذشته نیز

همانند جلسات پیشین، بدون جمع‌بندی به

پایان رسید تا وضعیت مدیریتی استقلال همچنان در ابهام باقی بماند.

بی‌نتیجه ماندن نشست هیأت مدیره به معنای تداوم حضور علی تاجرنیا به‌عنوان سرپرست موقت باشگاه استقلال است. هر چند تاجرنیا در ماه‌های اخیر توانسته امور جاری باشگاه را تا حدی سامان دهد و به‌عنوان نماینده تام‌الاختیار هلدینگ مالک استقلال نقش فعالی ایفا کند، اما ادامه این وضعیت در بلندمدت به هیچ‌وجه برای باشگاهی با این عظمت و پیشینه قابل قبول نیست. استقلال باشگاهی است با میلیون‌ها هوادار، ساختاری چندرشته‌ای و تیم‌هایی که در سطوح مختلف ورزشی فعالیت می‌کنند؛ از بسکتبال و والیبال گرفته تا کشتنی و هندبال و فوتسال نمی‌تواند با عنوان «سرپرست موقت» اداره شود و نیازمند مدیرعاملی رسمی، پاسخگو و دارای اختیارات قانونی است.

اداره باشگاه به شکل موقت، نشانه‌ای از ضعف در تصمیم‌گیری است. از سوی دیگر، هرچند تاجرنیا از سوی هلدینگ مأموریت یافته

تا استقلال را تا زمان تعیین مدیرعامل هدایت کند، اما نمی‌توان نادیده گرفت که نقش پررنگ و نفوذ گسترده او می‌تواند مدیرعامل

آینده را به چهره‌ای در سایه تبدیل کند.

این مسأله، خطر شکل‌گیری دوگانگی در ساختار مدیریتی را در پی دارد؛ جایی که مدیرعامل رسمی صرفاً عنوان را یدک بکشد

و تصمیمات اصلی در دست تاجرنیا باقی بماند. چنین مدلی نه‌تنها استقلال را به سوی شفافیت و انسجام مدیریتی هدایت نمی‌کند،

بلکه در عمل منجر به ایجاد سردرگمی و تداخل در وظایف می‌شود. استقلال بیش از هر زمان دیگری نیازمند مدیری است که بتواند

ضمن تعامل سازنده با هلدینگ، استقلال را ی و قدرت تصمیم‌گیری واقعی داشته باشد.

به‌طور قطع زمانش رسیده که هیأت مدیره استقلال از فضای بلاکلیف کنونی خارج شود و با تصمیمی قاطع، تکلیف مدیریت باشگاه

را روشن کند. ادامه این وضعیت نه‌تنها به شأن باشگاه لطمه می‌زند، بلکه مسیر پیشرفت استقلال در فوتبال ایران و آسیا را نیز کند.

چهره قهرمان فوتسال بازی‌های همبستگی کشورهای اسلامی امروز مشخص می‌شود و تیم ملی فوتسال کشورمان به مصاف مراکش خواهد رفت. این در حالی است که تیم ملی ایران به سختی از سد ازبکستان گذشت و مراکش در نتیجه‌ای باورنکردنی در وقت‌های اضافه موفق به شکست عربستان شد. تیم‌های ملی ایران و مراکش در مرحله گروهی این رقابت‌ها، نبرد هیجان‌انگیزی را برابر یکدیگر داشتند، دیداری که تا تسلاوی ۲-۲ به پایان رسید و حال باید این دو تیم در فینال به مصاف هم بروند. وحید شمسایی، سرمربی تیم ملی فوتسال کشورمان پیش از تقابل با مراکش با «بران ورزشی» گفت‌وگو کرد. متن آن را با همدیگر می‌خوانیم.

آقای شمسایی! بازی‌های همبستگی کشورهای اسلامی را تا به اینجا چطور دیدید؟

در ابتدا باید بگویم که در دو سه سالی که در خدمت تیم ملی بودم، پیشرفت را در آسیا با سرعت بالا دیدم. این در حالی است که در گذشته و زمانی که ما بازی می‌کردیم تنها ژاپن حریف اصلی‌مان بود وعلاوه بر این تایلند و ازبکستان هم در تقابل با ما می‌جنگیدند. امروز در کنار ژاپن و ازبکستان و تایلند پدیده جدیدی به نام عربستان داریم که باید از این تیم برترسیم. باید بپذیریم که تقابل با تیم ملی افغانستان هم یک چالش جدی برای فوتسال ما است. تاجیکستانی که قدرتی نداشت جزو ۴ تیم اول آسیاست و از مرحله اول جام جهانی عبور کرد یا اندونزی که پیشرفت عجیبی داشته است. پس باید در سطح آسیا به فکر این باشیم که اول از مرحله گروهی صعود کنیم و بعد از آن در حذفی، نیمه نهایی و بعد فینال موفق باشیم.

● دلار ۹۳٫۴۰۰ ● یورو ۱۰۸٫۸۲۰ ● پوند ۱۲۵٫۴۸۰ ● درهم ۲۵٫۵۵۰ ● لیر ۲۳٫۳۰۰ ● سکه ۸۵٫۴۵۰٫۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶٫۶۱۰٫۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵٫۲۰۰٫۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶٫۷۴۰٫۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴٫۸۰۰٫۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷٫۵۹۰٫۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰٫۱۰۰٫۰۰۰ ●

روزنامه **دراقتصاد** www.marzeghtesad.ir

سه‌شنبه ۲۰ آبان ماه ۱۴۰۴ شماره ۷۹۹

www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

استاندار و امام‌جمعه نمی‌توانند کنسرت لغوکنند

سریال لغو کنسرت‌ها در ماه‌های اخیر دوباره تکرار شده و فعالان عرصه موسیقی را نگران کرده است. از لغو کنسرت را می‌داد که بسیاری از این مشکلات حل‌وفصل شود و مدیران موسیقی، الفبای این سند را نگاشته‌اند.

جهش نرخ ارز و تاثیر آن بر هزینه‌های تامین تجهیزات قطعات و مواد اولیه، رشد هزینه انرژی و حتی نیروی انسانی حکایت دارد.

کاهش اجباری تولید، گج را گران کرد

ابوالفضل اقبالیون، نماینده انجمن صنایع و معادن گج کشور در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» درخصوص تاثیر رکود در صنعت ساختمان بر وضعیت صنعت گج در کشور گفت: رکودهای مستمر و متوالی در صنعت ساختمان، بر روند تولید در صنعت گج در کشور اثرگذارشده، به‌نجوی که اغلب واحدهای تولیدی ناچار به کاهش محسوس در حجم تولیدات خود به دلیل عدم‌کشش بازار مصرف شدند. وی ادامه‌داد: بخش زیادی از واحدهای تولیدی در این صنف مجبور شده‌اند که با ۴۰درصد ظرفیت اسمی کار کنند. درحالی‌که صنعت ساختمان به دلیل رکود در معاملات مسکن به‌شدت از رونق افتاده، کمبود نیروی انسانی با خروج اتباع باعث شد تا چالش در این صنعت و صنایع وابسته به‌آن شدت بیشتری به خود بگیرد.

اقبالیون درخصوص پیشنهاد تهاتر محصول از سوی سازندگان بزرگ گفت: تهاتر محصولاتی نظیر گج و آجر با واحد آپارتمان معمولاً روشی متداول در معاملات این بخش است، اما در شرایط کنونی صنایع تمایلی به این روش ندارند، چراکه تولیدکنندگان محصولات ساختمانی نیز به‌دنبال تامین منابع مالی در سریع‌ترین زمان هستند. در شرایط کنونی که تورم باعث طولانی‌شدن زمان اجرای یک پروژه ساختمانی می‌شود و در ادامه نیز یافتن مشتری برای واحدهای تکمیل‌شده کار دشواری است، اغلب فعالان صنعتی تمایلی به‌فروش محصول با تهاتر یا خانه را ندارند. اقبالیون درخصوص افزایش ریسکهای اقتصادی از جمله، فعال‌شدن مکانیسم ماشه گفت: تمامی این موضوعات از محل افزایش نرخ ارز بر روند تولیدات صنعتی اثرگذار می‌شوند. در هر صنعتی اعم از صنعت گج، بخشی از تجهیزات و بخشی از مواد اولیه وارداتی هستند، بنابراین موارد ذکرشده با اثرگذاری بر روند نوسان نرخ ارز، بر هزینه‌های تولید صنایع داخلی اثرگذار می‌شوند وی در ادامه از افزایش حدود ۱۰۰درصدی هزینه تولید این محصول از ابتدای اسمال تا میانه پاییز خبر داد و گفت: عوامل متعددی در رشد هزینه‌های تولید طی سال‌جاری اثرگذار شده‌اند، جهش بهای انرژی، افزایش هزینه تامین تجهیزات متناسب با نوسان نرخ ارز، رشد ۴۰درصدی هزینه نیروی انسانی که البته با توجه به خروج بخشی از کارگران اتباع از کشور و کمبود نیروی کار، کارفرما برای تامین کارگر طی اسمال مجبور به افزایش به‌رماتر بیشتر در دستمزد شده و در نهایت نیز تاثیر کاهش اجباری تولید و تاثیر این موضوع بر رشد هزینه‌ها مجموعاً افزایش ۱۲برابری هزینه‌های تولید در صنعت گج را رقم زده‌است، با وجود این رکود تقاضای خرید از سمت فعالان ساختمانی باعث‌شده تا به‌رغم افزایش ۱۰۰درصدی هزینه تولید، قیمت محصول نهایی این میزان افزایش پیدا نکند. در شرایط کنونی برخی از فعالان این صنعت برای حفظ سهم خود در بازار مجبور به «فروش زیر قیمت» هستند.

کاهش ۴۰درصدی مشتریان مقاطع فولادی

محمد اعتباری، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» به کاهش تا ۴۰درصدی مشتری برای مقاطع طولیل فولادی در بازار آهن اشاره کرد و گفت: درحالی‌که آمار رسمی از کاهش ۲۰درصدی در صدور پروانه ساخت حکایت دارد، اما بازار مقاطع طولیل فولادی با کاهش بیش از ۲۰درصدی در فروش محصول مواجه است، البته این رقم برای شهرهای مختلف متفاوت است. به‌عنوان نمونه در شهری همانند تهران به دلیل افزایش تنش سیاسی و جنگ ۱۲ روزه رکود بالایی در صنعت ساختمان ایجاد شده‌است؛ به‌نجوی‌که بسیاری از سازنده‌ها دیگر تمایل چندانی به سرمایه‌گذاری در صنعت ساختمان ندارند. وی ادامه‌داد: در این شرایط بخشی از سازندگان متمایل به تهاتر محصولات فولادی ساختمانی با واحدهای آپارتمانی هستند، حتی در برخی موارد شاهد هستیم که یک سازنده که کار ساخت یک ساختمان را تکمیل کرده، پیشنهاد می‌دهد به‌جای پرداخت وجه، یک آپارتمان تکمیل شده را با محصولات فولادی ساختمانی تهاتر کند، تا چالش تامین نقدینگی برای آغاز فعالیت ساخت را حل کند. با وجود این، حتی در این موارد نیز تمایلی به تهاتر از سوی فعالان بازار آهن و فولاد وجود ندارد، چراکه بازار ساختمان در رکود سنگینی قرار دارد و فعالان بازار می‌دانند که فروش آپارتمان با نرخ مطلوب در شرایط کنونی به‌سادگی میسر نمی‌شود. وی در ادامه تاکید کرد: قیمت مقاطع طولیل فولادی طی یک سال‌اخیر حدود ۳۰درصد افزایش داشته و این در حالی است که هزینه تولید نیز همین میزان افزایش داشته‌است، با وجود این انباشت محصول در انبارها باعث‌شده تا امکان رشد قیمت بیش از حد تولید در بخش مقاطع طولیل فولادی وجود نداشته‌باشد. این فعال بازار آهن و فولاد با اشاره به افزایش ۲۰درصدی در بهای انرژی، رشد ۳۵درصدی دستمزد نیروی کار، افزایش ۲۰ تا ۴۰درصدی قیمت قطعات و رشد هزینه مواد اولیه خیر از افزایش حدود ۲۰درصدی هزینه تولید مقاطع طولیل فولادی داد.

هزینه‌های ارزی تولید سیمان زیاد می‌شود

علی اکبر الوندیان، دبیر انجمن صنعت سیمان در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» از کاهش ۱۰درصدی تولید و فروش سیمان در ۶ ماه ابتدایی اسمال خبر داد و گفت: رکود در صنعت ساختمان از میزان تولید و فروش سیمان نیز کاسته است. این آمار کشوری است و طبیعتاً شرایط برای صنایع در مناطق مختلف کشور متفاوت است. الوندیان درخصوص افزایش هزینه تولید در شرایط کنونی گفت: هزینه تولید در اغلب صنایع از جمله صنعت سیمان متناسب با نرخ ارز تغییر می‌کند، رشد نرخ ارز در تمامی هزینه‌های جاری تولید اثرگذار می‌شود و بنابراین از میزان رشد نرخ ارز می‌توان با عنوان نرخ رشد هزینه تولید یاد کرد. دبیر انجمن صنعت سیمان متوسط رشد بهای تولید سیمان از ابتدای اسمال تا نیمه‌آبان را ۴۰درصد عنوان کرد و گفت: اسمال هزینه تامین سوخت برای صنایع سیمانی ۲ برابرشده، برق صنایع سیمان ۸۷درصد گران شده‌است، هزینه حمل مازوت ۱۳برابر شده و با توجه به اِزآم واحدها برای استفاده از مازوت به‌جای گاز، بر هزینه تامین انرژی به شکل محسوسی افزوده شده‌است. رشد هزینه در تمامی بخش‌ها از جمله تامین مواد اولیه، تجهیزات، قطعات و.. جاری است و در مجموع می‌توان از رشد ۴۰درصدی هزینه تولید سیمان خبر داد.

رشد تا ۷۰درصدی هزینه تولید لوله و پروفیل

علی محمد ابوبی، تولیدکننده لوله و پروفیل تولیدی در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» درخصوص تاثیر رکود صنعت ساختمان بر بازار تولیدات لوله و پروفیل کشور گفت: پروژه‌های زیرساختی و صنعت ساختمان ۲ محل اصلی مصرف لوله و پروفیل در کشور هستند، طی یک سال‌اخیر تولیدکنندگان این محصولات فولادی از سویی با خواب پروژه‌های ساختمان‌سازی و از سوی دیگر با کاهش تعداد پروژه‌های زیرساختی در حوزه آب و گاز با کاهش بازار مصرف محصولات نهایی مواجه شده‌اند.

عکس نوشت

کارتون

سیروان خسروی در کاخ نیاوران و اسپیناس پالاس گرفته البته انتقادهایی هم برانگیخته بود و برخی معتقد بودند تا توقف اجرای عرفان طهماسبی در خوزستان اتفاقاتی باید اصلاحاتی در آن انجام شود.استاندار و امام جمعه نمی‌بوده که در همین ایام افتاده است. این در حالی است که توانند کنسرت لغو کنندکارشناسان معتقدند در تنظیم این حدود دو سال پیش سند موسیقی تدوین شد و این نوید سند، از هنرمندان دعوت نشده است و قانون‌گذاران به‌همراه را می‌داد که بسیاری از این مشکلات حل‌وفصل شود و مدیران موسیقی، الفبای این سند را نگاشته‌اند.

منسخه ایرانی تئاترهای معروف لندن

نمایش موزیکال «الیور توئیست» به

کارگردانی حسین پارسایی میزبان بیش از ۷۰هزار مخاطب شد تا یک بار دیگر این نکته به اثبات برسد که مردم حتی در شرایط سخت اقتصادی هم حاضرند به تماشای یک اثر موفق بنشینند. اجرای چندبازه این نمایش در ایران یادآور اجراهای تاریخی چند نمایش مشهور در دنیاست.

«تله‌موش» اثر معمایی و مهم آگاتا کریستی که به‌عنوان پراجارترین نمایش‌نامه جهان شناخته می‌شود، بیش از ۷۰ سال است که هر شب در لندن روی صحنه می‌رود و از آن به عنوان یکی از جاذبه‌های مهم لندن نام می‌برند و گردشگران سعی می‌کنند تا آنجا که مقدور است تماشای آن را از دست ندهند. «تله‌موش» اولین بار سسال ۱۹۵۲ در وست‌اند لندن روی صحنه رفت و تا زمانی که کووید تئاترها را به تعطیلی کشاند، بی‌وقفه در حال اجرا بود و بعد از دوران کرونا دوباره اجراهایش را شروع کرد.

نمایش موزیکال «بینوایان» نوشته ویکتور هوگو هم از آن دسته کارهایی است که چند دهه است در حال اجراست و همچنان مخاطبان زیادی را جذب می‌کند. این نمایش قرار است چهلمین سال اجرایش در «وست‌اند» را در روزهای آینده جشن بگیرد.

همچنین نمایش موزیکال «شیخ ایر» سال ۱۹۸۶ در وست‌اند روی صحنه رفت و در سال ۱۹۸۸ در تئاتر برادوی به اجرا درآمد و رکورد طولانی‌ترین زمان روی صحنه بودن در برادوی را به خود اختصاص داده است.

حالا بعد از سال‌ها به نظر می‌رسد در ایران هم اتفاقات فرهنگی مهمی افتاده که می‌تواند چنین وضعیتی را در تئاتر به وجود بیاورد و مثلاً شهرهای گردشگرپذیر هم هویت فرهنگی خاص پیدا کنند. هرچند این مساله به سازوکار تبلیغ قبیل توجه نیاز دارد اما امکان وقوع آن دور از تصور نیست. در سال‌های اخیر با توسعه سالن‌های خصوصی در ایران تئاتر دوران جدیدی را آغاز کرد و روزانه آثار زیادی در تهران و سایر شهرستان‌ها روی صحنه می‌روند که در این میان برخی با اقبال روبه‌رو می‌شوند و برخی نیز در گیشه شکست می‌خورند.

در این وضعیت برخی نمایش‌ها در سالن‌های مختلف اجرا شده‌اند و هر بار هم نتوانسته‌اند در جذب مخاطب موفق عمل کنند. «الیور توئیست» یکی از همان‌هاست و شاید بتوان از آن به عنوان نسخه ایرانی نمایش‌هایی همچون «شیخ ایر» و «بینوایان» یاد کرد.

رمان مطرح چارلز دیکنز از زمان نگارش تاکنون بارها و بارها مرجع اقتباس آثار نمایشی بوده است. از زمانی که سینما وجود خارجی نداشت در نمایش‌ها همیشه پای ثابت قصه‌های محبوب بود تا بعدتر که سینما آمد و در این مدیوم هم بارها ساخته شد و مسود اقبال تماشایگران قرار گرفت. اتفاق جالب، اما زمانی رخ داد که دوازده سال پس از «الیور توئیست» مشهور به کارگردانی دیوید لین، آهنگساز شیر انگلیسی که دستی بر قلم داشت تصمیم گرفت نسخه موزیکالی از اثر جادوانه دیکنز ۱۶۰ساله کند و به این ترتیب لیونل بارت در سال ۱۹۶۰نسخه موزیکال «الیور توئیست» را ارائه داد و نام آن را «الیور» گذاشت. هشت سال پس از انتشار این اثر کارول رید بر اساس همین نسخه و با همین نام قبلمی موزیکال شناخت که در اسکاتلند آن سال هم مورد توجه قرار گرفت.

حسین پارسایی برای اولین تجربه موزیکالش در تئاتر همین فیلم «الیور» را منبع قرار داد و به این ترتیب برگردان موزیکال بارت از شاهکار دیکنز با بازی ستاره‌ها را با تمرین‌های طولانی در سال ۱۳۹۶روی سن تالار وحدت برد که با اقبال گسترده روبه‌رو شد و سپس چند بار دیگر هم در این سال‌ها به اجرا درآمد. حالا این نمایش با بازتولید کامل و بازطراحی نوین بخش‌های مختلف و درآماتوری محمدرضا کوهستانی روی صحنه رفته و هزاران مخاطب را ظرف چند روز برای تماشا راهی باشگاه انقلاب کرده است. گروه تولید و کارگردانی این اثر اعلام کرده‌اند این نسخه درحالی‌که وفادار به متن اصلی و ساختار نمایشی سال ۱۲۹۶ باقی ماند، ولی در نمایش‌نامه و چند ترانه با تاکید بر دغدغه‌ها و نابرابری‌های اجتماعی و واقعیت‌های تلخ زندگی انسان تغییرات جزئی داشته و از نظر طراحی‌های هنری تفاوت‌های چشم‌گیری با اجرای پیشین دارد.

براساس گزارش‌ها این نمایش در هفته‌های اخیر روزانه میزبان حدود ۶هزار مخاطب است و به دلیل استقبال مخاطبان برای روزهای ۲۱، ۲۲ و ۲۳ آبان‌ماه ۱۴۰۴ تمدید هم شده است. آنچه در این نمایش مورد استقبال قرار گرفته بداهه‌گویی‌های هونن شکبیا در نقش شخصیت «فایگن» است و انتشار بخشی از این ویدئوها در فضای مجازی موج بزرگی راه انداخته است. این بازیگر در بخش‌هایی از نمایش با تذکر ممنوع بودن تصویربرداری از نمایش، به صورتی طنزآمیز از برخی تماشاگران معاشرت‌هایی دارد که به شکلی عجیب، در فضای مجازی پربیننده شده است.

هونن شکبیا، پهنوش طباطبایی، بنیپال شومون، امیرکاوه آهینی‌جان، با حضور سایمک انصاری و کاظم سیاحی ایفاگر نقش‌های اصلی این نمایش هستند.

ذهن ما مدام میان نو تیغیکیشن‌ها، پیام‌ها و اخبار فوری سرگردان است و نمی‌تواند چند دقیقه پشت سر هم روی یک موضوع بماند. در صورتیکه ذهن انسان برای بمباران اطلاعاتی طراحی نشده است. از این‌رو هرچقدر بتوانیم ذهن و توجه را دوباره در «اکتون» مستقر کنیم، آرامش، کارایی و کیفیت زندگی بهبود می‌یابد.

اینفو گرافیک

